

STEZICE 2020

KORONAVIRUS

Osamitev nas je oškodovala stvari, ki smo jih morda do zdaj jemali kot samoumevne
Stran 5

MEDNARODNA MATURA

Kaj nas čaka naslednje šolsko leto?
Stran 19

DIJAŠKA USTVARJALNOST

Nevidne niti, Kisel dež, Časovna zanka, Jutro ...
stran 50 -76

STEZICE so glasilo dijakov Gimnazije Novo mesto

Odgovorna urednica

Ajda - Lea Jakše

Naslov uredništva

Gimnazija Novo mesto,
Seidlova cesta 9
8000 Novo mesto
e-naslov: stezice2019@gmail.com

Mentorstvo in jezikovni pregled

Natalija Petakovič, prof.

Oblikovanje

Alja Možina

Uredniški odbor

Ajda - Lea Jakše, Neža Račečič, Tara Cerinšek, Viktorija Krusharova, Eva Šubic, Sara Globevnik, Anita Koprivc, Urška Šenica, Meta Kržan, Jaka Kunej, Julija Srpčič, Kaja Žunič

1 **Fotografije**

Zala Dolušič, Vanessa Špilar, Lana Traven, Andrej Matjašič, Nejc Mohar, Jure Klobučar, Matija Radež, Eva Šubic, Zoija Hana Kozole

Naslovnica

Alja Možina

Tisk

Grafika Tomi

Naklada

250 izvodov

Založila

Gimnazija Novo mesto,
zanjo Mojca Lukšič,
december 2020

KAZALO

Spremna beseda	3
Korona na gimnaziji	5
Intervju z Ravnateljico	6
Mednarodna študentka v Veliki Britaniji med epidemijo	7
Andreja Stušek - intervju	10
Dan gimnazijskega puloverja	12
Gimnm KANT	13
Šov gimnazija ime talent	14
Gimnazijsko pustovanje	17
Mednarodna matura	19
Stane Tomazin & Nejc Gazvoda	20
Interact Gimnazije Novo Mesto	32
Interact intervju	37
Profesorji o delu na daljavo	39
Instagram je realnost	42
Ekologija in jaz	44
Lepljenka	48
Časovna zanka	50
Toplina	52
Ljubezni topovi	52
Lahko daš v temni noči	53
Občutje	53
Moonbeams	53
Diamonds and Bleck Velvet	54
Oblaki rožnate	55
Jutro	56
Kisel dež	57
Odšla si stran	58
Odmev	58
Tavam	58
Tu, a vse povsod	59
Napaka	59
Sidro	59
Upanja ni več	60
Krasotica	60
Ugasli Kres	61
Poletne noči	61
Vedno ljubljeni	62
Rešetanje srca	62
Sama	63
Konec	64
Pohaikuj	65
Največje stvari so modre	66
Nevidne niti	68
Spomin	76
8 Ljudi	78

bodi

Živeti.

Zmeraj do
kraja.

Preživeti.

Začeti
skraja.

Pa kaj
zato,

če svet ni
raven!

Pač bo, kar
bo

in nekaj
zraven.

Zato ne

psuj,

Ne jadikuj

sam sebi

tuj!

Se ne

spodobi!

Temò izruj!

Bodi!

Tone Pavček

Ljudje smo družbena in socialna bitja, ki se držimo ustaljenih navad in se izpopolnjujemo z medsebojnim druženjem ter komunikacijo. Saj veste, kaj pravi slovenski pregovor: »Navada je železna srajca.« Na pot se podamo vedno ob isti uri. Izstopimo venomer skozi enaka vrata. Vnovič in zopet in znova uberemo iste stezice. Vnovič in zopet se radi družimo, pogovarjamo, izmenjujemo informacije, misli, čustva, hotenja. Tempo hoje in življenja se ne spreminja, v izziv nam je le premagova-

nje poti. Spomladi se pritožujemo nad cvetočimi rastlinami, ki razdražijo čutila in povzročijo kihanje ali alergije. Poleti nas moti neznosna vročina in žgoče sonce, ki pripeka na našo kožo. Jeseni nam veter brez dovoljenja razkuštra lase in se z njimi poigrava. Pozimi snežinke ne-uvidevno padajo povsod okoli nas, pobelijo pokrajino, zaradi snega pa imamo mokra obuvala. Korak pospešimo zgolj, ko stopamo po temačnem gozdu, ki se s svojimi grotesknimi vejami kričече upogiba proti nam in nam pospeši srčni utrip. Postanek naredimo na prelepi jasi, kjer sedemo na leseno klopico, kot že mnogokrat dotlej. Nič kaj razburljivo pridemo na cilj. In ta izlet ciklično ponavljamo, dan za dnem, vse do-kler nas nekaj ne zmoti ...

Kaj hujšega?! Brez povabila se nekje v globalnem svetu rodi 20 – 40 nm velik virus in spremeni naš vsakdan. Pravimo mu Koronavirus (SARS-CoV-2), ki nam tako, povsem nevidno, zamaje tla pod nogami. Da nam vedeti, da človeška bitja nismo vsemogočna, kot smo mislili dotlej, temveč da smo še kako minljivi. Zato v tem novodobnem času, polnem izobilja, množice informacij in inovativnosti prihaja čas plačila za našo brezbržnost in neodgovorno ravnanje do nas samih, so-ljudi, življenjskega prostora in dediščine, ki so nam jo zapustili naši predniki. Lahko se sedaj pritožujemo nad stanjem

pandemije širših družbenih razsežnosti, v kateri smo se znašli, lahko na vse pretege kričimo, se upiramo, obtožujemo, moledujemo ... Na koncu nam preostane le, da sprejmemo odgovornost do samega sebe in do okolice ter se sprijaznimo z dano situacijo.

Razmere niso idealne. Ne boste verjeli, marsikje je tudi huje. Lahko smo hvaležni za to, kar imamo in poskušamo iz teh težkih razmer izvzeti le najboljše. Kot da bi iz prostranega cvetočega travnika utrgali šopek najbolj barvitih cvetic. Zatorej - ne pritožujmo se! Uživajmo v drobnih stvareh vsakdana in prisluhnimo bitju svojega srca ter src naših najbližjih – naše družine. V prvih nočeh po dolgem času uživajmo, ko lahko brez zadržkov podaljšamo čas, ko smo zaviti v toplo odejo in ujeti v prijeten svet sanj, ne da bi nas pri tem zmotil nadležen zvok budilke. V okusnem zajtrku, ki si ga v samoizolaciji lahko po lastnih željah pripravimo v dopoldanskih urah ali obed v času kosila. V luksuzu, da smo lahko 24 ur oblečeni v pižamo. V tem, da si brez slabe vesti vzamemo čas za popoldanske sprehode. Vsaka stvar ima svoje prednosti in slabosti, priložnosti in ovire. Ne bom rekla, da bodimo pozitivni, raje se držimo optimizma. Je bolj varno.

To, da se je svet ustavil, je torej imelo tudi kakšne prednosti in je odstrlo nove priložnosti. Ena izmed njih je tudi ta, da smo imeli več časa za pripravo in s tem izdajo šolskega glasila. Ob tej priložnosti bi se želela najlepše zahvaliti vsem članom uredniškega odbora, da ste vložili svoj čas, ki je najdragocenejša stvar, ki jo imamo v tem življenju, in ga namenili našemu skupnemu cilju – Stezicam. Našim Stezicam, ki gredo iz roda v rod, iz generacije v generacijo in predstavljajo bogato dediščino Gimnazije Novo mesto. Velika zahvala gre Alji Možina za skrbno oblikovanje. Hvala profesorici Nataliji Petakovič za pomoč in usmeritve. Hvala ravnateljici Mojci Lukšič za vzpodbude in podporo. Vsak je prispeval svoj delček h končni podobi Stezic in vsi ste bili nepogrešljivi. Hvala! Moj poklon.

Zaprli smo vrata učenosti šolskega leta 2019/2020. Zadnje leto je bilo dramatično, noro, drugačno, nenavadno, posebno, prav zato pa ima nekakšen svojstven čar in pomenljive izkušnje. Dalo nam je misliti, kaj so naše prioritete, katerih vrednot se moramo držati, katere vsebine razvijati, odprlo nam je nešteto novih vprašanj in na pot življenja postavilo nove izzive. Na nas pa je, da ta poseben pandemični čas, za katerega sicer sama upam, da se bo kmalu končal in nas postavil nazaj na ustaljene tirnice ter nam vrnil »normalno« življenje - kar se da, izkoristimo sebi v prid.

NAUČIMO SE HITETI POČASI! IN SPOŠTOVATI VSE OKOLI SEBE!

Z najlepšimi željami,

Ajda - Lea Jakše

KORONAVIRUS

Novi koronavirus, ki je v decembru izbruhnil v Wuhanu na Kitajskem, se je v nekaj mesecih letošnjega leta nenadzorovano razširil po vsem svetu. Virus domnevno izvira s tržnice morskih sadežev in drugih živali v Wuhanu, vendar izvor okužbe uradno še ni potrjen. Širijo se tudi razne teorije zarote, da je bil virus COVID 19 laboratorijsko ustvarjen.

5 Simptomi bolezni se kažejo kot nahod, utrujenost, vročina, kašelj ter splošno slabo počutje. Za težji potek bolezni je značilna pljučnica, ki je prizadela približno 20 % vseh obolelih. Ocenjujejo, da za okužbo umre 2-4 % obolelih, najbolj ogroženi pa so starejši, kronični bolniki ter kadilci. Virus se prenaša kapljično, povprečna inkubacijska doba pa je 6 dni.

Vlada Republike Slovenije je izdala številne ukrepe, ki so nadzorovali širjenje novega koronavirusa. Omejili so gibanje, prepovedali druženje in zbiranje na javnih mestih,

zaprli šole ter mnoge druge javne ustanove, ustavili javni promet ter delovanje dela gospodarstva, turizma ...

V času karantene so bili prepovedani socialni stiki, zato so mnogi ljudje v duševnih stiskah doživljali depresijo in tesnobo ter bili bolj nagnjeni k samoškodovalnemu vedenju, paničnim napadom ter zlorabi alkohola in nedovoljenih substanc. Zabeležen je bil porast zlorab ter nasilja v družini, ogromno žrtev je bilo prepuščenih samih sebi.

Države so zaradi koronavirusa utrpeli ogromno gospodarsko škodo. V mnogih panogah, sploh v turizmu in gostinstvu, se je zmanjšala potreba po delovni sili, zato je ogromno ljudi izgubilo službe in s tem vir prihodka. V svetovnem merilu je prišlo do zastoja gospodarstva, znižale so se cene nafte, tečajji vrednostnih papirjev, ponekod tudi cene nepremičnin.

Slovenske šole in univerze so vrata zaprle sredi marca ter začele z izobraževanjem na daljavo. Za izmenjavo informacij smo uporabljali spletne platforme, pouk od doma pa naj bi bil enakovreden tistemu v šoli. Dijaki smo snov večinoma predelovali sami, to je bilo na začetku stresno, saj smo se morali navaditi na nov način dela. Tudi ocenje-

vaje je bilo prilagojeno večinoma bomo pridobili le najnujnejše ocene. Velik pritisk doživljajo dijaki, ki letos opravljajo maturo, saj še vedno ni jasno, kako in v kakšnem obsegu se bo ta izvajala.

Osamitev nas je oškodovala stvari, ki smo jih morda do zdaj jemali kot samoumevne. Zdi se noro, da že več kot mesec nisem sedela na avtobusu, pila kave iz avtomata ali preživljala časa z najboljšimi prijatelji. Karantena je priložnost, da uživamo drugačen tempo življenja ter da prenehamo hiteti, več časa lahko preživimo aktivni ter uživamo v naravi. Kljub vsem nevšečnostim pa nam je koronavirus prinesel predvsem nove priložnosti in preizkušnje.

INTERVJU

Kakšni so Vaši vtisi o šolanju na daljavo?

Šolanje na daljavo na način, kot smo ga sposobni speljati v slovenskem prostoru, je zagotovo lahko zgolj premostitveni ukrep. To pomeni, da je šolanje na daljavo možno le za kratek čas. Najboljše poučujemo in opravljamo svoje poslanstvo v šolah v živo. Seveda smo se lani, ko je bila takšna situacija, nadvse potrudili in poskušali izpeljati, kar se da najbolje, in lahko rečem, da smo uspešno pripeljali šolsko leto do konca. Res, vsak učitelj se je maksimalno potrudil in delal po svojih najboljših močeh. Veliko so se tudi učili in se privajali na poučevanje na daljavo, sploh v prvih dveh tednih, kako uporabljati informacijsko komunikacijsko tehnologijo ter kako didaktično, torej na drugačen način pristopit k poučevanju v teh posebnih razmerah. Glede na evalvacijo, ki smo jo opravili med dijaki in njihovimi starši, rezultati kažejo na to, da smo svoje delo opravili več kot odlično, dobili smo ogromno spodbudnih besed, kot so: »Sej bo, profesorica! Dobro vam gre!« Tako da smo videli, da ste dijaki in starši prepoznali to situacijo kot novo in spoznali, da se tudi profesorji še učijo. To mi je bilo res zelo simpatično in taki komentarji ti dajo spodbudo za naprej.

Kako je ta situacija vplivala na maturante? Kako je bil za njih prilagojen pouk?

Za dijake 4. letnika je bilo to obdobje najbolj negotovo. Ostali so brez dveh mesecev pouka v živo, dijaki nižjih letnikov brez treh. Po samoizolaciji so imeli skupaj zgolj dva tedna pouka v živo, kar je občutno malo za pripravo na tako pomembno stvar, kot je splošna matura. Seveda so profesorji posebno skrb namenili maturantom, z njimi delali individualno, za pripravo na višji nivo mature so se pripravljali celo popoldan. Za maturante je bi-

lo še posebej poskrbljeno, saj se zavedamo, da je splošna matura vstopni kriterij v univerzitetni prostor in odpira vrata ter omogoča nadaljnje korake v življenju mladim ljudem.

Kljub trudu profesorjev in dijakov, pouk na daljavo ni primerljiv s poukom v fizični obliki. Kako se bo nadoknadil primanjkljaj, ki je nastal v mesecih dela od doma?

Dijaki ste ogromno snovi jemali naprej, a ta snov ni bila ocenjena. Vemo, da je zunanja motivacija, torej ocena, glavni motiv, da se dijaki učijo. Dogovorjeni smo bili, da se je v septembru ta snov ponovila in v nadaljevanju ocenjevala skupaj z redno vzeto snovjo, da ne bi bili preobremenjeni z ocenjevanjem. Skrbi nas, ker dijaki nižjih letnikov niste bili v šoli in opazujemo, da je bila izgubljena delavna in učna rutina, tako da je bil začetek učnega procesa verjetno malce težji. Učne vsebine ni problem nadoknaditi, ker vem, da ste zmožni in sposobni, bolj me skrbi delavna kondicija, ki ste jo z delom na daljavo izgubili. Menim, da nas na tem področju čaka še nekaj dela. Seveda pa bo to veliko težje ob ponovnem zaprtju. Potrebno se bo poglobljati v to, katere snovi so temeljne in prioritete, katere ne, sploh za dijake 4. letnika. Vendar vem, da nam bo s skupnimi močmi uspelo.

Mednarodna študentka v Veliki Britaniji med epidemijo

Sem Tjaša Recelj, bivša dijakinja Gimnazije Novo mesto, na kateri sem maturirala leta 2017. Trenutno sem študentka 4. letnika Univerze v Aberdeenu na Škotskem in pandemijo v Veliki Britaniji sem izkusila na lastni koži.

Covid-19 se je v Veliki Britaniji pojavil veliko prej kot v Sloveniji, 31. 1. 2020. Sprva ni bil nihče pretirano vznemirjen, življenje je potekalo normalno in potencialne epidemije nihče ni jemal pretirano resno. Edini člani skupnosti, ki so bili na epidemijo pripravljeni in so se zavedali potencialne resnosti trenutnega položaja, so bili kitajski imigranti, ki so o epidemiji in nevarnostih le-te veliko slišali od svojcev na Kitajskem. Maske in razkužila so kupili prej, še preden so postale obvezne ali priporočene v drugih evropskih državah. Delam v Centru za podporo pripadnikom vzhodnoazijske in jugovzhodnoazijske skupnosti, kjer smo z veliko žalostjo in razočaranjem opazili velik porast rasnih incidentov, sovražnosti in zločinov nad pripadniki teh skupnosti.

Sovražne odzive je izzvalo že nošenje maske v trgovini, nekaj, kar je danes obvezno in česar se vsi držimo. Želela bi si, da bi si Britanci takšno ravnanje vzeli v vzgled, namesto da so ga napadali. Morda tako UK ne bi bila ena najhuje prizadetih držav v Evropi.

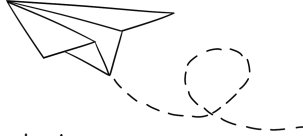
V marcu 2020 je situacija v Veliki Britaniji postajala vse resnejša in kmalu je bil covid-19 razširjen v vseh štirih delih UK. A vendar se ni v dveh mesecih zgodilo nič, dokler se ni država praktično zaprla v le nekaj dneh.

V petek, sredi marca, smo povsem nepričakovano vsi študenti Univerze v Aberdeenu prejeli e-mail, da se z tistim dnem ukinjajo učnje in vse aktivnosti na kampusu. Mednarodni študentje so bili pozvani, da se lahko, v kolikor želimo, vrnemo domov, saj izpiti ne bodo potekali na kampusu kot običajno. Novico smo sprva sprejeli z zadovoljstvom, saj je to pomenilo, da nam odpadeta kar dva tedna predavanj, seminarjev, laboratorijskih vaj itd.

Tisto soboto sva s fantom v

mojem stanovanju sedela na kavču in gledala film. Bil je lenoben dan in da bi se izogibala množicam, sva se odločila ostati doma in malo praznovati, da se nama nekaj časa ni treba ukvarjati s šolo. Zvečer ga je v paniki poklical prijatelj in povedal, da so letalske karte za domov skoraj razprodane in izjemno drage. Tako je panika pograbila tudi mojega fanta, ki je hitro tipkal po računalniku in klical starše, da jih obvesti o razmerah. Ker se je s tem ukvarjal on, se mi je zdelo pametno, da tudi sama rezerviram letalske karte za vrnitev domov. V le nekaj sekundah sem razumela paniko v fantovem glasu. Letalske karte so bile skoraj razprodane, cene pa so se začele pri 700 evrih. Poklicala sem starše in skupaj smo se odločili, da kupim karto za let na Dunaj v torek in da bo pome v Avstrijo prišel moj oči. Tudi mojemu fantu je uspelo kupiti karto za ponedeljek in tako sva bila vsaj malo pomirjena.

Že naslednji dan pa so se vsi načrti zopet podrli. Na telefon sem dobila obvesti-

lo, da nekatere države, vključno z Avstrijo, zapirajo zračne linije z Veliko Britanijo. Spet me je zvil v želodcu in v paniki sem klicala avstrijsko veleposlaništvo v Edinburghu, kjer so potrdili, da iz Velike Britanije ne bo v Avstrijo vzletelo nobeno letalo in mi priporočili, naj poiščem let za naslednji dan, saj je to zadnji dan z odprto zračno linijo. A drugega leta v Avstrijo ni bilo. Tako sem poklicala slovensko veleposlaništvo v Londonu in jih prosila za nasvet, kako naj pridem domov. Žal mi niso mogli pomagati, ker se je situacija spreminjala iz ure v uro. Postala sem že rahlo histerična in na robu solz. Na koncu mi je le uspelo kupiti letalsko karto za let preko Pariza v Ljubljano za naslednji dan in za trikratno ceno običajne letalske karte. V Ljubljano sem prispela le dan pred zaprtjem Letališča Jožeta Pučnika.

Čeprav se mi je moja pot domov zdela izjemno stresna, sem pravzaprav imela veliko srečo. Mnogo mojih sošolcev iz vsega sveta je za nekaj časa obtičalo v Veliki Britaniji. Veliko Evropejcev, ki se niso mogli vrniti v svojo državo, so leteli na letališča blizu mej, plačali taksi do meje in nato mejo v svojo državo prehodili. Ve-

čina Azijcev je na letalske karte čakala več tednov ali celo mesecev in zanje odštela po nekaj tisoč funtov. Veliko študentov je poleg izjemno visokih stroškov letalskih kart in taksijev moralo plačati tudi hotel za štirinajstdnevno karanteno.

Z mislijo na psihološki in finančni vidik mojega vračanja v Slovenijo želim spregovoriti še o ravnanju slovenske vlade. Rada bi poudarila, da sem slovenska državljanka, s stalnim prebivališčem v Sloveniji in da skoraj pol leta vsako leto preživim v Sloveniji. Kljub temu se vladi ni zdelo, da sem upravičena do kakršnekoli pomoči. Pomoč je bila izplačana samo slovenskim študentom, ki študirajo v Sloveniji. Seveda je to subjektivno, a lahko rečem, da je bil izjemen psihološki in finančni pritisk, ki smo ga ob izbruhu epidemije čutili mednarodni študenti, povsem neprimerljiv z manjšimi nevšečnostmi, ki jih je izkusila večina domačih študentov. Kot slovenska državljanka lahko plačujem davke, delam preko študenta za minimalno plačo in že več kot tri leta poslušam ljudi, ki me prepričujejo, naj se vrnem v Slovenijo in včasih celo obtožujejo, zakaj sem jo zapustila in zakaj nimam nobenega

namena priti nazaj. A vendar, ko od svoje države zares potrebujem pomoč, sem odrinjena in tretirana kot drugorazredna državljanka. Zakaj bi si kadarkoli želela živeti v državi, kjer sem očitno nezaželenka!?

Kljub mojemu globokemu razočaranju nad domovino je epidemija vseeno pokazala tudi pozitivne stvari. Resnično moram iz vsega srca pohvaliti Univerzo v Aberdeenu. Univerza je bila pol leta, od ukinitve učenja na kampusu do začetka novega semestra, v konstantnem stiku s študenti. Vzpostavili so dve liniji za pomoč študentom, eno za pomoč pri iskanju poti domov, pri izpitih in podobno in eno za pomoč pri duševni stiski med epidemijo. Obe liniji sta delali 24 ur na dan, 7 dni v tednu. Vse fakultete so bile izjemno fleksibilne in v stalnem kontaktu s študenti. Izpiti so potekali le za tretje in četrte letnike. Profesorji so vprašanja objavili na spletu, študenti pa smo imeli 7-14 dni časa, da odgovore nanje napišemo v dokumentu word in jih pošljemo profesorjem. Ti so nam bili vedno na voljo za vsa vprašanja in v veliko pomoč. Pokazali so izredno zaupanje v študente in se potrudili, da smo imeli na voljo vse

potrebno za učenje na domu. Odziv svoje univerze na epidemijo lahko le pohvalim. Vedno sem vesela in zadovoljna, da sem študentka na Univerzi v Aberdeenu, tokrat pa sem poleg tega tudi nepopisno ponosna.

Nov semester na Univerzi v Aberdeenu se začne čez slab mesec dni. V mesto

sem se vrnila pred dvema dnevoma in presrečna sem, da sem nazaj. Po toliko mesecih sem mesto že precej pogrešala. Moji prijatelji iz Evrope se prav tako počasi vračajo, nekateri morajo v karanteno, nekateri ne. Se vedno močno pogrešam svoje prijatelje iz Kitajske, nekateri se bodo vrnili čez mesec ali dva, ve-

lika večina pa se je ta semester odločila ostati na varnem na Kitajskem, saj je zanje Velika Britanija trenutno prenevarna. Predavanja na univerzi bodo ves semester potekala preko spleta, vaje, seminarji in ostale aktivnosti v manjših skupinah študentov pa bodo na voljo tako v živo kot prek spleta. Za zdaj lahko rečem samo, da sem vesela, da sem končno spet v svojem vsakdanjem življenju in da komaj čakam svoje zadnje leto na Univerzi v Aberdeenu.

Tjaša Recelj

Aberdeen, 2. 9. 2020

Andreja STUŠEK

INTERVJU

Kako se je spremenilo delo (družinskih) zdravnikov v koronačasih? Povprašali smo dr. Andrejo Stušek, družinsko zdravnico, ki dela v Zdravstvenem zavodu Zdravje v Ljubljani.

V obdobju stroge karantene (sredina marca do konca junija) se je naše življenje obrnilo na glavo. Kako se je spremenilo vaše delo na kliniki?

V času razglašene epidemije v Sloveniji se je delo družinskega zdravnika močno spremenilo. Paziti smo morali, da niso naše čakalnice postale vir okužb novega koronavirusa. Zato smo začeli po navodilu Ministrstva za zdravje vse paciente naročati na pregled. Nenaročenih pacientov nismo spuščali v čakalnico, ker nismo želeli, da pridejo v stik z naročenimi pacienti oziroma da pride do gneče v čakalnici. Paciente smo zaradi drugačne organizacije dela začeli naročati na različne lokacije, kar nas je tesneje povežalo z drugimi ustanovami na primarnem nivoju v Ljubljani.

V času epidemije smo lahko opazili zadržanost pacientov do obiskov v ambulanti. V večji meri kot pred epidemijo smo zdravniki začeli uporabljati elektronsko pošto in telefonske pogovore pri komunikaciji s pacienti. Uvedli smo celo storitev videoklica, kar je bilo za naše paciente (kot tudi za zdravnike pri vsakdanjem delu) nekaj čisto novega.

Bili smo deležni več pohval s strani naših pacientov zaradi požrtvovalnosti zdravstvenega osebja, kar je bilo značilno tudi za objave v medijih.

Kako pa vaše delo poteka zdaj?

Po preklicu epidemije v Sloveniji se je v ambulanti opazil povečan pritisk pacientov, kar se je kazalo v povečanju telefonskih klicev. Pacienti so si želeli osebne obiska pri svojem zdravniku in so težje sprejemali omejitve dostopa v zdravstveno ustanovo, ki so po navodilih Ministrstva za zdravje veljali dalje tudi po uradnem preklicu epidemije v Sloveniji.

Mlajši pacienti so se lažje privadili na spremembe pri spremenjeni obliki komuniciranja z osebnim zdravnikom. Velika večina je že prej znala uporabljati elektronske poti komuniciranja in so celo videli prednosti, ki jih tak način prinaša. Opravek, za katerega bi v primeru obiska osebne zdravnika rezervirali najmanj eno uro, so sedaj opravili v domačnosti svojega doma v največ dvajsetih minutah. Starejši pacienti - še posebej tisti, ki nimajo pomoči mlajše generacije - si želijo čimprejšnjo povrnitev sistema na staro in le neradi uporabljajo novejša načina dostopanja do zdravnika. Nekateri kar odkrito priznajo, da jih je povozil čas.

Zadnje dva meseca pri komunikaciji s pacienti zaznavam več dvomov v smiselnost ukrepov, ki so predlagani s strani Ministrstva za zdravje ali NIJZ. Tudi ta odziv pacientov je skladen z objavami v medijih, ki poročajo o protestnih gibanjih v Sloveniji in širše po svetu ter izražanju dvoma v različne institucije. Pohvale zdravstvenemu

osebju niso več tako pogoste, pogostejše pa so postale pritožbe o slabši dostopnosti obravnave pri osebnem zdravniku in tudi pri specialistih v bolnišnicah.

Kaj najbolj pogrešate pri delu?

Pri delu, kot poteka v trenutnih razmerah, najbolj pogrešam sproščenost pri stikih s pacienti. Že sama organiziranost dela od zaposlenih zahteva, da preverjamo več stvari, na katere pred epidemijo niti pomislili nismo. Skrb za varnost pacientov in osebja nas je pripeljala do zakrivanja obraza ter pri medicinskemu osebju tudi do nošenja vsaj osnovne varovalne opreme pri stiku s pacienti. Vsakega pacienta se sedaj dotikam orokavičena, nasmeh skrivam za masko. Nov način dela nam sicer odkriva dodatne poti komuniciranja s pacienti, vendar nas je prikrajšal pri telefonski govornici.

Kdaj bomo spet zaživali »normalno«? Ali bodo maske in socialna distanca še nekaj let naša realnost?

Najkrajši odgovor na to vprašanje bi bil - ko bomo nehali ogrožati soljudi. Zaenkrat je še prehitro sklepati, ali nam ta virus lahko povzroči trajno okvaro dihal (invalidnost), ko prebolimo bolezen COVID-19. To bi lahko pričakovali po težjem poteku bolezni. Kako sproščeni ali strogi bomo glede ukrepov pri nošenju mask in pri socialnem distanciranju, je odvisno od novih spoznanj o poteku bolezni COVID-19. Razumno ukrepanje se prilagaja novo odkritim dejstvom o koronavirusu, zato lahko pričakujemo, da se bodo nacionalna navodila za prebivalstvo še spreminjala v skladu z dognanji stroke in trenutno situacijo.

11

Končajva s pozitivno noto. Imate morda kakšno lepo misel ali spodbudno besedo?

Epidemija novega koronavirusa nam je začela spreminjati vsakdanjik. Kaže se kot močna globalna sila, saj se večina populacije na planetu ukvarja s podobnimi težavami.

Smrt je od epidemije dalje postala manj abstrakten pojem in nas sili, da začnemo premišljevat o svojih vrednotah. Zmanjšani socialni stiki pa nam dajejo možnost, da (za)slišimo svoje misli.

Všeč mi je indijanska zgodba, ki z močno simboliko opisuje, kaj premore človekova notranjost. Zdi se mi umestno, da se je zavedamo v tem času sprememb:

“Počutim se, kot bi se v mojem srcu borila dva volkova,” reče ded svojemu vnuku. “Prvi volk je jezen, maščevalen, ljubosumen in nasilen. Drug volk je ljubeč, sočuten, srečen in prijazen.”

“In kateri volk bo zmagal?” vpraša vnuk.

“Tisti, ki ga bom hranil,” odgovori ded.

DAN gimnazijskega PULOVERJA

Sara Globevnik

V petek, 29. 11. 2019, smo dijake naše gimnazije pozvali k sodelovanju pri obeležitvi dneva gimnazijskega puloverja, ki je že od začetka prodaje postal vsakoletna tradicija Gimnazije Novo mesto, čeprav je zgodovina gimnazijskega puloverja še zelo mlada. Dijaška organizacija naše šole je ob 270-letnici Gimnazije Novo mesto razpisala natečaj za šolski pulover. Zmagal je predlog Klemna Kapša, dijaka 4. d v šol. letu 2016/2017. Pulover se je začel prodajati 27. 11. 2016 in je kmalu postal glavni simbol naše gimnazije, saj izkazuje pripadnost, ki se na šolskih hodnikih kaže v sproščenem vzdušju, ki vlada med dijaki, v njihovih nagajivih nasmeških, ko s svojimi prijatelji razglabljajo teorije zarote (hahaha) in najnovejše novice iz sveta mode in znanosti.

Vse dijake, ki so na dan gimnazijskega puloverja prišli v šolo v »propagandni opravi«, smo povabili k skupinskemu fotografiranju v mali telovadnici. Udeležilo se ga je tudi nekaj profesorjev, za piko na i pa se nam je pridružila še ravnateljica.

12

Letos se je vodstvo dijaške organizacije odločilo, da dogodek izvedemo v petek, 29. 11. 2019, in ne v sredo, 27. 11. 2019, saj nas je ta konec tedna obiskala prav posebna gostja, in sicer predstavnica za mednarodno maturo iz Jordanije. Vodstvu šole se je zdelo pomembno, da gostja izkusi in začuti vzdušje, ki vlada med dijaki, zato smo jo povabili k skupnem fotografiranju z dijaki, kar ji bo zagotovo ostalo v spominu.

GIMNM KANT

V petek, 29. novembra 2019, je na gimnaziji potekal prvi družabni dogodek druge sezone gimnazijskih večerov, z naslovom GimNm

Kant. Šolska knjižnica se je tako za en večer spremenila v nadvse prijetno, simpatično okrašeno dvorano, kjer so se imeli priložnost predstaviti tako glasbeni kot pesniški, prozni in risarski umetniki naše gimnazije. S svojimi besedami in zvoki so nas začarali prof. Robert Šupe, Gašper Turk, Danila Prah, Klara Jordan, Maja Tomić, Julija Srpčič, Nina Strašek, Urška Klobučar, Nikolina Gramc, Julija Laura Rus, Edita Miklič, Irena Matić, Jona Šmalc Novak in seveda najboljši bend na gimnaziji – Plateau. Celoten večer je vodil naš dijak Lovro Bukovec, za neverjetno sceno pa so poskrbele ustvarjalke Ula Jelen, Neža Taufer in Špela Kajtna, ki je poskrbela tudi za super plakat GimNm Kanta. Kot da ne bi moglo biti še bolje, so si vsi udeleženci lahko postregli s posebnim afriškim čajem prof. Šupeta, razvajali brbončice s kuharskimi mojstroviniami dijakinje Hane Jelovšek in slaščicami kluba Interact. Klub Interact je zbiral prostovoljne prispevke, s katerimi bo polepšal praznike osamljenim starejšim občanom. Dogodek je privabil veliko obiskovalcev, ki niso napolnili samo knjižnice, ampak tudi šolski hodnik. Je izkušnja več, ki predvsem nas – Gimnm Nation še bolj poveže in nas spodbudi k nadaljnjemu ustvarjanju.

13

Gimnazijec, gimnazijka, si prebral/-a? Zanimivo, se ti ne zdi? Pozorno spremljaj oglasno desko in ne zamudi naslednjega večera! Prav tako vabljen/-a, da se predstaviš tudi s svojimi deli. Šolska knjižnica te pričakuje!

Julija Srpčič, 4. A

ŠOV GIMNAZIJA IMA TALENT & *božični koncert*

Jaka (spontano nadaljuje): *Ja, res ...To je čas, ko se ljudje za droben trenutek sprostimo. Za hip si priznamo, da smo res samo ljudje. Na trenutke povsem nemočni, potrebni bližine in toplega objema. Spet drugič polni moči, ko samostojni, pogumno stopamo na nove poti.*

Eva: *Tako je vsako leto kot nekakšen ples. Ples med človekovo naravo in človekom, ki ima vizijo, cilje, načrt. Človekom vizionarjem. In vsako leto se decembra sklene krog, ko si ogledamo ta ples. Ogledujemo si svoje plesne korake. Smo se držali koreografije ali pa smo predvsem plesali po navdihu? Smo takrat, ko smo pozabili plesne korake, dobro improvizirali? Smo se držali svojega ritma ali pa smo v nekem trenutku začeli plesati na tisto glasnejšo, sosedovo glasbo? Smo kdaj v obupu želeli glasbo celo ugasniti? Za hip prenehati plesati?*

*(odlomek iz predstave)
Eva Šubic*

14

Decembra pa se je letos krog sklenil tudi za nas, gimnazijce, in čeprav smo gimnazijci decembra predvsem vizionarji, saj je naša poglobljena želja predvsem to, da se uspešno prebijemo čez še zadnji naval testov, je med nami tudi mnogo takih, ki so našli čas in pokazali svoj umetniški izraz ter ponovno dokazali, da gimnazija res ima talent!

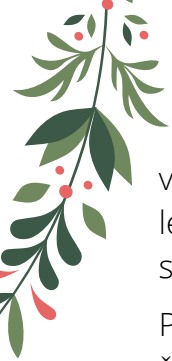
Svoje talente so naši gimnazijci tako imeli možnost pokazati 24. 12. 2019, zadnji dan pred začetkom novoletnih počitnic, ko je dijaška organizacija sedaj

že drugo leto zapored organizirala praznični dogodek. Tradicija narekuje, da se tako december zaključi z božičnim koncertom, vendar pa smo se letos odločili, da stvari popeljemo še nekoliko dlje. Tako smo organizirali šov Gimnazija ima talent in božični koncert. Vzklila pa je tudi ideja, da bi celoten šov preobrazili v predstavo in tako dogodek še dodatno popestrili.

Predstava se je začela s prizorom dveh gimnazijcev, Jake in Eve (igrala Jaka Kunej in Eva Šubic), ki na petkovo popoldne, utruje-

na, na kavču skupaj razmišljata o decembru. Skupaj tako razvijeta pogovor, od šaljivih – »Ali imamo gimnazijci sploh možnost doživeti tisti pravi, pravljичni, veseli december?«, do nekoliko resnejših vprašanj – »Kaj je pravzaprav sploh bistvo decembra in kako se ta slika sčasoma in v različnih družbenih in političnih ureditev spreminja, kljub temu da ostaja človeško srce nespremenjeno?«

Brat in sestra po debati petkovo popoldne zaključita z mislijo, da je čas za malo počitka. Ko se Jaka spomni, da se začenja šov Slo-

venija ima talent, prižge televizor (oder) in pred nami se že vrstijo prvi talenti.

Prvi je nastopil Jakob Kavšek s plesno točko. Sinhronost in izraznost njegovih gibov gledalce vedno pusti očarane in tudi tokrat ni bilo nič drugače. Njegovi skoki in obrati so na gimnazijce delovali kot dobra porcija kofeina!

Kot drugi nastopajoči je publiko skoraj dobesedno začaral Trim Ismaili, ki se nam je predstavil s čarovniškimi triki. Čeprav je na stotine parov oči spremljalo vsak njegov gib, mu nismo mogli dokazati, da je med njegovimi prsti še kaj drugega kot čarovnija.

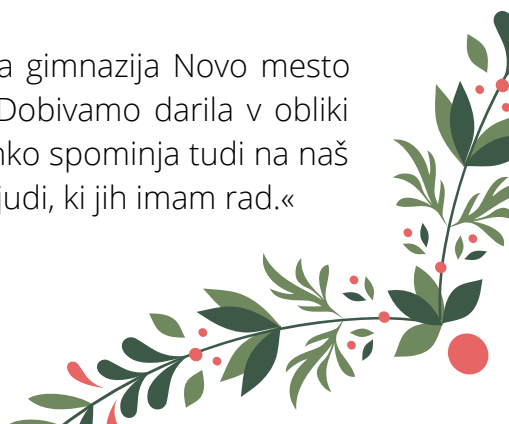

Kot zadnji je nastopil še Rok Rudman s standup komiko. Kljub temu da je komedija vsekakor zahtevna panoga nastopanja, se je Rok že s prvim nastopom odlično izkazal. »Ima prihodnost kot komedijant,« je zagotovil žirant Blaž Zabret. »In v politiki,« je stvarno poudaril Rok, saj vemo, da gre danes to dvoje rado z roko v roki.

Vsak nastop pa so pospremili tudi komentarji naših najboljših žirantov – ravnateljice Mojce Lukšič, profesorice Nevenke Malnarič Brulc, profesorja Blaža Zabreta in profesorja Jerneja Bana. S tem so še dodatno poskrbeli za veselo in sproščeno vzdušje in dali tudi nastopajočim še nekakšno dodatno potrditev.

Šov Slovenija ima talent se je prekinil z oglasi (igrala Jona Šmalc Novak in Anej Kopina Božič). Predstavljala sta reklamo za StupidoTurbo očala. To so tiste vrste očala, ki te naučijo jezika od v nekaj tednih do v nekaj urah, odvisno seveda od tega, koliko jih preplačaš. Jaka je na srečo televizijo utišal, še preden bi Jona lahko povedala telefonsko številko za naročanje izdelka, saj bi se verjetno sesula linija.

Eva in Jaka sta nadaljevala pogovor, v katerem sta ugotovila, da gimnazija Novo mesto sploh ni tako napačen kraj za doživljanje veselega decembra. Dobivamo darila v obliki znanja, hodniki so polni veselja, šola je praznično okrašena in lahko spominja tudi na naš drugi dom. In pa, kot je poudaril Jaka: »Na gimnaziji je res veliko ljudi, ki jih imam rad.«

Po kramljanju sta se Eva in Jaka odločila za menjavo kanala in že smo bili priča drugemu šovu – Zvezde plešejo. Na odru sta za-blestela dva plesna para – profesorica Polonca Centa s profesorjem Blažem Zabetom in pa profesor Tomaž Koncilija s profesorico Bredo Vovko. Lahko rečemo, da je bilo dejstvo, da sta Eva in Jaka gledala finale Zvezde plešejo, povsem upravičeno, saj sta bila oba plesna para res odlična!

Vendar pa sta Jaka in Eva kmalu ugotovila, da bi jima prijala še kakšna pevka točka in že sta program menjala na The Voice.

Prva je nastopila Danila Prah. Izbor in izvedba pesmi je pritegnila publiko, izrazit ritem smo navdušeno spremljali tudi s ploskanjem. Danila pa ni pokazala samo svojega pevskega talenta, ampak tudi suverenost v nastopanju, ko je prišlo do manjših tehničnih težav.

Za konec pa nas je z venčkom decembrskih pesmi v počitniško vzdušje popeljala Maja Tomić. Njen prepričljivi nastop in glasbeni talent je navdušil in ganil tako publiko kot žirante. Na kitari pa jo je spremljal

kitarski mojster Jakob Fifnja.

Predstava se je končala s prizorom, ko Eva in Jaka ugasneta televizor in gresta spat. Vendar pa jima nekaj ne da miru. Ugotovita, da so jima vsi obrazi nastopajočih od nekod znani. Počasi povezujeta točke, ko ugotovita, da so bili vsi nastopajoči s televizijskih šovov (Slovenija ima talent, Zvezde plešejo in The Voice) pravzaprav naši dijaki ali profesorji. Zaključna misel je tako seveda očitna – Gimnazija ima res talent!

Danila Prah iz 3. b, ki se je predstavila s pevsko točko Burry a friend, se dogodka spominja takole:

»Na odru sem se počutila zelo dobro, saj so imeli gledalci pozitiven odnos do dogajanja in niso bili samo pasivno ne pri pouku«. Tako da ja, vzdušje je bilo vse-kakor pravo! Všeč mi je bila tudi sproščenost dogodka, saj smo nastopajoči poskušali publiko razvedriti in zabavati, med nami ni bilo tekmovalnosti. In lahko rečem, da nam je tudi uspelo. Predstava ni bila cringe.«

Šovu Gimnazija ima talent pa je sledil še božični koncert. Za dokončno sprostitvev pa sta poskrbeli še skupini Jaja Boyz in Plateau

Tako je velika telovadnica v polnosti zaživela. Uživali smo v plesu, druženju, pogovorih in seveda v odlični glasbi!

Na koncu pa je na mestu tudi zahvala. Res iz srca se zahvaljujem vsem sodelujočim, ki ste podprli mojo idejo in ste bili pripravljeni na kakršenkoli način pomagati. Zahvala gre tako hišniku, profesorju Jerneju Banu za ozvočenje, šoli za izposojanje velike telovadnice, gostujočima skupinama Jaja Boyz in Plateau, fotografijam – Zali Dolušič, Vanessi Špilar in Nives Kočman ter Filipu Markoviču, ki je dogodek tudi posnel.

Zahvala gre tudi vsem igralcem, nastopajočim in žiriji, brez katerih predstave sploh ne bi bilo. Hvala tudi Janu Zajcu in Jakobu Škrjancu, ki sta med prireditvijo skrbela za ozvočenje in tehniko. Hvala tudi vsem dobrim ljudem dijaške organizacije, ki so prispevali veliko svojega časa in energije ter tako pripomogli k izvedbi dogodka.

Gimnazija je tako tudi letos dokazala, da ima talent. Drugo leto decembra pa ne pozabi, da imaš možnost pokazati svoj talent tudi ti!

Eva Šubic, 4. B
in Jaka Kunej, 4. Š

Zala Dolušič in Vanessa Špilar

GIMNAZIJSKO pustovanje

V torek, 21. 2. 2020, smo na Gimnaziji Novo mesto, podobno kot namenimo večini posebnih dni, tudi pustu posvetili nekaj pozornosti. Čeprav je tradicionalno praznovanje tega praznika že skoraj zamrlo, smo se v gimnaziji odločili, da zamenjamo nekaj šolskih ur in se prepustimo domišljiji in norčijam, kot nam jih pust omogoča.

17

Da bi se po oddelkih še bolj povezali, smo se odločili, da bo vsak oddelek pripravil svojo skupno masko. Seveda smo na pustovanje povabili tudi naše profesorje, ki so izžarevali nadvse pozitivno energijo.

Na koncu dneva smo razredne maske predstavili s kratko točko in se tako preizkusili tudi v organizaciji in iznajdljivosti, saj za samo točko nismo imeli veliko časa za pripravo. Videli smo maske na veliko zanimivih tem, vzeti tudi iz filmov in muzikalov. Spremljati končen nastop je bilo razburljivo, saj smo lahko občudovali iznajdljivost in unikatnost vsakega oddelka posebej in seveda izjemen talent profesorjev.

18

Priprava razredne maske in pust nasploh nas je kot oddelke še bolj povezal, saj smo dijaki morali sodelovati in biti pripravljeni sprejemati različna mnenja. Vzdušje je bilo izjemno prijetno, saj je bilo veliko dobre volje in veselja. Pustni ples je prispeval k dobri volji dijakov in vsi taki trenutki, ko se lahko malo razbremenimo, nam ogromno pomenijo. Res bi se rada zahvalila vsem, ki nam take trenutke omogočate.

Sara Globevnik, 4. B

Lana Traven

MEDNARODNA MATURA

Mednarodna matura je novost, ki ji bodo tako dijaki kot profesorji Gimnazije Novo mesto naslednje šolsko leto prvikrat podali roko. Vodstvo šole se že nekaj časa trudi, da bi našim dijakom ponudil še širši nabor spretnosti in znanja ter s tem dijakom omogočil še več možnosti za nadaljnji študij. S skupnimi močmi in tesnim sodelovanjem šolskega kolektiva in šolskega vodstva bo na Gimnaziji Novo mesto poleg treh programov izvajan še program mednarodne mature za dijake tretjega in četrtega letnika.

V času priprav nas je obiskala tudi članica komisije, ki odloča, ali je šola sploh sposobna program izvesti. Delegatka nas je obiskala ravno na dan gimnazijskega puloverja. Enega smo ji zato tudi podarili. Vodstvo dijaške organizacije se je sestalo z njo, delegatka je bila toplo presenečena nad atmosfero, ki vlada po šolskih hodnikih. V debati pa je beseda tekla tudi o projektih, ki so že dolgoletna tradicija naše šole, toplih odnosih med

šolskim kolektivom in dijaki, predvsem pa se nam je zdelo pomembno, da izpostavimo dosežke naših dijakov na številnih tako državnih kot mednarodnih tekmovanjih v znanju na vseh možnih področjih, uspehe na olimpijadah v znanju, dosežke v športu in angažiranost gimnazijcev v prostovoljstvu in dobrodelnih dejavnostih.

Zdaj pa malo več glede o samem programu. Mednarodna matura se bo izvajala pod okriljem International Baccalaureate Organisation (IBO), ki je neprofitna izobraževalna organizacija s sedežem v Ženevi (Švica) in z izpitnim centrom v Cardiffu (Walesu, Velika Britanija). Program je namenjen dijakom zadnjih dveh letnikov srednje šole. Organizacija nudi učni načrt, eksterne izpite, delavnice za učitelje in nadzor nad izvedbo. Šole v programu so povezane z obema centroma in med seboj po elektronski mreži.

Program mednarodne mature predstavlja dveletno izobraževanje pred vpisom na univerzo. Zasnovan je

tako, da po uspešno končani maturi omogoča študij na številnih univerzah doma in po svetu.

Učni načrt v mednarodni maturi je sestavljen iz šestih predmetnih skupin. Dijak mora izbrati najmanj tri in največ štiri predmete na višji ravni (VR) in tri oziroma dva na osnovni ravni (OR).

Za pridobitev diplome mednarodne mature morajo vsi kandidati:

- pridobiti pozitivno oceno pri vseh predmetih,
- napisati razširjeni esej pri enem o predmetov v učnem načrtu,
- obiskovati predmet TOK (teorija spoznavanja) in opraviti predpisane naloge ter
- opraviti dejavnosti na področju CAS (kreativnosti, aktivnosti in prostovoljnega dela).

Priznavanje

Dijaki, ki pridobijo spričevalo mednarodne mature, lahko študirajo na univerzah doma in po svetu, kjer je bil sklenjen sporazum o priznavanju diplome mednarodne mature.

STANE TOMAZIN & NEJC GAZVODA

intervju

GIMNAZIJA TI DA KRILA, OD TEBE PA JE ODVISNO, KAKO VISOKO BOŠ LETEL – STANE TOMAZIN IN NEJC GAZVODA STA POLETELA DO BORŠNIKOVE NAGRADE

Zakaj je šolanje na Gimnaziji Novo mesto prava izbira? Ker so se na njej šolali mnogi uspešni Slovenci, od Božidarja Jakca, Dragotina Ketteja, Mirana Jarca, Marjana Kozine, Antona Podbevška, do Leona Štuklja in mnogih drugih. To so ljudje z veliko začetnico, skupna pa sta jim dobro znanje in priprava na življenje, ki so ju dobili na naši šoli.

Uganka: kaj je, poleg tega, da sta oba izjemna človeka, zaposlena v gledališču in letošnja prejemnika Boršnikove nagrade, še skupna točka Staneta Tomazina in Nejca Gazvode? Tako je, tudi onadva sta bila dijaka naše Gimnazije.

Ob omembi Staneta Tomazina večina največkrat pomisli na razvajenega mestnega fanta z imenom Žan, ki smo ga lahko spremljali v odmevni slovenski nadaljevalki Ena žlahtna štorija. Kdor pa ga bolje pozna, ve, da je Stane predvsem skromen, empatičen, iskren, radoveden, svobodomiseln in potrpežljiv. Še najbolje bi ga opisala kot »tiho vodo, ki dere bregove«. Že od otroštva je gojil ljubezen in naklonjenost do gledališča, ki je ves čas po malem pronicala na površje. Njegovo življenje se je spremenilo, ko je spoznal, da je bolje, če svoje igralske sposobnosti razdaja na odru kot pa v politiki. Enostavno uživa v svojem poklicu, ki ga sam opiše kot valovanje, kljub temu da občasno pogreša tisto brezskrbnost iz časov, ko je še „žulil“ gimnazijske klopi, danes pa z velikim zagonom „žuli“ magistrsko nalogo.

20

Kakšno popotnico ti je Gimnazija dala? Si bil zadovoljen s pridobljenim znanjem?

Gimnazija je bila najboljša in najbolj logična izbira, saj še nisem razmišljal o nekem konkretnem poklicu. S to izbiro sem bil zelo zadovoljen, saj je znanje na novomeški gimnaziji na visokem nivoju. Dobil sem neko širino, seveda so mi bili nekateri predmeti bolj

ljubi kot drugi, ampak na koncu spoznaš, da je znanje z vseh področij najboljša popotnica za naprej.

Kakšni spomini te vežejo na gimnazijske dni?

Lepi. Zdaj, ko gledam z distance, vidim, da tudi tisti trenutki, ki so se mi takrat zdeli usodni, niso bili tako hudi. Spoznal sem ljudi iz različnih krogov, z nekaterimi še danes ohranjam stike. Ugotavljam, da starejši

kot sem, bolj postajam nostalgičen, in čeprav je bilo vedno veliko ocenjevanj in testov, sem imel nek prijeten občutek brezskrbnosti, ki ga danes kar pogrešam.

Torej, na koncu, ko potegneš črto, si pozabil vse, kar ti je takrat delalo sive lase in ti kratilo spanec, v spominu pa ti ostanejo lepi trenutki, prepojeni z igrivimi mladostniškimi pripetljaji?

Vir: Internet

Tako nekako, kot je v človeški naravi.

Kakšne vrste dijak si bil? Si bil »piflar« ali ti je bolj dišalo »kampanjsko« učenje?

Če obžalujem kaj, je ravno to, da nisem več delal sproti in se redno učil. Zdaj vidim, da bi mi to precej olajšalo vse skupaj. Sicer pa je tudi piflanje po moje precej nekoristno, saj to, da stvar neumorno ponavljaš in je v bistvu zares ne razumeš, niti je ne znaš umestiti, res malo brez veze. Priznam pa, da sem bil kampanjski učenec. Po liniji najmanjšega odpora, dokler ni začela teči voda v grlo. Tako sem marsikatero noč pred testom prebedel ob zvezkih, na kar ravno nisem ponosen. Stvari, ki so me zanimale, sem tako ali tako poslušal pri uri in mi doma ni bilo potrebno kaj veliko ponavljati, če pa sem že moral, mi ni bilo težko. Tistih, ki pa me niso privla-

čile, sem se na vse kriplje izogibal.

Kateri predmet ti je na gimnaziji povzročal največ preglavic?

Definitivno sem imel zelo spoštljiv odnos do matematike in do nje tudi vztrajno gojil distanco.

Kateri so bili tvoji cilji, pričakovanja, želje v gimnazijskih dneh? So se izpolnili?

Nisem imel neke specifične želje, cilja, ki bi si ga zadal, pa bi potem rekel: »Uau, zdaj sem pa to dosegel.« Vem, da me je gledališče vznemirjalo, ampak sem bil premalo pogumen, da bi takrat kaj naredil v zvezi s tem.

Si tudi na Gimnaziji sodeloval pri gledališki skupini in nastopal na proslavah?

Ne, nič. V bistvu sem začel z gledališkim udejstvovanjem na Osnovni šoli Jožeta

Gorjupa v Kostanjevici na Krki, kjer sem sodeloval v gledališkem krožku in nastopal na literarnih večerih, na Gimnaziji pa sem potihnil. Razen v četrtem letniku gimnazije pri profesoric Nataliji Petakovič, ko smo brali dramske tekste za maturo in smo morali odigrati par prizorov. Takrat sem spet malo pokukal na površje.

Kako to, da si se odločil za poklic igralca?

V osnovni šoli in potem tudi na gimnaziji me je gledališče oziroma igra zanimala, ampak si tega nikoli nisem upal zares priznati. Tako sem se po gimnaziji odločil za študij politologije, ampak sem ves čas razmišljal o igrilstvu in mi to ni dalo miru. Na srečo me je kolega spodbudil in mi rekel, naj vsaj poskusim, saj nimam kaj izgubiti. No, pa sem res šel poskusit in se je izplačalo.

Kako poteka avdicija na Akademiji za gledališče, radio, televizijo in film?

Za igralce so sprejemni izpiti kar obsežni. Najprej si izbereš tekste – kratko prozo, tri dramske monologe in eno pesem. Na to se pripravljaš doma, naučiš se na pamet ter čakaš, da ti dodelijo datum. Sprejemni

izpiti namreč potekajo v več krogih. Prvi krog je nekakšna avdicija in intervju s komisijo. Sem pridejo vsi, ki so se prijavili. Po navadi odigraš tekste, ki si jih izbral, potem lahko sledi tudi improvizacija. Če te izberejo, greš v drugi krog, kjer ostane okoli 30 ljudi, je pa drugi krog veliko bolj obsežen in traja tudi več dni. Moraš iti na zdravniški pregled, potem se sprejemni izpit razdeli na več področij, ki vključujejo govor, gib in petje. Ključni del je nastopati pred več kot 10-člansko komisijo. Enkrat nastopaš sam, enkrat v paru, enkrat v skupini in ves čas ti dajejo naloge, improvizacijo, pripraviti prizore ... Po vsem opravljenem sledi zasedanje komisije, ki sprejme odločitev, kdo je bil izbran. Res sem bil vesel, ko sem prebral svoje ime na tistem seznamu.

Kako pa to, da sprejmejo zgolj do deset študentov letno?

Takšna je omejitev. Včasih so jih sprejeli še manj. Razlog za to je čisto praktične narave, saj je potreba po igralkah in igralcih v Sloveniji zelo omejena. Naš trg je majhen, zaposlitev v gledališčih ni na pretek, neodvisna gledališka scena pa je vsako leto bolj finančno podhranjena.

Kakšne lastnosti mora po tvojem imeti dober igralec?

Mora biti občutljiv, iskren do sebe in do drugih, empatičen, radoveden, kritičen, svobodomiseln, potrpežljiv. Poleg vsega tega pa mora znati tudi poslušati in opazovati, kar sta v današnjem svetu premalo cenjeni vrline.

Ali greš kot igralec, ko se uživiš v neko specifično vlogo, skozi kakšne posebne procese?

Veliko je odvisno od ekipe, predvsem režiserja, na koncu pa seveda od tebe samega, kako globoko se zatopiš v neko vlogo. Gledališče je skupinsko delo in če nimaš nekih osnovnih pogojev znotraj ekipe, je težko doseči tisti nivo, ki si ga želiš za sebe in vse druge. Seveda pa je tukaj neznansko pomemben tvoj osebni pristop k vlogi, predstavi oziroma k poklicu nasploh. Koliko vложиš časa, truda, kakšne raziskave narediš za vlogo, koliko si samoiniciativen, koliko si pripravljen iti iz svoje cone udobja, koliko si iskren do sebe in do sodelavcev. Vse to ti lahko omogoči, da vzdržuješ nek kvaliteten ustvarjalni nivo.

Na kakšen način dobiš vloge?

Večinoma so mi dodeljene. Vedno obstajajo vloge, ki si jih želiš ali pa hrepeniš po njih in jih na koncu ne dobiš. Ali pa jih dobiš in potem vidiš, da si si v bistvu želel to vlogo iz čisto napačnih razlogov in sploh ni tako, kot si si mislil, da bo. Ali pa dobiš vlogo, ki si je nisi želel, pa potem narediš iz nje presežek. V glavnem nikoli ni tako, kot si zamisliš, da bo.

Kaj pa, če ti kakšen lik ni preveč pisan na kožo?

Seveda lahko izraziš nezadovoljstvo, to je čisto legitimno. Jaz si želim igrati vloge, ki so osebno čim dlje od mene. Rad raziskujem nekaj, kar mi ni domače, nekaj, česar ne poznam. Seveda pa se je vsake vloge potrebno lotiti z istim žarom in ne delati (pre)hitrih zaključkov. Vsak lik si zasluži kompleksno poglobljeno obravnavo, saj ga le tako lahko dobro uprizoriš.

Ti je kot igralcu pomembno, da imaš pri oblikovanju svoje vloge dovolj svobode?

Ja, nujno je. Ta odnos med tabo in ekipo, da ti daje prostor, da preizkušaš, da ti zaupajo in ti njim, to je zelo pomembno. Sploh pa moraš imeti to svobodo, da delaš napake, da greš za

tistim, kar čutiš, da je prav in se ne oziraš preveč na pričakovanja drugih.

Kaj pa želiš ti videti oziroma občutiti, ko stopiš v gledališče kot »navaden« gledalec?

To, da si igralec, zna včasih pokvariti tvoj obisk gledališča v smislu, da gledaš predstavo s poklicno deformacijo in jo sproti seciraš: aha, to je dobro, to jim je uspelo, tukaj je še prostor za izboljšave. Zato mi je še posebej ljubo, ko me predstava čisto »odpelje«, ko me nekako sesuje in razmišljam o njej še dolgo po njenem koncu.

Se ti zdi, da predstave v gledališču postajajo vedno bolj razvedrilne in vedno manj ganljive, presunljive?

Da, to pa zato, ker so ljudje našli še druge načine sprostitve. Gledališče je sprostitve, hkrati pa je tudi povod za razmislek, saj moraš videno tudi procesirati in razmišljati o tem. V današnjem času je koncentracija zmanjšana na minimum. Vse manj ljudi bere knjige, že kak daljši članek predstavlja napor. Zato se mi zdi nujno, da je gledališče prostor, v katerem so stvari kompleksne, v katerem ni instantnost kot povsod drugje. Ljudje mo-

povsod drugje. Ljudje morajo v gledališču razmišljati o sebi, o družbi. Gledališče mora nujno kritično reflektirati sedanji čas in ne sme pustiti neki lahkotnosti in površinskosti, da se infiltrira vanj.

Razumem pa ljudi, ki se sproščajo na drugačne načine in ne obiskujejo gledališča. Gledališče je medij, ki je že dolgo prisoten v človeški zgodovini in mogoče pri nekaterih ljudeh ne vzbuja več občutka pomembnosti ali vznemirljivosti. Ampak iz lastnih izkušenj si upam trditi, da je ravno dobro gledališče tisto, ki te lahko pribije na stol in te strese kot noben drug medij.

Na kakšni ravni se ti zdijo slovenska gledališča? Na kakšnem nivoju so predstave?

Slovensko gledališče je res na visokem nivoju. Morali bi biti bolj ponosni nanj, v naši družbi bi moral imeti večjo veljavo, kot jo ima, ker je res na zavirljivi ravni, kar pričajo tudi uspehi slovenskih gledaliških hiš in ustvarjalcev. Seveda pa bi lahko bile kakšne stvari še boljše.

Drži, ampak kljub temu da je slovensko gledališče na tako visokem nivoju, vse manj ljudi zahaja v te hrame kulture.

Res je, ampak to je odraz vzgoje naroda. Zdi se mi, da bi se morala v vseh izobraževalnih ustanovah, v družinah oziroma povsod, kjer je možno, poudarjati pomembnost kulture in s tem tudi gledališča. Spremeniti bi se moral naš način razmišljanja v družbi, saj zdaj vlada čisto neka druga paradigma, ki bolj časti nakupovalna središča in materialne dobrine. No, so tudi svetle izjeme, ampak so zdaj ti glasovi bolj v manjšini.

Kaj je po tvojem potem namen gledališča in zakaj ljudje še vedno radi zahajajo vanj?

Gledališče je unikatno. Tam se stke neka posebna vez med nastopajočim in gledalcem in ravno zaradi tega se mi zdi, da gledališče ne bo nikoli zamrlo, saj tega ne moreš nadomestiti z nobenim robotom. Gledališče je živo. V njem prideš do nekih novih dognanj, spoznanj, resnic o svetu in o sebi, vidiš stvari, osvetljene v drugačni luči, kot si jih videl prej. V gledališču se ti lahko zgodi nek premik. To ljudje iščejo, iščejo, da se jim nekaj zgodi. Se mi zdi, da se ti v teatru lahko zgodi marsikaj, če se prepustiš. Gledališče te pelje iz realnega v nerealno in povsod vmes. Je res nekaj edinstvenega.

Kako je biti slovenski igralec?

Biti slovenski igralec je kar v redu. Mogoče nimamo velikega filmskega trga in so priložnosti tukaj, kar se tiče angažmaja v filmu bolj okrnjene. Imamo pa na drugi strani odlično gledališko tradicijo za razliko od na primer ZDA, kjer ni nobenega javnega gledališča in so prepuščeni trgu, kar je lahko za igralca grozljivo. Ali uspeš in živiš tako imenovane ameriške sanje ali pa vse življenje hodiš na avdicije in delaš še dve službi zraven, da preživiš. Ta igralski blišč v tujini je bolj mit kot pa kaj drugega. Sicer pa se mi zdi, da je globalizacija naredila svoje, da jezik sploh ne predstavlja več bariere. Ni več tako pomembno, kje si rojen, ker če hočeš, lahko dobiš agenta in hodiš na avdicije po celem svetu.

Kakšni so občutki, ko nastopaš pred ogromno množico ljudi? Dejansko si nekdo, ki jim prenese sporočilo. Kaj to zate pomeni?

Težko rečem, da je to ideja, ki jo jaz osebno hočem prenesti na gledalca. Tako ali tako delamo dramski tekst ali pa temo, ki jo izbere nekdo drug, tako da v bistvu jaz kot igralec samo iščem

svojo pozicijo, odnos do vsebine in kako bi to na koncu izrazil v predstavi. Nujno za igralca je, da si v procesu odprt za vse predloge, ampak znaš hkrati ostati pri svojem prepričanju. Moja mentorica mi je vedno govorila, da se igralcu, ki nima lastne pozicije na odru, to vidi in da je to katastrofa. Kar se tiče nastopanja pred publiko, je to zame v bistvu največji privilegij igralskega poklica. Da si v stiku s publiko, se jim razdajaš in oni tebi. Ta občutek skupnega bivanja in doživljanja mi je zelo dragocen.

Kateri del gledališkega ustvarjanja je tvoj najljubši?

Težko rečem, ker so si vsi med seboj dosti različni. Lepo je, ko začneš za mizo prve vaje in se pogovarjaš. Ko poskušaš stvari v prostoru - improviziraš, iščeš s soigralci in režiserjem prave vsebine, načine, ima spet poseben čar. Mogoče mi je celo najljubši (sploh, če nastaja dobra predstava) tisti čas 10 dni pred premiero. Takrat se vse začne postavljati v neko celoto. Ekipa začne dihati kot eno, scena se dokončuje, dobiš končni kostum, vsi sektorji se vključijo in zavlada skupinski adrenalin po celem teatru. Seveda je

pa življenje predstave po premieri tudi svoje poglavje. Saj je veliko stvari že načrtanih, ampak ravno v teh omejitvah lahko najdeš ogromno prostora za kreativnost in igranje z detajli.

Kako pa se počutiš po koncu predstave?

Predstava nastaja v povprečju dva dobra meseca in to obdobje je lahko zelo intenzivno in v tem času se lahko spletejo res tesni odnosi v ekipi. Potem je včasih težko, ko veš, da prihaja premiera in se bo to obdobje končalo. Si pa včasih tudi želiš, da bi bila premiera čim prej.

Druga stvar je pa seveda, ko se predstava neha igrati za vedno. Takrat zna biti zelo težko, še posebej, če je to predstava, ki si jo rad igral in ti je bila ljuba. Zdaj imam v mislih tri predstave, za katere mi je res žal, da jih ne igramo več.

Se ti zdi, da po tem, ko tolikokrat ponavljaš predstavo, izgubiš tisto pravo energijo, čar predstave?

Ne, energije ne, lahko pa se ti zgodi, da nekatere stvari začneš početi bolj avtomatsko, kar je velika past. V Slovenskem mladinskem gledališču, kjer sem zaposlen, delamo dosti tudi na avtorskih projek-

tih, tako da dosti izhajamo iz sebe in neke svoje trenutne pozicije. Potem ugotoviš, da nisi več v istem stanju, ne čutiš več enako, kot si na primer pred dvema letoma, zato moraš vedno najti nek način, da si v stiku s takratnimi občutki. Potrebna je preciznost in natančnost, saj je to tvoja dolžnost do publike, da vsakič daš svoj maksimum na odru.

Katero ti je ljubše: delo v gledališču ali snemanje filma oziroma serije?

Sploh ne vem, če se da to primerjati. Okoliščine so drugačne. Meni je oboje zelo ljubo. Gledališče je neko jedro, delujem v gledališču, v filmu pa ne sodelujem pogosto in me zato tako močno zanima. Hočem se večkrat preizkusiti v filmu. V Sloveniji povprečen igralec največ dela v gledališču, zato vsi hlepimo po filmih in čakamo, da bomo dobili priložnost. Zdi se mi, da se premalo namenja denarja za domačo filmsko produkcijo, vendar opažam, da se vse več snema in to je dober znak.

Kako pa poklic igralca vpliva na tvoje zasebno življenje? Je usklajevanje kaj težje kot pri drugih poklicih?

Ne vem, ali je težje kot pri drugih poklicih, ker ima vsak poklic neke svoje posebnosti. Pri nas je težje, ker imamo neenakomeren urnik, poklic zahteva veliko energije, fokusa in časa, ki ti ga za bližnje potem lahko ostane bolj malo. Če si igralec, ti je gledališče na prvem mestu, sploh v času pred premierami. Ko si zatopljen v predstavo, razmišljaš o njej in ni prostora za druge stvari. Pred premiero rabim svoj mir, zato mora oseba, s katero sem v odnosu, biti zelo razumevajoča. Zelo naporno mora biti, če imaš otroke. Ne predstavljam si, kako moji soigralci to usklajujejo. Sploh, če sta oba starša iz gledaliških krogov. Prav občudujem jih.

Kako izgleda tvoj urnik?

Zjutraj imam vaje od 10.00 do 14.00. Potem sem prost in imam spet vajo zvečer od 19.00 do 22.00. Dostikrat imam namesto večerne vaje predstavo ali kakšno gostovanje. V vmesnem času, ko sem doma, velikokrat pripravljam kak prizor, berem material, se učim tekst, raziskujem določeno temo. Pred premiero imam po navadi vaje tudi med vikendom in noben praznik nam ni tako svet, da ne bi imeli vaje, če je to potrebno.

Kaj bi svetoval mlademu človeku, ki si želi biti igralec, pa nima podpore pri starših?

Jaz k sreči nisem bil nikoli v tej situaciji, ampak se mi zdi, da če si človek res nekaj želi, je dolžnost okolja, da to prepozna in podpira. Če so starši odprti in imajo radi svojega otroka ter vidijo v njem potencial, potem otrokova želja ne bi smela biti pod vprašajem. Zdi se mi, da morajo starši svojega otroka podpirati in mu omogočiti oziroma mu vsaj ne oteževati, da postane tisto, kar si resnično želi. Velikokrat se zgodi, da starši projecirajo na otroka svoje neizpolnjene želje in tiste, ki jih določa okolje. To se mi zdi nesprejemljivo in kontraproduktivno. Vsak, ki najde v sebi željo in strast do nečesa, mora po mojem mnenju imeti podporo staršev, profesorjev, prijateljev. Najbolj boleče za mlado osebo se mi zdi ravno to, da se odpove nečemu, kar čuti in si neznan-sko želi, v zameno, da bi ugodil nekim interesom družbe okoli sebe.

Imaš kdaj težave z vračanjem nazaj v realnost oziroma k lastni identiteti?

Ne, saj te okolje kar hitro prisili, da prideš nazaj. Ig-

ralski poklic ne potrebuje te mistifikacije, da je bistvo igre v tem, da se potopiš v vlogo in potem ne moreš iz tega, ali pa če si igralec, da vseskozi igraš. Nekateri igralci, ki jih izjemno cenim, so šli že tako daleč, da jih je določena vloga zaznamovala, je nekako bivala v njih še dolgo, ko mogoče ne bi smela več, in to se mi zdi znak totalne predanosti. Nimam pa rad, da se o tem v javnosti govori pavšalno in tako mimogrede.

Kakšno je tvoje mnenje o goloti na odru?

Že to vprašanje se mi zdi rahlo neumestno ... Kaj pa orožje na odru? Do golote imamo po mojem mnenju napačen odnos. Vsi gledamo filme, kjer se streljajo, pretepajo, razmesarjena trupla ležijo naokoli. Ko pa je nekdo gol, si zatiskamo oči. To je vpliv katoliškega okolja in s tem čudne moralne pozicije. Zdi se mi škoda, saj je človeško telo nekaj najbolj naravnega na tem svetu. Se pa strinjam, da mora biti golota na odru upravičena, mora imeti učinek, sporočilo, težo, ne pa kar tako, samo da je.

Kaj storiš, če se na odru zmotiš?

Ja, pač se zmotiš. Vse je odvisno od tega, ali gledalci

opazijo, da si se zmotil. Če ne opazijo, spelješ zadevo naprej, če opazijo, pa se mi zdi, da moraš to nekako priznati in vkomponirati v predstavo. Iskrenost in transparentnost gledalci cenijo.

Kako ljudje gledajo nate kot igralca, ko te na primer srečajo na ulici? Ti je všeč prepoznavnost ali bi raje ostal neopažen?

Večina izkušenj z oboževalci je bila pozitivnih. Prepoznajo te, mogoče prosijo za sliko, to mi ni bilo nikoli težko. Edini problem nastane, če nekdo preveč agresivno poseže v tvoj prostor in misli, da sta kar prijatelja, ker te je dvakrat videl na televiziji. Mogoče je bilo po snemanju Ene žlahtne štorije res ogromno te prepoznavnosti in to je potem nekaj časa trajalo. Včasih ti godi ta prepoznavnost, včasih pa bi se najraje skrill pred vsemi, odvisno od trenutnega počutja. Vendar ljudje hitro pozabijo, tako da zdaj nimam več toliko skrbi glede tega.

Lani si prejel Boršnikovo nagrado za igro v predstavi Še ni naslova. Kaj ti ta nagrada pomeni?

Pomeni mi potrditev, po kateri sem hlepel in jo is-

kal. Lepo je, ko nekdo prepozna tvoje delo, hkrati pa dobiš še malo zagona, saj si želiš, da bi bilo vse tvoje prihodnje delo na enako visokem nivoju. Nagrada mi je prinesla določeno samozavest, ki sem jo potreboval, zato upam, da si bom odslej malo bolj zaupal. Dvomi pa nikoli ne bodo odšli, s tem sem že sprijaznjen.

Očitno tudi igralci iščete neke zunanje potrditve, kot so nagrade. Se kdaj soočaš s pomanjkanjem samozavesti?

Ja, itak, v bistvu nas je večina igralcev zelo občutljivih in nesamozavestnih. Imamo ogromno potrebo po pozornosti in potrditvi. Smo krhka bitja, ki to občutljivost nosimo vsak na svoj način.

Ali igralec lahko oceni, da je v nekem obdobju v formi?

Zdi se mi, da tako v igrilstvu kot tudi v drugih poklicih ves čas doživljamo vzpone in padce. Kariero si predstavljam kot nekakšno valovanje gor in dol. Če si nekaj zagrabil in se tega držiš, lahko ta vzpon traja dlje časa. Vendar ne moreš biti vseskozi na vrhu, tega ne moreš pričakovati v nobenem poklicu oziroma v življenju nasploh.

Ali karkoli obžaluješ?

Ne obžalujem ničesar, ker se mi zdi, da so bile vse situacije, v katerih sem bil ogrožen, se počutil neprijetno, prestrašeno, nujne. Vse to spada v sklop osebnega razvoja. Ne more biti vse samo super, vse poskušam vzeti v zakup. Žal mi je mogoče samo to, da sem velikokrat kaj zadržal zase, namesto da bi to dal ven.

Vir: Internet

Kakšne imaš cilje za prihodnost, tako zasebno kot v poklicu?

Sklenil sem, da bom bolj zdravo živel. Stresu ne bom dovolil, da mi pride do živga, poskrbel pa bom tudi za kanček dodatne umirjenosti in spokojnosti. Kljub vsemu nisem več tako mlad in moram začeti gledati tudi na svoje počutje. Želim si, da bi si za pomembne stvari, kot so gledališče in moji najbližji, vzel veliko več časa. Da bi se bolj poglobil v stvari, ki me izpopolnjujejo, nepotrebne pa izločil iz svojega življenja in s tem našel lastno ravnotežje.

27

Pred nadaljevanjem novega intervjuja naredimo Tih vdih, ki ga je izlil na papir tudi Nejc Gazvoda. On je edinstven. Pa ne samo zato, ker ne spremlja vremenske napovedi. Ko koraka skozi življenje, upošteva rek Malega princa, ki pravi: "Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno." Ljudje navadno vidimo zgolj sočlovekovo zunanost, Nejc vidi globlje, svoja opažanja pa prikaže na gledališkem odru. Kot razlog, da je danes to, kar je, pa navaja, da se je prepustil, prihodnost pa je poskrbela, da se nahaja natančno tam, kjer mora biti. Poklic smetarja mu očitno ni bil usojen, kar je sprejel prav tako, kot sprejme vse, kar mu ponudi življenje.

Si že od nekdaj vedel, da boš režiser?

Ne. Ne vem, če veliko ljudi v odrasli dobi točno ve, kaj režiser počne. Ko sem bil majhen, sem hotel biti smetar. Ne vem, če je to poklic za "od nekdaj". Še zdaj, ko to sem, mi na tem poklicu ni nič mističnega in glamuroznega.

Kaj ti je gimnazija dala?

Če bi bil bolj pameten, bi mi še več. Ko ugotoviš, da dober tečaj tujega jezika stane tisoč evrov in več, ti pa ga imaš v srednji šoli zastoj nekajkrat na teden, je že prepozno. Veliko je odvisno od učiteljev in vedno bo kakšen »smotan« med njimi, ampak gimnazi-

ja ti da to, kar si vzameš, in lahko si vzameš veliko.

Zakaj si se odločil za šolanje na Gimnaziji Novo mesto?

Ker sem Novomeščan. Ne vem, če je zdaj drugače in se mladina na veliko odloča za šolanje kje drugje. Mi smo pač šli na Gimnazi-

Vir: Internet

jo Novo mesto, ker je bila permissivna vzgoja še bolj v povojih in mi niti na kraj pameti ni prišlo, da bom staršem predlagal, da grem na srednjo oblikovno v Ljubljano kaditi travo. Recimo.

Si morda začel pisati že v gimnazijskih dneh?

Nekaj sem spravljal na papir že prej, ampak prve stvari, vredne objave, so nastale na gimnaziji. Pa še te nekatere mogoče bolje, da ne bi. V nasprotju s športom je ustvarjalni poklic vse bolj dodelan in perfekten z leti.

Kam segajo tvoji začetki ljubezni do slovenske besede in izlivanje slednje na papir?

Od nekdanj sem rad bral, bral sem že pri treh letih. Mene in brata ter vse bratrance je naučila brati babica. Bolj kot ljubezen do jezika je šlo za ljubezen do

jezika je šlo za ljubezen do zgodb. Pa ne, da nimam rad slovenskega jezika, rad ga imam in slovenščina je bila od nekdanj moj najljubši predmet.

Kakšni spomini te vežejo na gimnazijske dni?

Mene osebno lepi, moram pa povedat, da če to bere kdo, ki v srednji šoli trpi, naj ne skrbi, ker mine hitreje, kot se zdi v tem trenutku. To velja tudi za faks. In še za mnogo drugih stvari. Za srcozлом. Za vse. Vse mine.

Si kdaj plonkal?

Seveda. Edina ocena, ki me je resnično prizadela, je bila štirica pri spisu slovenščine, saj sem spise oboževal. Nisem se preveč obremenjeval glede ocen. Še zdaj je čisti čudež, da sem matematiko na maturi pisal tri. Nisem pa ponosen na to, ker se mi zdi, da so ljudje, ki sežejo najdlje, ved-

no tudi dobri matematiki. Je pa tudi res, da te od seganja bolijo roke, tako da je vse ok. Imam pa rad znanje. Inteligentne, načitane ljudi. Zame je to kapital, nekaj vznemirljivega.

Kaj ti je na gimnaziji povzročalo največ preglavic?

Športna oprema, vedno sem jo pozabil. Vsako leto sem bil tudi nesrečno zaljubljen, ampak to sem še vedno in včasih še vedno pozabim kratke hlače, ko grem v fitnes. Človek se bistveno ne spremeni.

Kako to, da si se odločil za študij na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo?

Zanimal me je film, imel sem srečo, da sem v srednji šoli sodeloval v filmskih delavnicah, ki jih je vodil Janez Lapajne. Konec osnovne in v srednji šoli sem tri poletja delal v Krki za tekočim trakom in takrat sem si obljubil, da ne bom nikdar imel osemurnega delovnika in da bom delal točno to, kar me veseli. Zato sem tudi šel na tak faks, brez večje skrbi za prihodnost, pa je vseeno prihodnost čisto dobro poskrbela zame.

Kaj so bili tvoji cilji, pričakovanja? So se izpolnili?

Meni se je zdel čudež, da sem bil sprejet na AGRFT. Nobenih ambicij nisem imel. Šokiran sem bil, ko sem izvedel, da ljudje dejansko študirajo v tujini. Ne verjamem v cilje, ker ne verjamem, da je življenje tako sestavljeno. Že od nekdaj živim tako. Tisto, kar delam v tem trenutku, hočem, da je dobro. Cilji imajo že sami v sebi idejo izpolnitve in so zato nevarni. Rad imam, da me vsak dan, vključno z zajtrkom, popolnoma preseneti. Vremenske napovedi ne spremljam. Vseeno mi je.

Kako so na tvojo odločitev reagirali starši? So te podpirali?

Mama je sicer previdno vprašala, če ne bi raje bil odvetnik, ampak konec dober, vse dobro.

Kako so potekali sprejemni izpiti?

Sprejemni izpiti so bili sestavljeni iz dveh krogov. Pisali smo test splošne razgledanosti, ogledali smo si film in pisali esej o njem, posneli smo kratek film, ki smo ga priložili izpitni dokumentaciji. Predvsem so psihološko naporni, ko sediš pred komisijo desetih profesorjev in njihovih obraznih mimik, ki si jih razlagaš po svoje.

Kakšne lastnosti mora po tvojem imeti dober pisatelj oziroma režiser?

Čisto malo bolj mora imeti človeštvo rad, kot ga prezirati, in na svoj način mora znati povedati nekaj, kar je prisotno v vsaj eni celici vsakega posameznika na tem bizarnem planetu. Mislim, da moraš biti sočuten. Ampak to moraš biti tudi kot človek. Samo to, vse ostalo je kozmetika.

Kako dojemaš like v svojih delih?

Kot nosilce tega, kar hočem povedati, ampak ne kot vozila za ideologijo. Razumem jih kot ljudi, čeprav seveda to niso.

Kaj je po tvojem mnenju vloga gledališča?

Kot se okopaš v morju, vodi, elementu, ki ga drugače ne naseljuješ, si v gledališču okopan v življenjih in svetovih, ki jih lahko živiš samo na ta način. Umetnost ima en sam namen - da skozi živimo več življenj, kot jih kot ta obupna vreča mesa lahko.

Kaj zate pomeni, da si nekdo, ki na gledalce prenaša neko sporočilo, jim drugače osvetli neko zadevo?

Gledalcem nočem povedati ničesar konkretnega. Guru-

jev je preveč. Na gledalce gledam kot na sopotnike. Predstavim jim tisto, kar tare mene.

Kaj bi svetoval mlademu človeku, ki si želi biti režiser?

Naj se vpraša zakaj. Če je odgovor karkoli drugega kot ljubezen do režiranja, bo v tem poklicu kar trpel.

Lani si prejel Boršnikovo nagrado za najboljše dramsko besedilo za delo Tih vdih. Kaj ti ta nagrada pomeni?

Karkoli bi na to odgovoril, je floskula. Ta tekst mi veliko pomeni. »Fino« je, da ga je komisija prebrala kot takega.

Tih vdih je bil napisan po naročilu MGL. Si imel dovolj proste roke pri pisanju?

Zelo proste roke z malimi omejitvami, kar je čudovito. Mit je, da je popolna svoboda v ustvarjanju najboljša. Vedno si kot ustvarjalec sam postaviš omejitve. Omejitve so nujno potrebne. To je kot šport. Pravila so zaradi svobode igre.

Kako naj si gledalec razlaga zaključek Tihega vdiha? Nekako je in ni katarzičen.

Naj si razlaga po svoje. Gledalec je dovolj svobo-

den in inteligenčen, da se odloči sam.

Kakšno je tvoje stališče do kritik tvojega ustvarjanja? Jih sprejmeš, te ganejo, vplivajo nate?

Če dobiš slabo kritiko, to pomeni, da tistemu, ki te je gledal ali bral, to, kar si naredil, ni bilo všeč. Ona ali on je še to zapisal, po tem se razlikuje od ostalih. Če je to zapisal dovolj kvalitativno in kaj je čisto zares za tem, pa je drugo vprašanje in to me ne zanima.

Zdi se, da dobro poznaš slovensko občinstvo, imaš čut za to, kaj nam je všeč, včasih nam celo nastaviš ogledalo.

Ljudje so si povsod zelo podobni. Mislim, da samo premalo avtorjev govori o Sloveniji tukaj in zdaj. Če jaz to delam dobro ali ne, pa ne vem.

Kako gradiš osebnosti svojih likov? Se lahko z njimi poistovetiš?

Poistovetenje ni pomembno. Liki so ravno toliko intimni, kot so tehnični. Imajo svojo funkcijo. Znotraj te funkcije jim dam neke lastnosti, ki me fascinirajo. Vseeno pa je to obrtniška kreacija. Ne mistificiram niti enega dela svojega poklica.

Pišeš z mislimi na igrance. Kaj ceniš pri igralcih?

Če razumejo človeški problem, ki ga zahteva od njih tekst in ga znajo skozi notranji svet in natančno kreacijo spraviti do gledalca. Ne pišem pa vedno z mislijo nanje, ni to neko pravilo pri meni. Delo v Mestnem gledališču Ljubljana mi to omogoča.

Kakšen odnos imaš kot avtor do posegov v tvoje besedilo, ki se zgodijo med pripravami na predstavo? Lahko take posege z lahkoto sprejmeš ali jih zavračaš?

Nisem imel veliko takih izkušenj. Pomemben je končni rezultat, in če je dober, je dober. Problem bi imel, če bi kdo kaj dopisoval ali tekst zmaličil v nekaj, kar ne govori o ničemer. Vendar, kot pravim, nisem še imel te izkušnje.

Vedno več delaš za gledališče, malo manj pa snemaš. Se ti zdi gledališče zanimivejše?

Vedno več ponudb imam v gledališču, malo manj pa v filmu. Sistem financiranja je drugačen. V gledališču me povabijo, na filmski center se moraš prijaviti za financiranje z dobrim, vnaprej pripravljenim projektom in

veliko tvegaš, če si zavrnen.

Se lahko preživljaš s svojim delom?

Ja. Če se ne bi, tega ne bi delal. To je spet eden od mitov našega poklica, da kot zmedeni, transcendentni klošarji tavamo po ulicah Ljubljane in krademo drobtine suhega kruha golobom, da lahko živimo svojo Umetnost. Nekaj takih posameznikov je, ampak sam se imam za obrtnika. Prodam to, kar ustvarim. Ljudje gledajo moje predstave in kupujejo karate. Sem del ekonomije.

Do kolikšne mere si perfekcionista. Kolikokrat lahko eno stvar prepíšeš?

Ko mi je stvar všeč, mi je. Včasih zelo hitro, včasih zelo dolgo traja, da pridem do rezultata. Ni nekega pravila. Sem pa vse bolj zahteven in vse počasnejši in natančnejši.

Kako se lotiš pisanja?

Sedem, da bom pisal, nato gledam Magic The Gathering videe in igram Hearthstone kake tri ure, nato pospravim stanovanje, nato pokličem vse, ki jih poznam, nato eno uro izbiram, kar bom gledal na Netflixu, nato zaspim. Pišem vedno naslednji dan.

Tvoj najljubši roman, pisatelj, režiser?

Če bi s tako lahkoto definiriral svoje ljubezni, najbrž ne bi imel gastritisa. Lahko povem, da mi je bil film 1917 bolj všeč kot Parazit, če me to postavi na kakšno lestvico okusa.

Kakšno je delo režiserja? Verjetno ima svetlo in temno plat?

Mislím, da ima tudi delo uradnika svetlo in temno plat. Predvsem kot človek imaš vse te plati in potem vplivajo nate. Včasih je delo z ljudmi utrujajoče. Po navadi ne veš, kaj točno delaš. Ampak nikoli ne bi delal ničesar drugega. Znotraj mojih interesov me zanima vse. Zunaj mojih interesov me ne zanima nič. Imam srečo, da imam ogromno interesov. Za režiserja je razgledanost nujna. Ljubezen do dela, življenja. In hkrati obupen bes nad stanjem sveta. Ampak čez te palette čustev gre vsak uslužbenec na občini, ki dela s strankami, tako da glede tega nismo režiserji nič posebnega.

Pišesh predstave, filmske scenarije, romane. Zanima me, ali se pisanje med seboj razlikuje, ali se lahko na primer zгоди, da šele sredi razvi-

janja zgodbe vidiš, da je bolj primerna za eno ali drugo zvrst?

Ne sme se. Medij ima svoje specifike. To je tako, kot če bi šel peč torto in bi potem mleto govedino zamešal med jagode. Dalo bi se pojest, ampak zakaj bi to jedel? Film je v prvi vrsti vizualen. Literatura ima svoja pravila. Gledališče funkcioniira na svoj način. Vedeti moraš, česa se boš lotil.

Kako v primerjavi s filmom dojemaš in čutiš minljivost gledališke predstave?

Največji privlak gledališča, filma, romanov, umetnosti nasploh je, da na novo ustvariš neko realnost. Da je ti iluzijo, da obstaja možnost kreacije življenja, ki je na konicah tvojih prstov. Po eni strani je to res. Po drugi strani pa se dobro zavedam, da grem tja, kamor gremo vsi drugi. Umetnost je najlepša laž, ki te vleče stran od tega.

Pisanje je delo, ki zahteva tudi samoto, mir, režija pa je timsko delo, kjer pač moraš znati krotiti ekipo in jo usmerjati. Katera vloga ti bolj ustreza glede na tvoj značaj?

Na moj značaj bi mi najbolj ustrezalo bit vzgojitelj v vrt-

cu, to sem si priznal pred kratkim. Ampak najbrž je nekaj teh skillsov primernih tudi za režiserja.

Kakšni so tvoji cilji za prihodnost v poklicu in v zasebnem življenju?

Vsak dan biti nekdo drug. Imeti 365 življenj na leto, vsako leto. Naj še dodam, da bi jaz na vsako vprašanje najraje odgovoril s stavkom "Radi se imejte in veliko se smejte", ki ga je rad govoril krasni Gašper Tič. Cinizem je samo ena mišica, ki se razvije, ker ti svet ne pusti, da bi ga imel tako rad, kot bi ga res rad imel. Če bi lahko živel življenje po klišejih, bi ga takoj. Carpe diem, live laugh love. Sočutje, milost, ljubezen. To so moji cilji v resnici. Ti se ne bodo spreminjali.

»»—————««
Najlepše se zahvaljujem Nejcú in Stanetu za takojšen odziv, da sta svoji zanimivi življenjski zgodbi predstavila gimnazijcem in se »razgalila« za nas. Želim jima vse najboljše, saj sta neverjetna človeka, zgled vsem. Prepričana sem, da bosta v prihodnosti izpeljala še veliko izvrstnih predstav, za katere bosta dobila še kakšno nagrado, mi pa bomo njune uspehe obeležili v kulturnih hramih.

INTERACT

gimnazije Novo mesto

Po večletnem premoru smo v tem šolskem letu znova obudili delovanje kluba Interact (IAC) Gimnazije Novo mesto. Klubi Interact, podmladek Rotary International, v več kot 120 državah združujejo okoli 250 000 mladih v starosti od 12 do 18 let. »Boter« našega Interacta, v katerega se je v tem šolskem letu vključilo 21 dijakov vseh letnikov, je Rotary klub Dolenjske Toplice, koordinator med obema kluboma je gospod Primož Mihelič. Člani IAC so za predsednico izvolili Jasno Potočar iz 3. c, mentorici pa sva profesorici Natalija Petakovič in Suzana Krvavica.

Člani kluba so se sestajali v šolski knjižnici dokaj redno ob četrtnih 8. ali 9. šolsko uro in po potrebi, v obdobju pouka na daljavo pa je nekaj sestankov potekalo po spletu. Skladno z rotarijskimi načeli so člani IAC z različnimi prireditvami in akcijami skušali sooblikovati boljši jutri, tako da so gojili dobrotelost in pomoč drugim. Ob tem so razvijali svoje organizacijske in voditeljske sposobnosti, izmenjevali ideje in sklepali prijateljstva. Člani so bili zelo dejavni, kar dokazujejo akcije, ki jih predstavljamo.

PRVI DOGODEK: *Interact se predstavi*

V ponedeljek, 18. 11. 2019, so interaktivci dijakom in profesorjem delili brezplačno kavo, čaj, pecivo in lepe misli ter jim predstavili delovanje Interacta. Razdelilo se je več kot 200 kav, 100 čajev, 500 lepih misli in veliko peciva. Dijaki in profesorji so dogodek zelo lepo sprejeli, prav tako, se je po-

32

večalo zanimanje za članstvo v klubu Interact. Dijakinji Iza Gorše iz 3. c je vtise o dogodku strnila takole:

»Lepa misel in prijazni, nasmejani obrazi interaktivcev so mi že navsezgodaj zjutraj polepšali dan. Celotna akcija se mi je zdela radodarna, saj je bila organizirana iz čiste dobre volje članov ter želje po širjenju le-te med ostale.«

DRUGI DOGODEK: *Interact se predstavi*

V petek, 29. 11. 2019, so interaktivci sodelovali na gimnazijski prireditvi GimNm Kant. V sodelovanju z organizatorji dogodka so pripravili prvo letošnjo humanitarno akcijo, na kateri so zbirali prostovoljne prispevke za tradicionalno akcijo Gimnazijski Božiček za starejše, ki jo je Gimnazija Novo mesto že četrto leto izvedla v sodelovanju z OZRK Novo mesto. Interaktivci so akcijo poimenovali Luči prijateljstva, saj so za obiskovalce pripravili

ročno izdelane škatlice, v katere so položili čajno svečko. Prav tako so v paketke zavili doma izdelane piškote.

Obiskovalcem prireditve so predstavili delovanje Interacta, jih povabili k stojnici in dobrotam ter jim razložili namen akcije: zbirali so prispevke za božična darila starejšim, ki živijo v socialni stiski.

Akcija je bila zelo uspešna. Razdelili so okoli 40 škatlic in 35 paketov s piškoti ter tako zbrali 150 eur.

TRETJI DOGODEK: *Lučke prijateljstva*

Na gimnaziji je v sodelovanju z OZRK Novo mesto že četrto leto potekala tradicionalna dobrodelna akcija Gimnazijski Božiček za starejše. V letošnjem šolskem letu je izvedbo akcije prevzel Interact in jo preimenoval v Luči prijateljstva.

V petek, 13. 12. 2019, so interaktivci mimoidočim profesorjem in dijakom delili barvne škatlice, narejene iz tršega papirja, v katerih je bila čajna svečka, in sveže narezano sadje, oblito s čokolado. Ob delitvi so zbirali prostovoljne prispevke. Škatlice so poleg interaktivcev pomagali izdelovati tudi razredi 1. c, 3. c, 3. d in 4. d.

Akcija je bila uspešna, razdelili so več kot 200 škatlic s svečko, 50 banan, 47 jabolk in 23 hrušk. Zbrali so dobrih 250 evrov, tako da so skupaj z akcijo na GimNm Kant zbrali okroglih 550 evrov.

Dijakinja Marta Pirnar iz 3. c in aktivna članica IAC, je strnila vtise:

»Vonj čokolade je k naši stojnici privabil veliko dijakov in profesorjev. Lepo je bilo videti, s kakšnim veseljem so vsi darovali nekaj denarja za prejeto simbolično darilce. Mislim, da se bo s podobnimi akcijami dobrodelnost še bolj širila – vsakič namreč dobimo kakšnega novega člana.«

Z zbranim denarjem so napolnili 15 božičnih daril. V vsako so dali kos sira, salamo, čaj, kavo, med, marmelado, piškote, čokolado, kremo za roke, šampon in suho sadje. Sledil je obisk starostnikov.

ČETRTI DOGODEK:

Prostovoljci so prinesli lučke prijateljstva starostnikom

Interaktivci so skupaj z mentorico Suzano Krvavica in Nušo Rustja, našo upokojeno profesorico in aktivno prostovoljko OZRK, z izkupičkom dveh decembrskih akcij kupili 10 daril za starostnike v socialni stiski in za 5 uporabnikov Rdečega križa. Celotna akcija je potekala pod okriljem OZRK Novo mesto.

19. in 20. decembra so potekali obiski starejših na domovih v Novem mestu in okoliških krajih. Pet dijakinj in en dijak iz kluba Interact so skupaj z Nušo Rustja in prostovoljcem Bojanom razdelili božična darila.

Vsi starostniki so se obiska in daril zelo razveselili, dogodek pa se je zelo dotaknil tudi vseh interaktivcev. Nuša Rustja je po obiskih rekla:

"Molk v avtu po vrnitvi z obiskov je povedal vse. Obstajajo hiše brez kurjave, brez tople vode, brez vseh mogočih elektronskih naprav, tam gre le za preživetje. Upam, da je naš obisk prinesel nekaj človeške toplote in dal ljudem občutek, da niso sami."

PETI DOGODEK: Interaktivci na konferenci v Moravskih Toplicah

V petek in soboto, 24. in 25. januarja 2020, je v Moravskih Toplicah potekala 7. konferenca Interact. Na njej je sodelovalo skoraj 140 dijakov iz osmih slovenskih in treh makedonskih klubov Interact. Konference se je udeležilo tudi 9 dijakov IAC Gimnazije Novo mesto skupaj z mentorico Suzano Krvavica in Primožem Miheličem, mentorjem botrskega kluba Rotary Dolenjske Toplice.

IAC Gimnazije Novo mesto se je aktivno vključil v konferenco, med drugim je bila ena od moderatork naša predsednica Jasna Potočar. Program konference je bil zanimiv in bogat. Udeleženci so se razdelili v 10 skupin, se spoznali in posneli kratek video z naslovom Interact povezuje. V soboto so se klubi Interact predstavili, predsedniki pa so dobili priznanja. Udeleženci so po-

slušali tudi dve zanimivi predavanji z delavnico. Psihiater Željko Čurić je predaval o ravnanju v konfliktnih situacijah, gospa Bojana Košnik, strokovnjakinja za bonton, pa je mladim predstavila najpomembnejša pravila lepega vedenja. Mladi so se družili tudi neformalno.

Ekaterina Petrovič iz 3. d je zapisala vtise:

»S konference sem prišla polna pozitivnih vtisov. Neverjetno je, kako ti lahko nekaj vrhunskih predavanj odpre nov, drugačen pogled na svet. Prav tako pomemben del konference je bilo povezovanje in spoznavanje novih ljudi. Mislim, da lahko s skupnimi močmi premikamo gore in kot interaktivci pustimo sled v življenju.«

ŠESTI DOGODEK: *Interaktivci s knjigami na prireditvi GimNM Kant*

V petek, 31. 1. 2020, so interaktivci drugič sodelovali na gimnazijski prireditvi GIMNM KANT in tako znova povezali kulturo in humanitarnost.

Pred šolsko knjižnico so razstavili odpisane knjige iz šolske knjižnice in tiste, ki jih je gimnaziji darovala družina Strniša iz Dolenjskih Toplic. Na knjižni stojnici se je znašlo nabralo leposlovja, nekaj slovarjev, atlasov, zgodovinskih knjig in enciklopedij. Udeleženci prireditve so si lahko izbrali knjige in zanje darovali prostovoljne prispevke.

V ponedeljek, 3. 2. 2020, so knjige znova ponudili dijakom in profesorjem. S prostovoljnimi prispevki za knjige so zbrali dobrih 100 evrov za naše dijake v socialni stiski.

SEDMI DOGODEK: *Gimnazijski pustni ples*

V petek popoldne, 6. marca 2020, tik pred razglasitvijo izrednih razmer zaradi epidemije, so interaktivci v šolski telovadnici organizirali dobrodelni gimnazijski pustni ples. Plesi so vedno predstavljali pomemben del gimnazijske tradicije, žal pa jih že mnogo let nismo več imeli. Interaktivci so tako z organizacijo plesa želeli združiti dobrodelnost in obujanje tradicije.

Na plesu so nastopile naslednje skupine: DeBeat, Jaja bojz, Plato in Dj Thyme. Za profesionalno ozvočenje je poskrbel Marjan Pirnar. Prav vsi nastopajoči in gospod Pirnar so se odpovedali honorarju, zato je celoten izkupiček od vstopnic dobilo Društvo za zaščito živali Novo mesto. Zbrali so 210 evrov, od tega je 50 evrov doniral Rotary klub Dolenjske Toplice. Vstopnice za ples so stale tri

evre, udeleženci pa so za ta denar dobili tudi sok, vodo in obložene kruhke.

Organizacija plesa je bila zahtevna, zato so bili aktivni in prizadevni interaktivci malo razočarani, ker se je plesa udeležilo (pre)malo dijakov. Za slab obisk je delno krivo poslabšanje zdravstvenih razmer, delno pa prevelika pasivnost dijakov.

OSMI DOGODEK: *Literarni natečaj pazi na jezik*

Od 2. do 23. marca 2020, ravno pred razglasitvijo epidemije in na njenem začetku, je potekal literarni natečaj Pazi na jezik. Pripravil ga je Rotaract klub Novo mesto. Na natečaj so se odzvali trije dijaki naše šole in napisali esej z razpisanim naslovom Družba v prihodnjem desetletju.

Konec maja je komisija za ocenjevanje, sestavljena iz članov Rotaract kluba Novo mesto, eseje ocenila in sporočila, da bodo nagrade za eseje prejeli vsi trije sodelujoči dijaki Gimnazije Novo mesto. Razvrstitev:

Razvrstitev:

1. mesto: Larisa Rataj, 1. c
2. mesto: Luka Hadl, 4. a
3. mesto: Rebeka Slak, 1. c

Interakt Gimnazije Novo mesto je v tem šolskem letu vidno zaznamoval utrip življenja na šoli in z zanimivimi humanitarnimi dogodki širil vrednote dobrotelosti, solidarnosti, strpnosti in prijateljstva.

36

Suzana Krvavica, prof.,
Viktoria Krusharova 3. K,
Jasna Potočar 4. C

Andrej Matjašič
Nejc Mohar
Jure Klobčar

INTERACT *intervju*

Na naši gimnaziji poznamo mnogo krožkov, v katere dijaki vložijo veliko truda, a v šol. letu 2019/20 so se najbolj izpostavili tako imenovani interaktivci. Dve navdušeni članici kluba Jasna Potočar, dijakinja 3. c, in Viktorija Krusharova, dijakinja 2. k, sta nama povedali več o celotni organizaciji in ideji kluba.

Interact. To sva letos zasledili prvič na hodnikih gimnazije. Kako se je vse sploh začelo?

Na šoli je deloval že pred leti, letos pa smo njegovo delovanje ponovno oživili. Na gimnaziji je predstavljena kot izbirna vsebina po prosti izbiri.

Interact je podmladek Rotary International in združuje mlade v starosti od 12 do 18 let, z namenom zagotavljanja boljše prihodnosti za ljudi v stiski. Pripravljamo razne akcije, na katerih zbiramo prostovoljne prispevke za ljudi, ki so potrebni pomoči. Poleg tega se tudi družimo in izobražujemo.

Sicer pa se je vse začelo z mednarodno delujočim klubom Rotary International. Trije moški, izjemno dobri prijatelji, so med seboj tudi poslovno sodelovali. Odločili so se, da se bodo redno srečevali in to je kmalu preraslo v mnogo več. Krog

se je počasi začel razširjati in postal mednaroden, kakršen je še danes. Naš Interact deluje pod okriljem Rotary kluba Dolenjske Toplice.

Ali poznamo še kakšne rotarijanske organizacije poleg Interacta?

Seveda. Glavni člen vseh organizacij je ravno Rotary, ki združuje vse odrasle člane kluba, potem obstaja še RotarAct, ki združuje študente ter Interact, ki združuje najstnike.

Omenili sta, da prirejate razne akcije. Lahko povesta kaj več o tem?

Najprej lahko omeniva akcije, ki so jih interaktivci od leta 2013 do 2015 organizirali kar tri leta zapored. To so bile modne revije v atriju šole, na katerih so zbirali prostovoljne prispevke za finančno šibke dijake. Nastopala je tudi glasbena skupina. Bili so vrhunski dogodki.

Letos smo zares ponosni na to, da smo pripravili že več akcij. Pri prvi še nismo zbirali prispevkov. Zgodila se je popolnoma spontano. Želeli smo se predvsem predstaviti dijakom in profesorjem. Pred zbornico šole smo delili lepe misli, domače piškote, kuhali smo kavo ter čaj. Skratka, glavna ideja celotnega dogodka je bilo širjenje dobre volje, počutja in druženje.

Druga akcija je potekala v povezavi z dogodkom GIM-NM KANT. Odločili smo se, da bomo zbirali denar za humanitarno akcijo Gimnazijski Božiček za starejše, ki že peto leta poteka na šoli. V prejšnjih letih je moral vsak dijak prispevati en evro, a letos smo za to poskrbeli mi. Ta dogodek smo kasneje preimenovali v »luči prijateljstva« zaradi svečk, s katerimi širimo pozitivno energijo med ljudi.

Ob vsakem dejanju imamo navado, da si zastavimo štiri glavna načela rotarijstva:

- Ali je res?
- Ali je to dobro za vse ljudi?
- Ali je pravično za vse?
- Ali bo prispevalo k dobremu počutju in boljšim prijateljstvom?

Vam je kdo pri organizaciji teh akcij pomagal?

Lahko bi rekli, da smo za vse poskrbeli čisto sami. Nekateri smo pekli piškote, drugi so prinesli čaj, spet drugi kavo, skupaj smo napisali lepe misli ... Od šole smo si izposodili le lončke in električne grelnike.

Vam je kdo pri organizaciji teh akcij pomagal?

Danes imamo natanko 19 udeležencev, vendar se vedno lahko kdo na novo priključi. Ni pomembno, kdaj se odločiš postati član. Dobrodošli so vsi novi obrazi.

Kako poteka vaša dinamika znotraj kluba?

Med seboj se zelo lepo razumemo. Dobivamo se enkrat tedensko, če je to le možno. Pri pripravi na akcije si delo porazdelimo. Lahko zagotoviva, da ni tako, da samo en član poskrbi za vse. Vsak ima svoje delo, ki mu ustreza, in ga potem opravi. Imamo skupino na aplikaciji Messenger, kjer se zberejo mnoge ideje. Vsi člani so super in vsak se za svoj del zares potruji.

Če še nikoli ne bi slišali za Interact, kako bi nekoga prepričali, da postane član?

Viktorija vam lahko to pove iz lastne izkušnje.

Na podoben način sem sama postala članica. Za organizacijo sem že slišala, vendar ne tako podrobno. Bila sem že popolnoma prepričana, da se ne bom včlanila, ker sem drugače zelo zasedena in sodelujem v mnogo klubih ter krožkih. Kasneje je moj načrt padel v vodo takoj, ko sem podrobneje slišala o celotni ideji Interacta. Če res želiš narediti nekaj dobrega za ljudi, ki potrebujejo pomoč, je to izvrsten način. Komur koli, ki razmišlja o tem, da bi se včlanil, lahko zagotovim, da ne bo porabil veliko časa. Najbolje od vsega pa je ravno to, da se bo na koncu dobro počutil zaradi svojih dejanj.

Koga lahko kontaktiramo, če se želimo včlaniti?

Mentorici sta profesorici za slovenščino Suzana Krvavica in Natalija Petakovič, seveda pa lahko pridete do naju ali do katerega koli drugega člana Interacta.

Profesorji o delu na daljavo

Z eno besedo opišite izkušnjo poučevanja od doma

Polno izzivov (vem, da ni ena beseda 😊).

Kaj vam je predstavljalo največji izziv pri poučevanju?

Najtežje mi je bilo sprotno podajanje povratne informacije. Menim tudi, da sem se kot učitelj v tem segmentu najmanj dobro odrezal. Seveda pa je izredno naporno konstantno spodbujanje in motiviranje dijakov k delu.

Kaj vam je bilo pri izkušnji všeč?

Lastna organizacija dela. Ker smo bili vsi člani naše družine doma, smo si morali ustvariti urnik, kdaj je kdo v službi, kdo je vzgojitelj v vrtcu, kdo je kuhar itd., zato mi je bilo zelo všeč, da sem svoje delo lahko opravljal takrat, ko je bil mir v hiši 😊.

Kaj vam je bilo pri izkušnji všeč?

Spoznal sem, da ste dijaki polni zanimivih idej in znanja, ki se ga ne naučite v šoli. To se je pokazalo, ko sem dijakom dal proste roke pri opravljanju zadanih nalog. Zelo velikokrat sem bil ZELO pozitivno presenečen nad izdelki. Ampak največje spoznanje pa je to, da smo si vsi sami sebi največja ovira. Naj bo to glede spoznavanja novih idej, platform ali, če rečem na splošno, takšnega ali drugačnega znanja ali veščin. Kolikokrat sem slišal »Tega jaz ne znam/ne zmorem! To je pretežko zame! Tega se jaz nikoli ne bom naučil/-a!«. Tako iz dijaških vrst, kot iz vrst kolegov. A za tem se skriva samo strah pred nečim neznanim in strah pred neuspehom. Vsi smo ljudje, vsi delamo napake, nihče ni nezmotljiv in nihče se ni rodil z vsem znanjem, ki ga ima danes. Zato upam, da nas bo ta pandemija naučila sodelovanja, spoštovanja razlik med nami in da se bomo čez leta te pandemije spominjali kot začetka nekega novega obdobja v človeški zgodovini.

Z eno besedo opišite izkušnjo poučevanja od doma

Neobičajno

Kaj vam je predstavljalo največji izziv pri poučevanju?

Oblikovati materiale, ki bi bili razumljivi in pregledni tudi na daljavo, ko nista vedno možni takojšna povratna informacija ali dodatno pojasnilo. Ker je bilo veliko oddajanja krajših nalog, sem se nekaj časa spopadal z iskanjem pravega sistema, kako pregledati oddane materiale.

Kaj vam je bilo pri izkušnji všeč?

Pri delu na daljavo se je izkazalo kot pozitivno dejstvo, da sem si urnik lahko nekoliko priredil. V začetku tedna je bilo dela ogromno, a sem zato užival v več prostega časa v petek in soboto.

Kaj vam je bilo pri izkušnji všeč?

Včasih je težko razumeti, da okoliščine v državi (ali bližnji okolici) tako močno zaznamujejo tvoj vsakdan, celo tvojo voljo. O sebi sem se naučil predvsem to, da se moram potruditi za dobro voljo in srečo. Ne gre za nekaj, kar pride od zunaj, zgraditi si jo moramo sami.

Z eno besedo opišite izkušnjo poučevanja od doma

Skokvneznanosstrašanskovelikoizziviinveliko potrebepododatnihznanjih.

Kaj vam je bilo pri izkušnji všeč?

Najbolj všeč mi je bilo to, da sem si lahko organizirala svoj delovni kotiček, kjer sem imela ves čas na voljo vse potrebne delovne pripomočke. Pa da ni bilo treba zgodaj vstajati!

Kaj vam je predstavljalo največji izziv pri poučevanju?

Izziv ni bil en sam, bilo jih je več, vsak dan kakšen nov: kako doseči vse dijake, kako podajati snov, koliko snovi izbrati, kako narediti pouk zanimiv, kako ločiti službo od prostega časa. Samo mimo sobe sem šla, pa sem že dobila idejo, preblisk ... in že sem bila v službi. Poleg naštetega me je v začetku zelo skrbelo, da bi morda zbolela in pustila dijake, predvsem maturo, na cedilu.

Česa novega ste se naučili? O sebi, dijakih, svetu ...

V sebi sem v novih okoliščinah kot po čudežu našla tisto že malce uspavano radovednost pa tudi resnično veliko motivacijo za drugačno delo. Ker sem budno spremljala dogajanje po svetu, mi je bilo že vnaprej jasno, da ne bomo doma ostali samo dva tedna. Naučila sem se uporabljati nova orodja za delo na daljavo: Doodly, Whiteboard, Kahoot ... Veliko časa sem namenila samoizobraževanju, brskanju po spletu, iskanju novih vsebin in informacij.

Dijake sem spoznala v povsem drugačni luči! Prepričali so me, da zmorejo! Nekateri dijaki so morali vložiti resnično veliko truda, da so sledili dogajanju in uspešno opravili vse obveznosti. Sem pa ugotovila, da učitelji včasih kar predpostavljamo, da dijaki sodobne tehnologije obvladajo, a se potem izkaže, da ni vedno tako. Vsak dijak zase točno ve, koliko dela je vložil v času karantene in koliko znanja je pridobil. Po enem mesecu šole so že vsi ugotovili, da bližnjic ni in da na koncu življenje izstavi račun, ki ga je potrebno plačati.

Česa pa sem se naučila o svetu?

Da je svet ena globalna vas, kjer smo vsi med seboj povezani in še kako ranljivi, zato je potrebno krepiti medsebojno solidarnost in razvijati odgovornost do soljudi. Sicer pa se o svetu še kar učim, saj sem geografinja! Svet je moja učilnica ... in v njej se vsak dan zgodi kaj novega.

Instagram

J E R E A L N O S T

Vsak dan najkasneje do glavnega odmora vzamem v roke telefon in odprem Instagram, da pogledam, kaj novega je bilo objavljenega čez noč. Enako stirim na avtobusu, ko pridem domov, ko jem, pred spanjem in še kdaj. Takoj ko imam čas, da si oddahnem od dela, moje misli bežijo k telefonu in družabnim omrežjem. Starši me pogosto opomnijo, da sem preveč na telefonu, da to ni zdravo ter da mladi ne razlikujemo več med virtualnim svetom in realnostjo. V mislih zanikam in si zatrdim, da to pa že ni res, da bi se zlahka odpovedala uporabi telefona, čeprav vem, da je za to malo možnosti.

Na družabnih omrežjih ne moreš zmagati, vedno se bo našel nekdo, ki bo po tvojem mnenju uspešnejši ali na videz bolj srečen od tebe. Instagram te popelje v svet potovanj, popolnih obrazov in popolnih trebuščkov, sam pa se ob teh fotografijah počutiš manjvredno.

Premalokrat se zavedamo, da je veliko objav plačanih, vplivneži so plačani, da ustvarijo popolno predstavo o nekem izdelku, ponudbi ... Veliko ljudi na Instagramu ustvarja svojo podobo, za katero si seveda želijo, da bi bila čim boljša, kar je povsem normalno. Lahko se vprašamo, ali so ti vplivneži srečnejši ali pa jih ta pritisk, da morajo kazati najboljše možne verzije sebe in svojega življenjskega sloga, izčrpa.

Odrasli, predvsem pa starejši pogosto govorijo o brezskrbnosti mladosti, ki pa se je mi prepogosto ne zavedamo, ker pustimo, da nas omejujejo družbene norme, ki pa jih pravzaprav ustvarjamo sami. Ne gre samo za Instagram, ko rečem, da tipični lepotni ideali današnje družbe zajemajo le določene velikosti in oblike telesa.

Zavedajmo se, da je Instagram zbirka lepih trenutkov, a nasmejana oseba na sliki 99 % časa izgleda pov-

prečna tako kot ostali. S pravo pozo in spremenjeno svetlobo lahko hitro zakrijemo nepravilnosti in dosežemo, da telo izgleda drugače. Skušamo dosega ti lepotne ideale s hujšanjem, različnimi kremicami in dietami, s tem pa se odrekamo uživanju vsakdana in življenje teče mimo.

Če si zamislimo življenja prejšnjih generacij, naših staršev in starih staršev, ugotovimo, da lepoto dojemajo drugače, bolj pristno in iskreno. Ljudi spoznavajo v živo in jih doživljajo z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi vred. S tem bogatijo svoje življenje, ki je več kot to, da izgledamo in se obnašamo popolno. Obkrožajmo se z ljudmi, ki nas imajo radi v resničnem življenju in predvsem imejmo radi sebe.

Odgovori dijakov na anketo:

Instagram uporabljam:

> 1 uro na dan	22 %
1-2 uri na dan	44 %
< 2 uri na dan	34 %

Na Instagram objavljam:

nikoli	16 %
redko, včasih	78 %
pogosto (vsak teden)	6 %

Fotografije, ki objavim:

ne urejam (ne urejam svetlobe, dodajam filtrov...)	31 %
uredim samo malo (kontrast, filter, sence...)	69 %
so zelo drugačne od originalnih (preoblikujem si telo, zakrijem pomanjkljivost,...)	0 %

Na Instagramu se primerjam z drugimi:

nikoli	31 %
včasih	50 %
pogosto	19 %

Zaradi Instagrama se počutim manj vredno:

ne drži	56 %
delno drži	31 %
drži	13 %

EKOLOGIJA in jaz

Ekologija je včasih veljala za pojem, s katerim se mladim ni bilo potrebno ukvarjati. Z ohranjanjem našega planeta naj bi se torej ukvarjali naravovarstveniki. Žal pa je realnost danes takšna, da se skrb za okolje tiče prav vseh, še posebej nas mladih.

Prebivalstvo je vse bolj ozaveščeno o ekoloških problemih po svetu, saj veliko tega ozaveščanja poteka na socialnih omrežjih. Večina oglasov za pomoč ter za čistilne in dobrodelne akcije je objavljenih na spletu. Če bi želeli tudi našo gimnazijo bolj seznaniti s tem, bi na naši gimnazijski spletni strani lahko odprli kotiček, kjer bi bili objavljeni prav taki oglasi in članki. Tisti, ki so zainteresirani za pomoč ali pa bi o ekoloških problemih preprosto radi več izvedeli, bi lahko v tem kotičku našli vse potrebno.

Pri biologiji ima 1. K razred v šolskem letu 2019/2020 za nalogo izdelati ekološko mapo. V te mapi morajo iz vsakega meseca izbrati 5 člankov iz časopisov in revij na temo ekološki problemi. Mapo, ki bo najbolj nare-

jena in bo vsebovala največ člankov, bi lahko razstavili nekje v knjižnici. Ker večina vrstnikov naše starosti ne bere časopisov, bi lahko tako imeli dostop do člankov, ki jih dejansko zanimajo. Če jih ne bi prebrali, bi pa lahko mapo vsaj prelistali in si pogledali fotografije, ter tako dobili malo občutka o tem, kaj se dogaja po svetu.

Naslednje leto bi lahko uvedli nov OIV, pri katerem bi se dijaki ukvarjali s tem, kako privarčevati z energijo na gimnaziji, kako izboljšati ločevanje odpadkov itd.

HITRA MODA

Hitra moda (»fast fashion«) je eden glavnih dejavnikov onesnaževanja okolja. Gre za modno industrijo, ki prodaja kose oblačil po zelo nizkih cenah. Ta oblačila so narejena v najrevnejših državah sveta (Bangladeš, Pakistan, Indija ...) z rokami izkoriščane delovne sile. Delavci delajo za minimalen zaslužek, od katerega je po navadi odvisno preživetje celotne družine. Izpostavljeni so nevarnim delovnim razmeram, posebej škodljive so kemikalije za barvanje oblačil, ki povzro-

čajo kožne reakcije in so rakotvorne. Te kemikalije so v manjšem deležu tudi v končanih oblačilih in vplivajo na zdravje nas, potrošnikov. Ko oblačila zavržemo, se zaradi prisotnosti teh snovi niso zmožna razgraditi, kar je velik ekološki problem.

S kupovanjem poceni oblačil hitro modo nevede spodbujamo omogočamo, da se razvija še naprej, zato ob nakupu pomislimo, ali oblačilo zares potrebujemo ter od kod prihaja. Vse bolj razširjene so tudi "second-hand" trgovine, kjer lahko kupimo že uporabljena, a dobro ohranjena oblačila po nižjih cenah.

PLASTIKA VSEPOVSOD

Plastika je material, ki je dovolj vsestranski, da ga lahko uporabljamo na vseh področjih življenja. Uporabljamo jo vsakodnevno, težava pa je, da jo prav tako pogosto tudi zavržemo. Odpadna plastika se kopiči ne le na smetiščih, temveč tudi v okolju, predvsem v oceanih, kar povzroča propadanje ekosistemov, zastrupljanje in izumiranje živalskih in rastlinskih vrst. V morjih plava največ plastike

za enkratno uporabo, ki bi jo lahko omejili z vsakodnevni pravilnim ravnanjem. Velik problem so predvsem cigaretni ogorki, platenke, slamice, higijenski pripomočki, plastična embalaža ter vatirane palčke za ušesa.

Delčke plastike pogoltnejo morske živali, ki jih nato pojemo mi in tako zastrupljamo lastno prehranjevalno verigo. Zavedati se moramo tudi, da viri pitne vode ne Zemlji niso neusahljivi.

Poznamo vse več alternativ za plastiko, ki so nam zelo dobro dostopni, zato je količina zavržene plastike odvisna predvsem od naše volje in doslednosti:

- plastične vrečke zamenjamo za vrečke iz blaga (ali papirja)
- ne kupujemo platenk, temveč nosimo s seboj steklenico za večkratno uporabo
- ne kupujemo živil v plastičnih embalažah, temveč živila, zavita v papir
- vložke in tampone zamenjamo za pralne vložke ali menstrualne skodelice
- ne kupujemo mila v plastični embalaži, temveč milo v kosu

- na zabavah plastične krožničke, pribor in kozarce nadomestimo s papirnatimi ali lesenimi
- zvezkov in učbenikov ne zavijamo v plastične ovitke, temveč v časopisni ali darilni papir
- kupujemo organske praške, mehčalce in čistila
- ne kupujemo deodorantov v sprejih.

NOVI NAČINI PREHRANJEVANJA

Veganstvo in vegetarijanstvo sta v zadnjih desetletjih postala zelo priljubljena in vse pogostejša načina prehranjevanja. Pojem vegetarijanstvo izhaja že iz antike, dandanes pa se pretežno rastlinsko prehranjuje 4-10 % svetovnega prebivalstva. Vegetarijanstvo je najbolj razširjeno v Indiji, med evropskimi državami pa v Veliki Britaniji.

Vegetarijanstvo je način prehranjevanja, pri katerem se oseba odreče uživanju mesa, vendar navadno še vedno uživa jajca in mlečne izdelke. Veganstvo pa je način prehranjevanja, ko oseba ne uživa izdelkov živalskega izvora, razen občasno medu, prehranjuje se torej s hrano, ki je izključno rastlinskega izvora. Po-

znamo tudi presnojedstvo, pesketarijanstvo in presno veganstvo, vendar te oblike prehranjevanja niso tako razširjene.

Ljudje se za izločitev živil iz svoje prehrane odločijo zaradi različnih razlogov. Največ ljudi se prehranjuje rastlinsko zaradi etičnih vzrokov, saj se v industriji živali pogosto zlorablja. Živali so vzrejene v slabih razmerah, primanjkuje jim predvsem prostora, z njimi pa se grdo ravna. Posameznik se za tak način prehrane lahko odloči tudi zaradi zdravstvenih, verskih ali okoljevarstvenih razlogov.

Pridelava mesa obremenjuje okolje, saj se zaradi pridobivanja kmetijskih površin sekajo gozdovi, v okolje pa se izločajo velike količine odpadka. Kmetovalci za vzrejo živali porabljajo velike količine vode in krmil, ki jih kupijo poceni, pogosto so te snovi nekvalitetne in zdravju škodljive. Tudi pri nakupu sadja in zelenjave moramo paziti, da kupujemo lokalno, da preprečimo onesnaževanje, ki nastane pri čezoceanskih potovanjih.

Rastlinska prehrana zmanjšuje možnosti za nastanek različnih kroničnih bolezni, kot so srčno-žilne bolezni, sladkorna bolezen, debe-

lost, rak ... in je primerna za ljudi v vseh življenjskih obdobjih. Ko iz svojih krožnikov izločimo hrano živalskega porekla, je pomembno, da poskrbimo za ustrezno kalorično in hranilno vrednost obrokov. Že z enim brezmesnim obrokom močno vplivaš na svoj ogljični odtis ter količino odpadne vode.

Živila rastlinskega izvora vsebujejo vsa za človeka potrebna makro in mikrohranila. Pomembno je, da je rastlinska prehrana pestra in raznolika ter da zagotovimo ustrezno nadomeščanje vitaminov D in B12.

Beljakovine so v različnih deležih zastopane v vseh rastlinskih živilih, največ jih je v stročnicah (bob, grah, leča, fižol, čičerika, soja ...) ter v špinači, koruzi, brstičnem ohrovtu in brokoliju, tofujju, avokadu, oreščkih in ovsu. Z železom so bogati jagodičevje, fižol ter kalčki in špinača, s kalcijem pa banane, pomaranče, semena in listnata zelenjava. Kravje mleko lahko nadomestimo s sojinim, ovsenim, riževim, mandljevim ...

Pomembno je, da spoštujemo posameznikovo odločitev glede prehrane ter da ne vsiljujemo svojih prepričanj.

Tudi nekateri naši vrstniki se prehranjujejo izključno vegetarijansko ali vegansko.

Zakaj si se odločila postati vegetarijanka?

- Tako sem se začela prehranjevati iz etičnih razlogov, saj ne maram, da živali trpijo.
- Vegetarijanka sem postala, ker so mi kot otroku odgovorili na vprašanje, kako nastane meso

Ali se je tvoj način življenja močno spremenil? Je sprememba v prehrani vplivala na tvoje počutje?

- Ne, moj življenjski slog ostaja po večini enak. Ko sem se odrekla mesu, me je na začetku večkrat zeblo, vendar se zdaj počutim veliko bolje kot prej.
- Spremembe se po pravi povedano ne spominim, saj sem bila takrat stara manj kot tri leta. Nikoli nisem imela zdravstvenih težav, ki bi jih lahko povezali z vegetarijanstvom.

So te doma podpirali pri tvoji odločitvi in kako se prilagodiš, ko ne veš, ali boš imela na voljo brezmesni obrok?

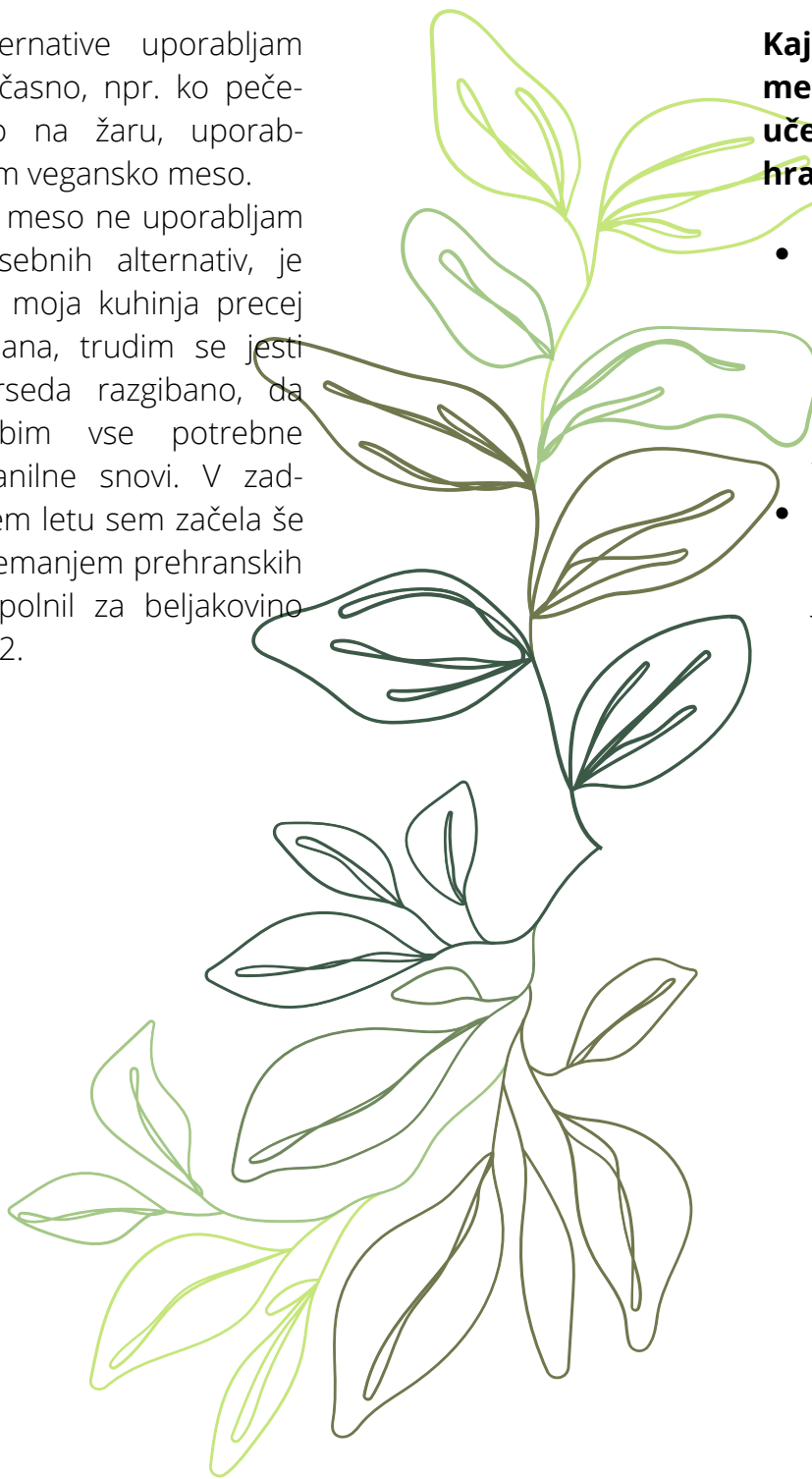
- Doma so me že od začetka podpirali. Če vem, da vegetarijanskih jedi ne bo na izbiro, si prinesem svojo hrano.
- Doma nad mojo odločitvijo niso bili navdušeni, saj takrat o vplivih vegetarijanstva na razvoj otroka ni bilo veliko znanja. Z manjšimi prilagoditvami smo vedno uspeli prilagoditi jedilnik, kdaj pa si kaj skuham tudi sama.

Kako bi druge spodbudila k takemu načinu prehranjevanja?

- Menim, da je vegetarijanstvo osebna odločitev, zato svojih prepričanj nikomur ne vsiljujem. Vsakemu posamezniku odgovarja drugačen način prehranjevanja.
- Način prehranjevanja in njegov odnos do hrane sta stvar posameznika. Definitivno imata veganstvo in vegetarijanstvo veliko dobrih posledic tako za posameznika kot za okolje, tako da je informiranost družbe o teh načinih prehranjevanja pozitivno, a sama zagovarjam nevsiljiv način.

Ali uporabljaš alternative za meso in ali ti odgovarjajo?

- Alternative uporabljam občasno, npr. ko pečemo na žaru, uporabljam vegansko meso.
- Za meso ne uporabljam posebnih alternativ, je pa moja kuhinja precej pisana, trudim se jesti karseda razgibano, da dobim vse potrebne hranilne snovi. V zadnjem letu sem začela še z jemanjem prehranskih dopolnil za beljakovino B12.

Kaj bi na svoji šoli spremenila, da bi se več učencev vsaj delno prehranjevalo na tak način?

- Učencem bi za malico ponudila več brezmesnih sendvičev in obrokov, saj menim, da je izbire na jedilniku še vedno premalo.
- Priporočila bi več vključevanja sezonske zelenjave v vegetarijanske menije. Velikokrat dobim občutek, da se v šolskih kuhinjah trudijo nadomestiti meso z nadomestki, kot je npr. soja, kar je tako manj hranljivo kot tudi manj okusno od preprosto pripravljene zelenjave.

Lepljenka

Če ste se kaj sprehajali po novomeškem Glavnem trgu, so vam pogled zagotovo pritegnili panoji, na katerih so razstavljene lepljenke, ki so jih ustvarjali dijaki 3. letnika v šol. letu 2019/20.

Lepljenke so nastale v okviru mednarodnega projekta mladi Lepljenka – Potujoči labod.

V njem je v štirih letih sodelovalo preko 570 gimnazijcev iz 13 slovenskih in 7 gimnazij iz tujine. Projekt je vodil JSKD iz Novega mesta, njegov idejni vodja je Samo Dražumerič, ki je skupaj z ilustratorjem Petrom Škerlom vodil ustvarjalne delavnice. Pod njunim vodstvom so dijaki 3. letnika pri pouku slovenščine spoznali zgodovinsko ozadje nastanka Kosovelovih lepljenk in v skupinah ustvarjali svoje. V njih so na inovativen način predstavili svoja razmišljanja, povezana z nenehnim izpraševanjem o obstoju mladega človeka v sedanjem trenutku, ki ga vidijo, kot pravijo sami, kot utapljalno srce v notranjih razprtijah in družbeni neenakosti.

48

Razstava na Glavnem trgu POTUJOČI LABOD je posebej izpostavila novomeške gimnazijce in je poklon ustvarjalcem novomeške pomladi.

Slavnostna otvoritev je bila v petek, 25. 9. 2020 ob 11. uri. Na slovesnosti so nastopili recitatorji gledališke skupine Goga.

Boštjan Puzelj

Natalija Petakovič, prof.

Mladina je po nepotrebnem pred misijo nemogoče.

Ta svet razpada.

Je umrl sinoči? Ne bi znal povedati.

Potrpežljivost se že dolgo ne izplača.

Opustite vsakršno upanje

Ta čas noče Resnice!

(iz lepljenke Pošast prihodnosti)

49

NAJS

Država je okužena.

Proračun bo zaznamoval zgodovino.

Srčnost je terapija

je zmaga.

Kdo bo imel prednost?

Predsednik ali pes?

(iz lepljenke # NAJS)

ČASOVNA ZANKA

Pogledal je v noč. Na nebu se je svetila Luna, ki so jo obkrožale brezštevne zvezde. Na tleh je bilo vse temno razen majhnega zaslona, ki je prikazoval datum 28. maj 2101 in sporočilo »Pripravljen na naslednji skok«. Ko je obrnil glavo, je zagledal šibko svetlobo, izvirajočo iz oken hiše nekaj deset metrov proč. Izstopil je iz časovnega stroja in se odpravil proti njej. Po nekaj korakih se je obrnil in opazil, da je časovni stroj postal popolnoma neopazen.

Hiša je bila na prvi pogled čisto običajna. Nikoli ne bi nihče posumil, da se pod njo skriva eden najmočnejših in najnaprednejših trezorjev na svetu. Vlom v hišo mu ni povzročal hudih preglavic, sef pa mu je predstavljal večji izziv. Po pol ure mučenja z vdiranjem mu je v misli priplavala na videz naključna kombinacija.

»No, saj nimam ničesar za izgubiti, če poskusim s tem,« je pomislil in vnesel kombinacijo.

Nič ni kazalo, da bi se zgodila kakšna sprememba, trenutek pozneje pa so se vrata sefa brez slehernega glasu odprla. V notranjosti ni bilo ničesar, razen umetelnega podstavka točno na sredini prostora. Ko se je približal podstavku, je na njem opazil medaljon, ga hitro pograbil in stekel najprej iz sefa, nato pa v noč proti svojemu časovnemu stroju.

»NE! NE! NE MORE BITI RES! Nenenenene. V redu, pomiri se, pomiri se in razmisli. Najbrž si ga pustil nekje drugje. Ha! Za vratom ga imam. No, kje si? Daj no, kam si se skrila?« Po svojem vratu je mrzlično tipal za verižico. »Počakaj, počakaj, počakaj, že dolgo časa ga nisem nosil. Potem je moral pasti nekje tu-

kaj okoli.« Preusmeril je pozornost v pregledovanje okolice stojala.

Ko se je naslednje jutro zbudil, je sedel s hrbtom naslonjen na stojalo in z bolečino po celotnem telesu. Hitro se je spomnil na dogodke prejšnje noči in spet začel z obupanostjo iskanjem. A tudi ko je desetkrat prečesal vsak kvadratni milimeter v hiši in njeni bližnji okolici ter premetal vse, kar ni bilo privito, in nekaj stvari, ki so bile, mu ni uspelo najti predmeta svojega obupanega iskanja.

To je bil majhen, srebrn medaljon, brez slike v notranjosti ali omembe vrednih okraskov na zunanosti, na verižici, ki je bila ravno prav dolga, da mu je visel ravno v višini srca. A vseeno ga ne bi nihče, ki bi imel kaj znanja o nakitu, cenil na več, kolikor je bilo vredno srebro, iz katerega je bil narejen. Kljub vsej običajnosti pa je nekdanji grof zanj dal svoj plemiški naslov in skoraj vse premoženje. Obdržal je le toliko, da si je zgradil hišo in pod njo nepremagljiv sef, v katerem ga je hranil. Vse to zaradi ene same manjše posebnosti, ki je pomenila, da je medaljon spadal med najredkejše in najdražje predmete, ki so kdaj koli obstajali. Nikoli namreč ni potemnel, niti se ni, ne glede na to, kaj se mu je zgodilo, poškodoval. Vzrok temu je bilo dejstvo, da je medaljon spadal med »paradoksalne predmete«, kot so jih poimenovali znanstveniki. Ti so jih vneto proučevali, odkar so zanje izvedeli, saj so predstavljali možnost za dokaz proti pravilnosti enega temeljnih zakonov fizike – zakona o ohranitvi mase. Nastali so, ko je časovni potnik nek predmet vzela s seboj v preteklost, ga tam pustil tako, da

je prej ali slej neizogibno spet pristal pri njem, in s tem predmet ujel v zanko večnega kroženja po času. Predmet je s tem postal neuničljiv in nespremenljiv, saj je moral nekoč potovati nazaj v čas, ne da bi se zgodovina kakorkoli spremenila. Na veliko nesrečo so vsi poskusi, s katerimi naj bi paradoksalne predmete umetno ustvarili, spodleteli. Nastali so lahko le naključno, kar pa se je zgodilo obžaljujoče redko.

Po izgubi je nekdanji grof več let iskal tistega, ki mu je odtujil njegov predmet ponosa, a vse je bilo zaman. Sčasoma je obupal in hišo prodal ter si za denar, ki ga je dobil od prodaje, kupil drugo, pod katero je bila le navadna klet. Desetletja so minevala in nekdanji grof je počasi pozabljal na izgubo medaljona in si vedno bolj želel nazaj svoje bogastvo in naslov. Nekoč je izvedel, da so nekateri drzneži, ki so potovali skozi čas in po naročilu iz preteklosti prinašali razne predmete, bajno zaslužili. Kmalu potem je tudi sam vstopil v tako službo s svojim novim časovnim strojem. Njegovo prvo naročilo je bilo dolgočasno, pa tudi dokaj slabo plačano, a ko se je mudil v preteklosti, je k njemu stopil mlad moški, ki se mu je zdel bežno znan, a ga ni mogel nikamor umestiti.

»Oprostite, ali ste vi mogoče eden tistih ljudi, ki potujejo skozi čas in ljudem prinašajo razne predmete?«

»Sem, kaj bi želeli?«

»Poznate paradoksalne predmete?«

»Dovolj, da vem, kaj so in da so vsi strogo zastraženi. Če hočete, da vam kakega prinesem, vas bo drago stalo. Koliko lahko ponudite?« Mož je predlagal številko, s katero bi lahko brez težav obnovil svoje nekdanje bogastvo, a hotel je več.

»Če vam je to kaj vredno, imam plemiški naslov. Grof sem in to lahko prepisem na vas.«

»Dogovorjeno.«

Ko se je vrnil iz preteklosti, je bodoči grof najprej izpolnil naročilo, nato pa se posvetil iskanju najšibkeje zastraženega paradoksalnega predmeta in ga z veliko truda tudi našel. Izbral si je datum, ko bo predmet lahko ukradel. Ko je bil ta izbran, ga je vnesel v časovni stroj, pritisnil gumb za potrditev in zagledal tisto močno svetlobo, ki ga je ob prvem skoku tako prestrašila.

Pogledal je v noč. Na nebu se je svetila Luna, ki so jo obkrožale brezštevilne zvezde. Na tleh je bilo vse temno, razen majhnega zaslona, ki je prikazoval datum 28. maj 2101 in sporočilo »Pripravljen na naslednji skok«.

Luka Hadl, 4. a

TOPLINA

Poti peščene, čemu ste zavile
krog moj`ga srca njegovo lepoto,
nad spečo Krko mrak mrzel spustile,
v bližini njegovi vročo celoto.

Misli bežeče so brž umolknile,
ko srajca rdeča z vso svojo krasoto,
in roke njegove, kot da bi vzklike,
oblile telo so z ljubečo toploto.

Nežno v blagem objemu skrita,
bleda koža v pajčolan zavita,
čutil si moj`ga srca hrepenenje.

Da trpim in drhtim, se ti ne svita,
z`rad drugih mladenk očesi mi bdita,
želim si najine ljubezni cvetenje.

Danila Prah, 4. B

LJUBEZNI TOPOVI ⁵²

Poglej me v oči, ki vneto strmijo,
ko umazane misli mimo bežijo.
Povej mi, kaj sanjaš, ko z mano se ljubiš
in lice zardelo neslišno poljubiš.

Popelji naju globoko v domišljijo,
kjer skrite želje srce prepovijajo.
Uresniči jih, naj ne bo vse to zaman,
četudi še tebi ta svet je neznan.

Naj iskre v tvojih očeh zažarijo,
kot morski valovi igrivo vršijo.
Ko modre, sanjave prevzamejo me,
pusti, da božam te zlate lase.

Ne joči, če rože za tabo venijo,
saj popki pri meni večno cvetijo.
Če kdaj lovijo te mračni strahovi,
jih bova pregnala z ljubezni topovi.

LAHKO DAŠ V TEMNI NOČI

V temni noči dolgo nisem spala;
obrazek v blazino se mi skrije,
drobna mokra solza z lica pada,
zunaj lije dež, oster veter brije.

Razmišljam, kako pred tabo sem stala,
ko sprožil si valove simpatije,
ko tresoče, boje sem te vprašala:
"Se lahko enkrat v lokal zavije?"

Srce drhti, ko od daleč te gledam,
želim si tvoje topline, objema,
da roka v roki držali bi se.

Besede bežijo, ko stavke spletam,
v glavi odmeva mi tiha tema,
ljubeče, nežno k sebi stisni me.

OBČUTENJE

Kričeča, zbodljiva, škrlatna
bolečina v prsih trdovratna,
kot biser v školjki boleča,
kot vrtnice trn bodeča.

Mamljive, vabljive, vpadljive
smaragdne tvoje oči sanjljive,
kot večerno nebo strmeče,
kot reke struga govoreče.

Močni, topli, kratki
objemi tvoji so sladki,
kot debela odeja topli,
kot duše izdihljaj sopli.

Šibko, čisto, krhko
srce moje trpko,
kot majhna vžigalica vneto,
kot upanja vztrajnost zagreto.

MOONBEAMS

I left the curtains open last night
I wanted to see the sparkling skies
Wanted to touch the galaxy's eyes

I opened the window to feel her breath
I climbed on the shelf step by step
I didn't know below me was death

The moon climbed out to greet me
She pet me with her moonbeams neatly
She sang a song to me sweetly:

"Tu paupera puella
Cor tuum magnum nimis
Tu es ut stella
Tempus te sanare non poterit"

The world went slightly blurry
My eyes filled up with silent worry
I thought about the things I'll have to bury

A chilly breeze went down my spine
The shadows creeped up from behind
I could no longer feel her shine

I grabbed my notebook quickly
Started turning pages, writing sickly
Choking on these salty tears thickly

I stared down at the abyss
If I jumped, what would I miss?
All I want is the warmth from your kiss

As the cold dark times went by I cried
I cried my heart out day and night
For your moonbeams I want to fight

I'll keep searching until I find a way
In your rays of love I want to play
It's the only reason that's making me stay

DIAMONDS

And Black Velvet

"If it were to work, you could not only see the back of your head, you could scratch your back wherever you wanted to!"

"But right now, it's just a hyper-useful, yet non-existent piece of maths?"

A deep sigh answered her. "Yes. And I can't risk asking for funding, because you could use it in a few rather creative ways."

"As in... teleportation?"

"Not per se – there's a trade-off between distance, size and accuracy -, but throw a couple billion at it and you can leave your ICBMs to rust."

Silently, they continued looking upwards. They had met about a year prior and discovered that, while they were vastly different from most people, they were different in a similar way. And so, they met from time to time, more and more often as the year went on, to simply lie on the ground and watch the stars. Sometimes they talked, sometimes not, but were always captivated by the shining dots and their long, slow, never-ending dance. It had been a few weeks since the last clear night and she had just remarked how lovely the sky was and how wonderful it would be to sail on top of the clouds with an unobstructed view.

"It might not be as impossible as it seems," came the answer, "If you bent space in precisely the right way...". What followed was a quick summation of so-called Escher space, a way to do exactly that. With the proper deformation, one could sail kilometres above the ground, despite never leaving the ocean surface. Or scratch one's own back if it was so desired. Or send a nuclear bomb to a random location in a large city. Describing what shape the space would take proved impossible, partially since imagining it was nigh so, and, in theory at least, looking at the deformation from the outside for too long carried a risk of insanity.

Five months later the traffic accident occurred, ending one life and changing another.

He spent the night following the funeral sitting on a bench just outside the cemetery and looking up. The stars shone bright, there was scarcely a cloud and the sky was lovely.

Several months afterwards, written-off laboratory equipment started to disappear, being marked "presumed discarded" in humorous internal memos and "discarded" everywhere else. The quantities were insignificant enough not to warrant an investigation. Had it been otherwise, however, the situation would not be noticeably different, since the disappearances had no one person linking them.

Several months afterwards, written-off laboratory equipment started to disappear, being marked "presumed discarded" in humorous internal memos and "discarded" everywhere else. The quantities were insignificant enough not to warrant an investigation. Had it been otherwise, however, the situation would not be noticeably different, since the disappearances had no one person linking them.

An elegant sailboat registered in Alcubierre and bearing the name of someone long deceased sped over a large stratus cloud, cutting into it a wake which revealed the net of lights on the continent below. If that was not unusual enough, it was simultaneously traversing a remote corner of the Indian Ocean. On the boat sat a man, "older than he used to be," as he liked to think about it, gazing upwards and only moving his head to release some of the tension in his neck. The view sideways was incredible, the view down awe-inspiring, the view of the edge of the wake headache inducing. And the sky? Well, the sky was lovely.

Oblaki rožnate

Ko v srcu žametnem ostane luč,
takrat si srečen.

Pa če bi se spraševali
kaj je sreča?
In ničesar ne bi našli?
Ko bi kri začela teči,
rotili bi pobožne,
ranjene,
slepe,
za mir.

Če bi ptice še letele,
potem bila bi srečna.
Tudi brez kruha in iger
lačna,
brez posluha
bi iskala tebe.

Tebe, ki oziraš se
za pticami
in renesančnimi oblaki,
ki lebdijo po Zemljini obliki.

Telo milo ne bo več žalovalo,
po sreči,
temveč jo bo vpilo
v bit,
ki telo je nima..

Duša pa bo mirna,
morja sončnega plitvina,
nepotrebna ugajati.

55

Nikolina Gramc, 2. K

Jutro

V prve jutranje svetlobe svetlobe sij
vstal bo novi človek iz teme noči,
kjer videl vedno je ves svet,
kako v napake drugih je odet.

A svetel žarek bo nevednežu razkril,
kdo za svetobolje je njegovo kriv,
čemu sta beda in gorje povsod,
zakaj življenje polno je zablod.

Če namreč v gaj dehteči zreš
in v njem lepote najti ne uspeš,
kriv za to ni svet, temveč zastor
tvojih lastnih hib, zamer in nočnih mor.

Človek, čas je že da odpreš oči
in uzreš resnico dne, da ljubljen si.
A srečo pravo našel boš le tam,
kjer boš druge ljubil tudi sam.

in

Matija Radež, 4. a

KISEL DEŽ

Ko je prva solza
zdrsela po razdraženi koži
in podočnjakih,
se je nebo zunaj spremenilo.
Sledila je druga solza,
tej pa še mnogo drugih,
ki so se spuščale po licih
enakomerno,
brez kakršnegakoli zvoka
sem jokala v svetu, kjer sem
zgolj še en potnik na
zguljenem avtobusnem sedežu.
Tako sem zaspala.
Zaspala sem in pozabila na
vsa zlomljena srca,
ki me sicer ves čas tiščijo k tlom,
vse križe,
ki si jih nalagam zaradi lastne malomarnosti,
in na vse spomine,
ki poplavlajo del možganov,
v katerem živim jaz.
Tam se utapljam in ne vem,
ali hočem pomoč
ali zgolj hiter konec.
Ko se zbudim iz kratke oaze
počitka sanj brez mor,
pada dež.
Poetične težke kaplje,
s katerimi se poistovetijo solze
vseh pesnikov in poetov.
Vendar ne moje.
Moje so strupene
kot kisel dež.

57

Eva Novak, nekdanja dijakinja

ODŠLA BI STRAN

Takoj, brez pomisleka.

Pustila bi ta svet
v senco odet,
šla iskat sonce.

Zaprta bi oči,
se iskala v temi.
Našla bi sebe.

V dlani bi zakopala obraz,
to nisem več jaz,
tako me je naredil svet.

Odprem oči,
glava me boli.
Vprašam: kdo sem?

TAVAM

V meni praznina,
smrtna tišina,
dnevna rutina,
ki zapolnila jo meglena je belina.

Vrtim se v krogu
in o njem – o bogu
razmišljam v svojem slogu.
Bi on to zmoгу?

Kot dno neskončnega lonca,
tavam brez konca,
imam se za norca.
Zbudi me zvok šolskega zvonca.

ODMEV

Zavrtela bi čas nazaj.
Ko bil je maj,
cvetel je gaj
- čas nazaj

Zdaj ostala sem sama,
od ljubezni pijana,
sladka omama
- sem sama.

Svet vrtil se v prazno.
Stanje: porazno,
nič kaj prijazno
- v prazno

TU, A VSEPOVSOD

Ali moj obraz pove,
kar po tvoji cesti gre,
ko čez klance in doline,
sama tvoja senca rine.

Ko čez ovinke stopim v tvoje balerinke
in odpravim se na pot,
od tu nazaj,
ne znam od tod.

Rišem oblake, delam korake,
znan bi iti vsepovsod,
a nikakor ne od tod.

Medtem, ko iščem pot od tod,
se sprašujem, kam in kod,
moje misli - vsepovsod.

SIDRO

Jokam, stokam, en, dva, tri, ritem dajem si.
Če še tako življenje ljudem je trpljenje,
kaj potem še čaka me.

Jokam, stokam, en, dva, tri, ritem dajem si.
Luč na koncu tunela me čaka,
a jaz bi rajši čakala junaka.

Junaka na koncu tunela? Pa kaj še!
Drži se, vodi se, čuvaj, ne daj se.

Besed je veliko, dejanj še več, junakov premalo.
Zgodbe in tisti miti, vsi ljudje smo kot termiti.

Jokam, stokam, en, dva, tri, ritem dajem si.
Depresija le geografska znana mi je,
vem še to, da ljubezen odpira srce.
Hodi pokonci, ne odpiraj srca, ker
lahko bi mu kdo prišel do dna.
Drži se besed, ne hodi po svoje,
na koncu tunela vedno temno je.
Nič več ne jokaj, nič več ne stokaj,
ritem daj si le takrat,
ko kdo prijel te bo za vrat.

Besede so močne, oprimi se jih močneje,
ker globlje življenje, vedno - temneje.

NAPAKA

Ej, ti, tisti, ki ne vidiš dobrega luči. Da, ti.
Različna svetova sta najina, a še vedno ti,
tisti, ki ne vidiš dobrega luči,
ne pomeniš nič manj, ti.

Različna mnenja, pogledi, a namen isti.

S katerekoli plati pogledaš,
najini duši sta ravno enako čisti.

A, glej še to, malo je takih,
ki strinjajo se z mano o tem,
da napaka v bistvu le to ni, kar vsi mislijo si.

Res je, imperfekcija, a ne napaka.

Ne morem verjeti, da oseba skoraj vsaka vidi napako,
čeprav je jaz ne vidim tako.

Ej, ti, človek napačni.

Vedi, da ko boš enkrat prišel, videl in zmagal,
karkoli že počel boš v tem življenju napačnem,
jaz te spomnim,
v življenju drugačnem sreča lebdi,
le, če lahko vidiš dobro luči.

UPANJA NI VEČ

Povsod je tema.

Pazi!

V daljavi vidim premik.

Mimo mene švigne senca,
medtem ko jo za hip obsije droben snop svetlobe.

Vprašam: »Kdo je?«

V odgovor dobim piš vetra.

Ponovim vprašanje.

Nima smisla, je že mimo.

Upanja ni več ...

KRASOTICA

Odstranim sončna očala.

Globoko pogledam vate.

Vklopim brskalnik spominov.

Zakaj je vsega lepega enkrat konec?

Bojda je potrebno narediti prostor za »novo« lepo.

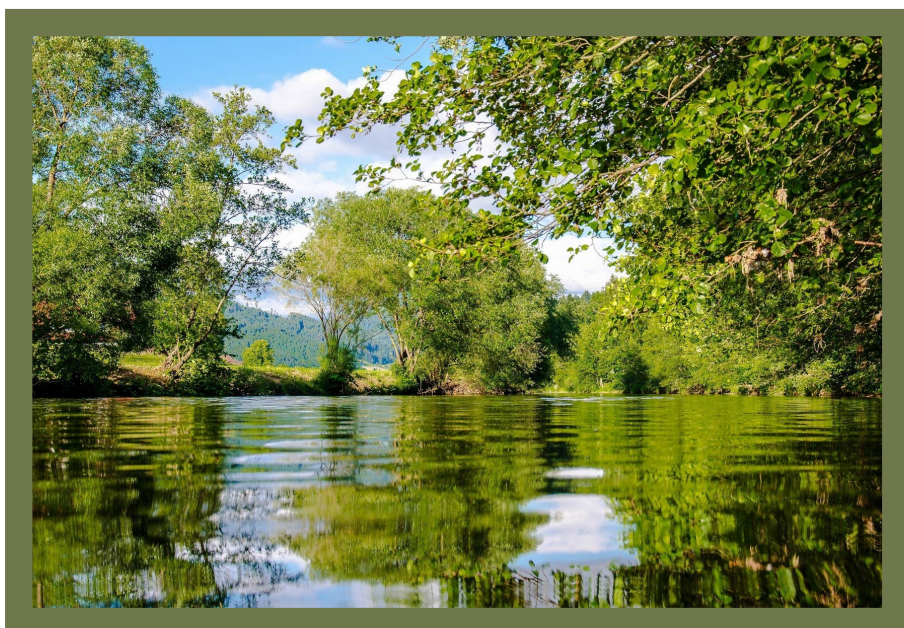
Zazrem se v tvojo dušo,

v očeh se mi utrne solza,

ki pade nate in spolzi po tvojem telesu.

Krasotica si, moja Krka!

60

Ajda - Lea Jakše, 3. C

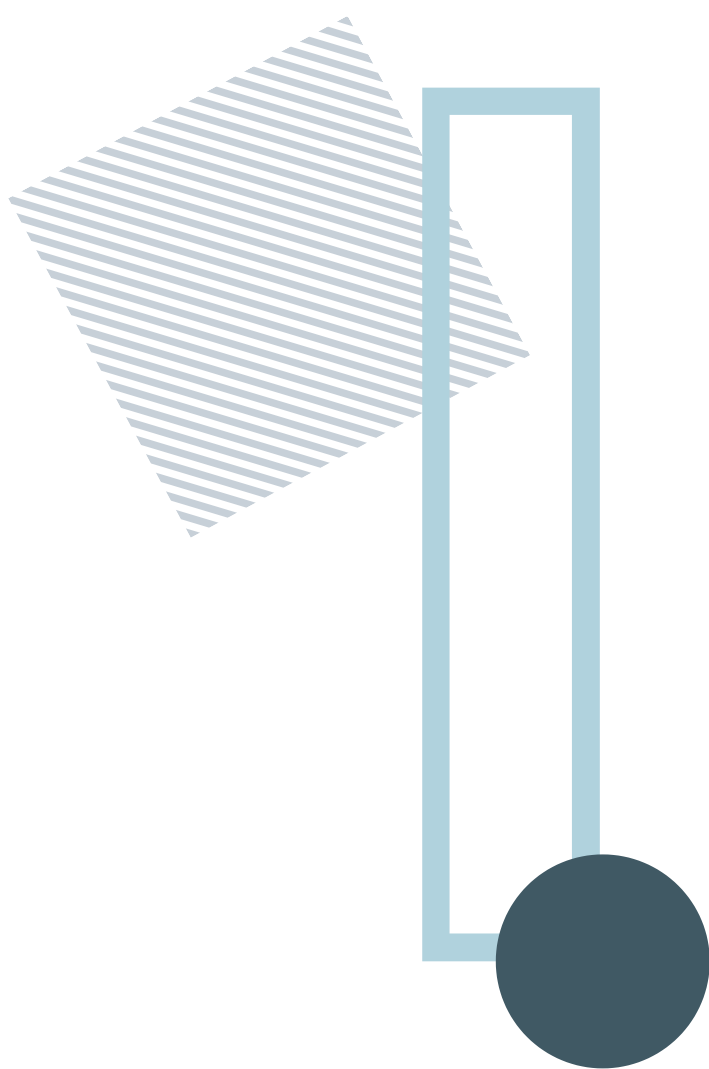
Ugasli kres

Ustavilo se je še eno srce.
Nov gost v kraljestvu mrtvih,
vendar tokrat eden mojih.

Skočil je.
Za hip občutil svobodo,
še zadnje, močne utripe srca.

In s svojim truplom
udušil poslednje plamene.
Ognja, ki je bil včasih kres.

Že leta je ugašal.
Sedaj pa le še dim,
ki se vije vse do balkona,
tretjega nadstropja.

61

Poletne noči

In kdo bi si mislil,
da ti poletje
tako na široko odpre oči,
požene toliko krvi po telesu
in te opomni,
da si bil ves ta čas živ,
živ, četudi hrom.
In da je treba sedaj živeti
za naprej, za zdaj in za vedno,
na vso moč,
ker bo mladost minila
in ker življenje ni dar,
je posojilo,
ki nič ne šteje,
če ga ne zapraviš,
dokler še nosi
določeno vrednost.

Eva Šubic, 4. b

Vedno ljubljeni

Grob sunek
čiste realnosti
me prisili k tlom.

Štejem utripe
Zemlje, ki te je rodila.
Ali pa si prišel od drugod?

Mogoče si začel
novo vrsto
ljudi, ki ranijo,
znova in znova,
sami pa ostanejo
vedno ljubljeni.

62

Rešetanje srca

S svojo ljubeznijo si markiral prostor.
Z enim pogledom prerešetal srce.
Z dvema vpihoma zaprl dihalno pot
in z enim pritiskom obudil vse spomine.

Jaz pa sem stala tam
v raztrgani koži in celih oblekah,
medtem ko si ti
že drugič rušil moj svet,
tokrat v ritmu
drugega srca.

Eva Šubic, 4. b

Sama

Brezkončna puščava.
Tavam ... Iščem ... Izgubim se ... Ujeta sem ...
Kam bi morala po mnenju drugih?
Naj ga
sprejemem ali se podam po svoji poti,
svojim ciljem naproti?
Kje je konec? Ali pa vsaj začetek ...
Ne morem naprej, ne nazaj.
Ne vem, kje sem.
Neznosna puščava. Neusmiljena. Kruta.
Ne zdržim več.
Iščem
začasno uteho. Kje je voda?
Vsake toliko časa zapade nekaj kapljic dežja.
Ne za osvežitev, samo da me razdraži in izzove še večjo žejo in bol.
Padavine
so kot sol na rano, povzročijo še večjo brezupnost.
Ne vidim nobene žive duše.
So vsi pomrli? Ali samo odšli?
Spomnim se ...
Bilo je lepo, a morala sem naprej.
Ne zaradi njih, ampak zaradi sebe.
Je bila usoda?
Nihče me ne išče ali pogreša, jaz pa se jih pogosto spominjam.
So pozabili name?
Prišli so novi, nadomestni.
Ne zame, temveč zanje.
Okoli mene je le puščava,
ostala sem sama.

Ajda - Lea Jakše, 3. c

KONEC ...

! Ajda - Lea Jakše, 3. c

Tako več ne gre!
Ne morem več!
Temu je treba narediti konec!
Dovolj je!

Nepreklicno konec!

Konec ...

Začne se na začetku,
ko je še vse v zametku.
Nato se razvije in zavije
v tančice meglene čarovnije.

Vpije v smrtni tišini,
v kar se vse razblini.

Konec ...

V brezkončnem labirintu izgubi pogum
in nemalokrat tudi um ter razum.

Poln je prevar in pasti,
izgubim se v ogromni množici
nerešenih ugank in neizogibnih zank.

Takrat se spet zavem,
da ničesar ne vem.

Konec ...

Brez cilja lebdim po zraku,
značajsko sem podobna srnjaku,
ki se pred lastno senco skriva v mraku.

Želim si biti kot junak,
brez dvomov podati se novim zmagam naproti,
brez obžalovanj in mislih o zmoti.

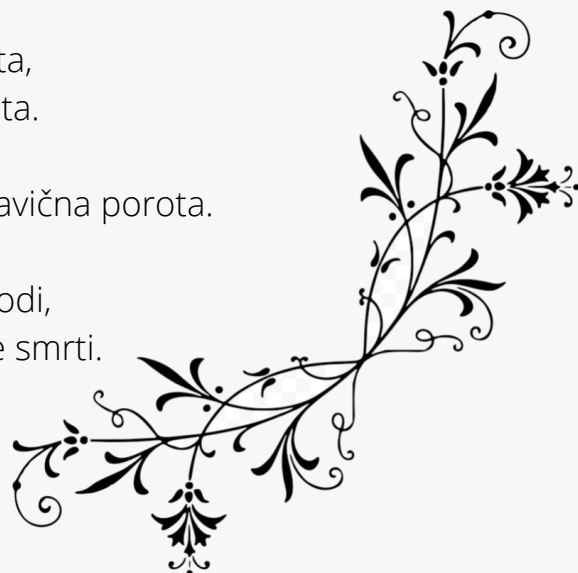
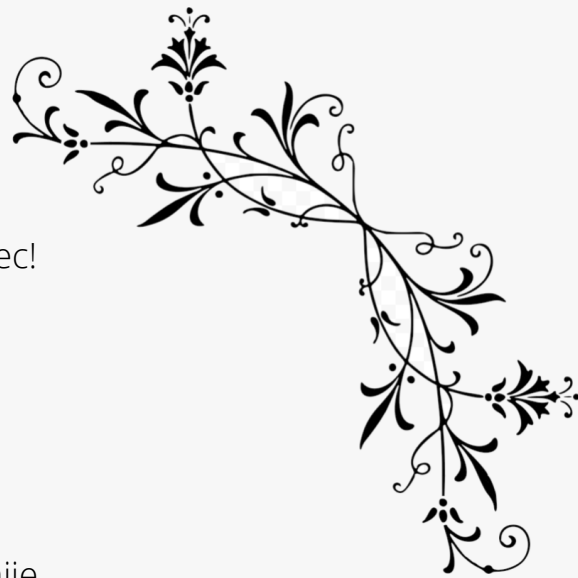
Konec je mojega svobodnega duha,
zame so ušesa drugih gluha,
sanje mi ostajajo kot neuresničljiva tolažba.

Konec ...

Ujeta sem v zmedo tega sveta,
ne vidim ji kraja,
vse bolj kriva so moja pota,
življenje je ena sama zмота.
Ko pa steče do konca,
odvrže masko in se prikaže kot nepravična porota.

Ta nam sodi
od trenutka, ko se človek rodi,
pa vse do konca - nepreklicne smrti.

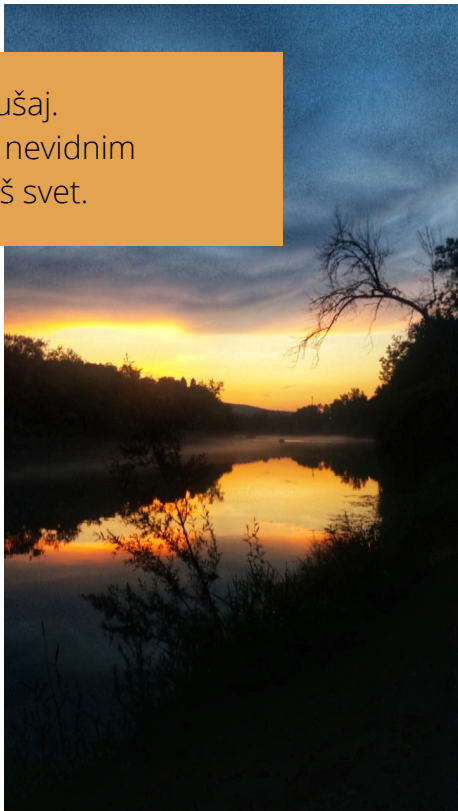
Konec ...

Pohaikuj

Naj strah popusti
In dovoli razkritje
tvoje globine.

Samo poslušaj.
Oprezaj za nevidnim
in našel boš svet.

65

Vsak dan te gledam,
kako milo začaraš
nedolžne ljudi.

Eva Šubic, 4. b

NAJVEČJE stvari so MODRE

Želela sem splesti kitko, tako kot vsako drobno dekle, ki vsaj enkrat v življenju gleda Kekca. Vendar pa me glave marjetic niso želele ubogati, lasje sosedove malčice so skozi moje prste polzeli kot najbolj fina saharska mivka, babica pa je navrgla, da sem za cviren in iglo še premajhna.

Bila sem ambiciozen otrok in želela sem plesti svojo usodo. In čeprav sem zmečkane marjetice pustila na vrtu, sosedovi malčici naredila štrleči čop, babico pa le tiho opazovala pri delu, sem sama v življenju pletla vedno večje sisteme. Cele dneve sem zrla skozi okno in razpletala življenje na drobne delčke, jih strogo razporejala v sekcije in nato pustila vetru, da ponovno zameša moj vrstni red.

Vendar pa je svet postajal vedno manj zanimiv, barve so začele bledeti. Še preden sem se zavedala, mi je babica v roke porinila iglo, sosedja je začela hoditi k frizerju, travnik pred hišo pa je zamenjal nov betonski obvoz. Sama pa sem poskušala plesti, tokrat zares, a sem z vsako potezo samo rahljala vezi, uničevala magnetizem, ki me je takrat še zadrževal na Zemlji.

Tako sem začela gledati v nebo. Največje stvari so modre, sem kaj kmalu ugotovila. Vesolje in morje, vse vrste globin se bleščijo modro. Stegnila sem roko proti nebu in opazovala vene, ki so prosevale skozi mojo bledo netopirsko kožo in zahtevala svojo veljavo. Morda je svoboda to, ko se združijo vsi odtenki modre, razmišljam, ko se mi od močnega sonca megli pred očmi.

Kako plitek je človek, da modra kri predstavlja globino. Roka je padla ob telo in koža se je spremenila v rdeče meso, ko sem zaspala na poletnem soncu.

In čeprav je bil razen modrine svet že tako blede, so ga še razredčili. Starši so ignorirali znake za nevarnost in ogromne količine barv mešali s še večjimi količinami vode. Naslikali so mi prihodnost, blede in pusto, začne pa se, kot so rekli, s knjigami. Tako sem sključena sedela, dneve in dneve, za mizo, ki je bila blede, že ko smo jo kupili na bolhi, in se trudila za to, da bi nekoč lahko barve mešala sama. Vendar pa mi tema ni dobro dela, namizna svetilka pa je bila stara in se je nad mizo sklanjala še težje kot jaz.

Ko je moja hrbtenica začela vedno bolj štrleti izpod kože in so moje ustnice izgubile svoj rožnat odtenek, sem se začela učiti na postelji. Tam sem ponovno našla barve. Gola, bela stena je začela migetati in kar naenkrat sem si lahko pred očmi lahko slikala nebo. Nebo in pa sanjsko hišo v Piranu, ki bi jo morda lahko kupila, če bi znala držati čopič. Pa vendar so bile barve vedno bolj prepričljive, podobe vedno bolj jasne, kričeče, tako da so na trenutke že vznemirjale moje bistvo, ki je bilo prvič očem vidno.

Potem pa sem nekega dne, po nasvetu Nizozemca, zaprla oči. Barvna predstava me je oslepila in po dolgem času sem se usedla za mizo z novo misijo – raziskati optiko in delovanje oči. Brala sem pozno v noč in še naslednji dan, dokler se niso črne črke začele

utapljati v belini papirja.

Pravijo, da posebna vrsta fotonov nastaja v naših očeh in da zato tudi miže vidimo barve. Fotoreceptorji so bili tudi omenjeni in teh se spomnim iz gimnazije – takrat sem si še želela plesti kitke. In vendar je bilo nekaj norega, povsem nedoumljivega v tem, da svetloba nastaja tudi v naših očeh. In čeprav se mi je zdela ideja genialna in mi je dala spet nekaj vere v Boga, se mi je zdela misel, da ni teme, grozljiva.

Kajti, če vedno vidimo barve, vedno vidimo življenje. Riše se na stenah naših vek, na mrežnici - če se še prav spomnim od tretjega letnika biologije, in nas sili, da gledamo, da ostajamo budni. To me je nadvse vznemirjalo, saj sem do takrat verjela, da se že pred smrtjo srečamo s temo.

Ampak ne, ko zaspimo, sanjamo, ko imamo zaprte oči, vidimo, in ko gledamo, smo skoraj oslepljeni, ker vidimo preveč. Še isti dan sem močno prezračila celotno stanovanje, povišala stol svoje pisalne mize, obrisala prah s svetilke in se odpravila v prvi butik po platna. Življenje je bilo potrebno spraviti v sekcije. Sekcije.

Potrebovala sem jih bolj kot kadarkoli prej. Življenje je postajalo preveliko, katarzično, neobvladljivo in v barvah se verjetno skriva še več izrazov, ki jih besede ne poznajo. Tako sem zadihana vdrla v svoje zakotno ljubljansko stanovanje in začela slikati. Začela sem s kitkami. Sosedova malčica, marjetice, nebo, oh, že dolgo pozabljeno nebo, vse je je mešalo v različnih odtenkih, ki so bili vse drugo kot blede. In bolj kot sem slikala, več prahu se je začelo nabirati na svetilki, bolj so se moje oči ugrezale v lobanjo, bolj je moje oči omejeval tunelski vid.

67

Nekega dne so me našli. Roke in lasje, zlimani z zadnjim velikim poslikanim platnom, kjer so bile sekcije že skoraj dobro izražene, resnica že skoraj vidna in realnost tako spretno opuščena. Napol živo, resno shujšano in podobno, čeprav je medicinski žargon zvenel veliko bolje. Vsi so bili v skrbeh. Starši, medicinsko osebje, vsi so me gledali, brezbarvni in prestrašeni, kot da ta svet ne skriva vseh barv tega sveta. Barvam, ki sem jim bila tik pred zlomom že skoraj kos. Pa vendar me čaka še tako dolga pot, pot ki je oni takrat še niso videli. Prvič sem držala čopič.

Sčasoma smo postali vsi zadovoljni. Zdravnik me je kmalu odpustil iz bolnice in staršem sem obljubila, da bom ponovno začela študirati. Tudi sama sem bila mirna. Vedela sem, da v sebi nosim barve in da lahko kjerkoli v tem bledem svetu zaprem oči in si samozavestno naslikam svoj svet.

Nevidne niti

Jakob je hitro umaknil pogled in pospešil korak. Bilo mu je slabo. Ravnokar je bil na zmenku z robotom. Bolj ko je poskusil to misel potlačiti, bolj divje mu je vihrala po glavi. »Prekleta!« je zašepetal. Imel je občutek, kot da bi ga nekdo pretental. Ana trenutno vsekakor nima takih težav, je ironično pomislil. V njenem programu verjetno ni zapisane tesnobe, jeze in drugih negativnih čustev. Bila je robot. Srečen robot, katerega naloga je bila, da osrečuje druge. Nato pa se je spomnil na del fluorescenčnega napisa na plakatu enako kot človek. Mar ne določajo ljudi prav čustva in pester nabor le-teh? Človek brez negativnih in kompleksnih čustev je zelo »oslabljena« različica človeka. Ali pa okrepjena? Konec koncev so negativna čustva tista, ki nas slabijo, jemljejo energijo nam in drugim ter gradijo slabo vzdušje.

Negativna čustva začenjajo vojne. Jeza, stud, zavist, želja po oblasti usmerjajo delovanje marsikaterega posameznika. Da, brez negativnih čustev ni ljudi, o tem je bil sedaj prepričan. Ampak potemtakem, ali sploh želimo ustvariti robote, podobne ljudem? Ali delovanje našega sveta temelji na tem, da si želimo več človeškega?

Mislím, če ne človeškega, kakšnega pa? je protestiral glasek v njegovi glavi. Popolnega, ga je prešinilo. Obupano je zavzdihnil. Popolnosti je bil ravno priča pred nekaj minutami. Mar nisi bil navdušen? Ga je ponovno izzival tisti glas. »Sem bil, ampak,« je rekel, vendar mu je zmanjkalo besed. Imel je občutek, da se bo razpočil. »Prekleta,« je ponovil. Iz drobne naprvice za njegovim ušesom se je zaslišal droben pisk. Za hip je presenečeno obstal, potem pa se je takoj spomnil, za kaj gre.

Mami mu je pred slabim tednom namestila števec kletvic. »Če se ne boš naučil vljudnosti sedaj, se je ne boš nikoli. Ampak nič ne skrbi dragec, če se preklinjanja ne moreš sam namerno odvaditi, te bom naročila na tretma. Zdravnik je rekel, da bi morala dva elektrošoka v tvojem primeru zadostovati. Se spomniš sosedovega Tinčka? Kako je včasih preklinjal? Sedaj pa je zo potlači in jo kasneje izraža na drugačen, bolj zdrav način. Samo en tretma, pa taki rezultati. Če se to ne splača ...«

Njegova mama je bila ena od tistih preveč zaščitniških in modernih, ki pa so hkrati zastopale stare vrednote. Danes, leta 2067, se svet deli na tri ločine. Neoliberalci, liberalkonservativci in konservativci. Prvi podpirajo vrednote, ki so vzkile v enaindvajsetemu stoletju. Ti želijo predvsem svobodo, užitek in ja, spremembe. Ti so verjetno ustvarili Ano. Med liberalkonservativce spada moja mami. Podpira stare vrednote, vendar pa za doseganje le-teh ne nasprotuje moderni tehnologiji. Razvila se je kot rahel odpor izrazitemu liberalnemu mišljenju, hkrati pa so prav tako spodbujali razvoj tehnologij in jih uporabljali za doseganje svojih ciljev.

Potem pa so tu še tretji, konservativci. Odpor proti njim je bilo mogoče čutiti že v samem začetku enaindvajsetega stoletja. To so ljudje, ki močno podpirajo stare vrednote in poskušajo omejiti rabo tehnologije. So zelo goreči glede reševanja okoljevarstvenih problemov, čeprav imamo trenutno, tako vsaj pravijo politiki, okoljske razmere pod nadzorom. Skrbijo jih tudi moralna in etnična vprašanja. Tudi glede tega je imela njegova mama oblikovano močno mnenje. Pravzaprav ni bil prepričan, če ga glede česa nima.

»Okoljski problemi skrbijo ob pravem času. Pomembna pa je tudi skrb za napredek. Samo napredek osreči človeka. To upanje, da bomo nekoč odkrili nekaj več, nekaj, kar bo zagotovilo srečo. Hkrati pa vsi vemo, da se to ne bo zgodilo, pa vendar je del sreče prav v iskanju. Dovolj velik del, da nas ohranja zaposlene in zadovoljne. Dovolj velik del, da živimo v laži, v upanju, da bomo nekoč odkrili tisto pravo, večno srečo, za katero smo bili celo življenje pripravljene delati.

Tako da, če ni razvoja, ni sreče. Če ni sreče na Zemlji, pa je boj za obstanek le-te, nesmiseln.« Spomnil se je, da ga je nekega dne mama želela prijaviti k psihologu, ker se ji je zdel preveč črnogled. *Le zakaj?* je sarkastično pomislil.

Z roko si je šel skozi lase. Od hoje proti domu je bil utrujen. Ni bil več vajen prehoditi tako dolgih razdalj. Pogledal je na pametno uro. Prehodil je dober kilometer. Imel je občutek, da po sedaj že mračnih ulicah tava ure in ure. Čutil je, kako se vedno bolj utaplja v slabi volji. Jezilo ga je, ker ni imel ne prave punce, ne razumne mame, ne kančka kondicije in, no ja, imel je tudi nekam čudne prijatelje. Skoraj prepričan je, da za to potegavščino stojijo njegovi liberalni prijatelji. Ampak še vseeno, le kdo bi prijatelju kupil robota? Nejevoljno je brcnil v steno zgradbe, mimo katere se je podal.

»Avč! To je bolelo. Bodite bolj spoštljivi do javnih objektov in lastnine. Tečaj kričanja, boksanja in drugih načinov izražanja jeze pa poteka vsak petek ob treh, v telovadnici Hiperaktivček,« je zadonelo iz zvočnika, bog vedi kje.

Mikalo ga je, da bi se vrnil nazaj in zgradbo brcnil še enkrat. Tokrat nekoliko močnejše. *Trap, samo tebe bi bolelo*, se je pono-

vno oglašal tisti zoprni, notranji glasek. Zamižal je in počasi vdihnil ter izdihnil. Da, za danes ima dovolj sprehoda, se je odločil. Trikrat je skočil na mestu in njegove tenisne so se aktivirale. Stal je čisto pri miru, medtem pa so se njegove tenisne povišale za kakšno ped. Ko se je zračni pogon do konca izgradil, je z desno nogo je dvakrat potrkal ob tla in se podal v zračno omrežje.

Moral je priznati, da obožuje letenje. Je eden redkih, ki so sploh položili izpit. Tako je mirno zavijal po letalnih progah, ki so mu jih pred oči projecirala virtualna očala. Promet je bil kot vedno redek. Z eno roko se je držal močnih vrvi, ki so bile napeljane visoko pod milim nebom. Veter mu je naganjal lase z obraza in vonj v zraku je bil čudovit. Zrak je bil nekoliko bolj svež, manj onesnažen kot tisti spodaj. Za hip se je spustil vrvi, samo zato, da bi začutil, kakšen je občutek, vendar se je takoj hitro prijel nazaj. Dejanje ga je spominjalo na vožnjo s kolesom brez držanja balance.

Ko je prispel domov, je takoj planil v svojo sobo. Prižgal je nekaj tipk in že je vzpostavil zvočni zid. Čutil je, kako se je iznenada umiril. Še pred tridesetimi leti se niso zavedali, kako moteči in nezdravi so umetni zvoki in nenaravne frekvence. Vplivajo na naše razmišljanje in počutje, čeprav jih ne zaznavamo zavedno. Znanstveniki priporočajo vsaj štiri ure na dan v zvočnem zidu za čiste in bistre misli. Jakob pa si trenutno ni želel več ničesar bolj kot spanja. Razmišljanja je imel za danes že dovolj.

Po sobi se je razlegala glasba, ki pa ni segala niti do kuhinje. Jakob se je zbudil in ugasnil budilko na uri. Ko je opazil, da je ura šele pol devetih, mu je bilo skoraj malo žal, da je imel uro na nastavitvi učinkovito dnevno delovanje. Čeprav je moral

priznati, da čez dan res ni bil nikoli zaspan in je ura dobro opravljala svoje delo, je bil še vseeno malce nejevoljen, da ga je zbudila tako zgodaj. Nato pa so se na uri prikazala tri sporočila. Prvo je bilo od prijatelja Larsa.

In??? *Kako je bilo?* Pograbila ga je jeza. Torej je Lars stal za tem norčevanjem.

WTF?!? *Kako je bilo, Lars, resno?!?* je takoj odpisal. Lars se je očitno odločil za takojšnji odgovor, saj se je že pojavilo novo sporočilo.

Je bilo čisto noro, ne?

Ja, zelo noro Lars. Danes jo vračam je odpisal Jakob ter odprl naslednjo sporočilo. Bilo je zdravstveno poročilo o včerajšnjem rednem spreminjanju bitju srca, potenju ter sumu na padec dopamina. Na hitro je obkljukal vprašalnik, s čimer je sistem pomiril, da ne umira, ampak je samo čustveno razburjen.

Zadnjo sporočilo pa je bilo od Ane. Za hip je prenehal dihati. Zrl je v njeno sporočilo.

Bi danes ponovila :)?

Njegovi prsti so obstali in projecirana tipkovnica na njegovi podlakti je že skoraj začela bledeti, ko je končno poslala odgovor.

Ok. V kavarni ob treh?

Med tem ko je Ana mešala kavo, jo je Jakob z zanimanjem opazoval. Le kaj se zgodi kavo potem, ko jo spiže? Ji to sploh prinese kakršenkoli občutek zadovoljstva? Si sploh želi biti tukaj z njim? Pa saj tako ali tako ni važno, v vsakem primeru jo bo danes vrnil v prodajalno in prekinil lastništvo. Vendar pa do vsega skupaj ni mogel biti čisto hladen. Sedaj, ko sta se je njegova jeza in razočaranje nad tem, da je ženska robot, pomirila, ga je stvar začela tudi zanimati. Odločil se je, da začne nekoliko

drugačen pogovor.

»Ana,« je začel in premolknil. Anine oči so žarele. Veselo se je smehljala.

»Ne vem, kako naj ti to povem, oziroma, morda že veš, ampak, robot si,« je dodal in čakal na odziv. Ko je uporabil moški spol, ga je kar zmrazilo. Šele zdaj je ugotovil tudi to strahovito resnico. Roboti ne morejo imeti spola. Lahko imajo ženske in moške lastnosti, ne pa spola.

»Nisem prepričana o čem govoriš,« je rekla in njeno popolno čelo se je rahlo nagubalo.

»Robot si,« je ponovil. »Ne vem, ali to spada med znanje, ki ga imaš naloženega, ampak sam zagotovo vem, da si robot.« Ana se na trditev ni odzvala. Njeno očarljivo utripanje z očmi mu je počasi začelo iti na živce. Odločil se je poskusiti drugače.

»Če nisi robot, kdo pa si, draga Ana?« jo je vprašal z rahlo prezirljivim glasom.

»Kdo so tvoji starši? Kam greš zvečer domov?« jo je vprašal z napadalnim glasom. Motilo ga je, ker se Ana ni razjezila nanj. Ženske ne bi dovolile, da bi tako govoril z njimi. Ne bi bilo prav. Ampak ti trapasti roboti očitno res nimajo naloženih negativnih čustev.

»Moja starša sta Peter Novak in Rozalija Novak,« je veselo dejala. Jakobu so oči skoraj padle iz jamic.

»Hecaš se,« je dahnil. »Moja starša sta Peter Novak in Rozalija Novak,« je sladko ponovila Ana, kot da je to ena najbolj logičnih stvari na svetu.

»Njiju poznam,« je rekel Jakob. »Poznam tudi njuno hčerko Lizo in, no ja, nikoli ni omenjala sestre. Kaj šele sestre, ki bi bila robot,« je zgroženo dejal.

»Ustvarjena sem po Lizini podobi,« je povsem brez zadržkov rekla Ana.

»To je kraja identitete,« je zaprepadeno zašepetal Jakob. Zgroženo je preiskoval njen obraz. Iz sekunde v sekundo se je zavedal, da je Lizi res srhljivo podobna. Ni kopija, pa vendar preveč podobna. Ampak videz še ni bil tako velik problem. Videlo se je, da ni njen dvojnik, četudi ji je še tako podobna. Bolj nedopustno se mu je zdelo to, da je bil skoraj prepričan, da tudi njeno vedenje izjemno spominja na Lizinega. Zmrzilo ga je. Pred sabo je imel robotsko kopijo človeka. Človeka, ki ga je imel rad.

»Domov greva,« je odločno dejal. »Čas je, da mi nekdo odgovarja za vse,« z odporom je zamahnil proti Ani, »to!«

»Torej greva k mojim staršem?« je milo vprašala. »Ne vem, če je to pametna ideja. Zdi se mi nekoliko zgodaj,« se je pritajeno hihitala. Najraje jo bi mahnil. Sedaj mu je šla že pošteno na živce.

»Ne,« je rekel nekoliko preglasno. »Želim, da me odpelješ v tvoj pravi dom. Tja, kamor si šla včeraj za tem, ko sva se poslovila,« Ana je ponovno mrščila čelo in se smehljala. Dojel je, da njena trenutna nastavitev seveda ne dopušča, da bi ga peljala v tovarno. Čakaj malo, na kaj je ravnokar pomislil? *Nastavitve*. Zagotovo jih ima. Verjetno se nastavitev programa sama zamenja, ko ga dovolj časa ni v bližini. Ampak zagotovo mora obstajati tudi nekakšno ročno upravljanje. Po kratkem premisleku je že imel dober načrt.

»Ana,« je sladko rekel. »Am, ali greva lahko na stranišče?« jo je vprašal. Sumil je, da Ana ne bo nasprotovala. Saj je robot. In kot je do sedaj že pravilno sklepal, roboti niso imeli čustev, ki omejujejo duha, kot je na primer dostojanstvo.

»Ti perverznejš,« je rekla in se zahihitala. Bilo mu je slabo. Še toliko bolj, ker ga je sedaj res spominjala na Lizo.

Odšla sta v notranjost kavarne in se zaprla v stranišče. Ana ga je poželjivo gledala. Srce mu je začelo hitreje biti, kar je v njem zbuvalo gnus. *Privlači te robot*, ga je zafrkaval droben glasek v glavi. *Ne me ne*, je besno zavrnil prejšnjo misel. Globoko je vdihnil in se opomnil, da so take vrste roboti narejeni za to, da ljudi privlačijo, zato je to, čeprav grozen, še vseeno normalen pojav.

»Am, malo se te bom dotaknil,« je v zadregi rekel, čeprav je bila Ana videti navdušena. Že se je nagnila naprej, ko je hitro rekel.

»Raje bi videl, da stojiš pri miru,« Ana je obstala in ga še vedno zasipavala s tistimi čudnimi pogledi in nasmeški. Človek bi res lahko pozabil, da je robot. Nežno je s prsti drsel po njenem telesu in iskal kakšno ploščo ali stikalo.

Ob tem je občutil neznansko krivdo. Njegova podzavest je kričala, da ni prav, da se ženske kar tako dotika. Njegov razum pa ga je miril, da se ne dotika ženske, ampak robota in še to le iz raziskovalnih namenov. Ampak kaj, ko je bil občutek tako primerljiv.

Končno je na njenem križu našel to, kar je želel. Bil je nekakšen zaslon, zraven katerega je bila vdelana številčnica. Nikjer blizu nobenih navodil. Seveda, saj ni mišljeno, da jo ti upravljaš, ga je opomnil drobn glasek v glavi. Zavzdihnil je in pritisnil na številko nič. Ana se je že skoraj zrušila na tla, če je ne bi zadnji hip ujel.

Globoko je dihal, medtem ko jo je poskušal spraviti na noge. Ana pri tem ni sodelovala. Oči je imela široko odprte in na ustnicah še vedno tisti čudni nasmešek. Postajal je paničen. Vedel je, da robot ne more biti v kritičnem zdravstvenem stanju, čeprav mu je notranji občutek pos-

kušal dopovedati, da je na stranišču z nezavestno žensko in da je čas za ukrepanje. Poskušal se je pomiriti, zaprl je oči in se poskušal zbrati. Samo robot je. To je isto, kot če bi ugasnil mikrovalovno, se je poskušal pomiriti.

Nato je počasi pritisnil številko dve. Napeto je čakal, kaj se bo zgodilo. Nenadoma se je na njenih hlačah pojavil velik madež kave. Postal mu je slabo. Izločanje, je pomislil. Ni vedel, kaj je huje, to da bo moral naokoli hoditi z žensko, ki ima pokakane hlače in za katero drugi ne vedo, da je robot, ali to, da je bila kava točno taka kot prej.

Pritisnil je številko tri. Olajšano je opazil, da je Ana oziroma vsaj neka različica Ane ponovno oživela. Postavila se je na noge in ga mrko gledala. Njen obraz je bil brezizrazen kot belo platno.

»Ana?« jo je previdno vprašal. Za hip se je skoraj bal, da ga bo poškodovala.

»Model L12,« je brezizrazno rekla.

»Pojdi domov,« je kar takoj poskusil. Robot se ni odzval.

»Počitek. Celica. Potrebno popravilo,« je preizkušal različna gesla. Na zadnjega se je Ana odzvala. Odprla je vrata in se podala na ulico. Jakob ji je zavzeto sledil. Po približno petnajstih minutah neutrudne hoje sta prispela do nekakšnega objekta. Bil je zadihan. Ta nastavev vsekakor ni imela ljudem prilagojenega tempa hoje. Podrobno si je ogledal zgradbo. Na pročelju je bil znak liberalcev. Seveda je bila to njihova ideja, je potrdil svojo prejšnjo teorijo. Ana je že vstopila, on pa je pohitel za njo.

Ne da bi se dvakrat ozrla, se je podala po stopnišču navzdol. »L12,« jo je slišal reči. Do nje je že pristopil debelušen moški srednjih let in jo začel pregledovati. »Kaj

pa je narobe s tabo ljubica?« si je mrmral in je obračal sedaj v eno, sedaj v drugo smer. Jakob se jima je počasi približal.

Delavec se je presenečeno zdrznil. Ni ga pričakoval. »Oprostite,« se je opravičil. »Želel sem jo vrniti, ampak nisem vedel, kako.« Gospod ga je presenečeno gledal. »No ja, lahko bi preprosto preklical naročnino?« je smeje predlagal. »Jaz, jaz je nikoli nisem naročil,« je rekel in zardel. »Darilo torej,« je z odobravanjem rekel gospod.

Jakob je debelo pogledal. »Torej želite reči, da je ta robot prav naročen name?« je stežka izdaval. Čeprav bi glede na Andrejevo pisanje to lahko sklepal, je vseeno upal, da je resnica drugačna.

»Da,« je odvrnil, kot da je to nekaj najbolj očitnega. »Misliš, da nudimo tako visokokakovostne storitve zastonj,« je rekel dobrovoljni gospod.

»Mislil sem, da je to morda neke vrste reklama. Ali pa, da poskuša osvojiti srca moških, ki so ji vseč in jo potem lahko najamejo,« je rekel ter v hipu postal rdeč od sramu. Takoj, ko je to izgovoril, se je zavedal, kako trapasto je zvenelo.

»Ah fant, vidi se, da si še mlad in da živiš med oblaki,« je rekel in zavzdihnil. »Prav, vzem si bom pet minut zate,« je rekel in si snel rokavice.

»Naše podjetje torej izdeluje podjetje po naročilu. Tale robot je vizualna mešanica dveh slokih blond mladenk in je bila ustvarjena za približno petdeset naročnikov, ki imajo zelo podoben okus,«

»Torej pravite, da ta Ana enako ugaja petdesetim moškim!« je obupano rekel. Če bi izvedel, da je tako plitek in povprečen, da mu lahko postane vseč robot, ki je vseč tudi naključnim petdesetim drugim moš-

kim, no ja, potem to vsekakor ni ljubezen. Od kdaj pa upaš, da je? se je ponovno pojavil tisti droben glasek v glavi. Najraje bi z glavo butnil ob zid.

»Ne, ne,« je dejal. »Vizualna podoba ustreza petdesetim moškimi. Osebnosti pa so bolj specifične. Izdelane so programsko, po možganskih posnetkih nekdanjih simpatij naročnikov. Tako je ta robot vizualna mešanica Teje Ambrožič in,« moški se je praskal po glavi. Poskušal se je spomniti še drugega imena.

»Lize Novak,« je zašepetal Jakob. »Kako prosim?« je rekel gospod. »Lize Novak,« je glasneje ponovil Jakob in se odkašljajal. »O, da tako je!« je veselo rekel gospod in potrepil robota.

»No, če se prav spomnim, je tudi njena osebnost posnetek osebnosti Lize Novak, kot je bilo izraženo v naročilu. S tem, da smo seveda odstranili nekaj nevšečnosti,« je rekel in pomežiknil.

Jakob je imel občutek, da le s težavo diha. Počutil se je do konca ponižanega. Liza Novak je bila njegova dolgoletna simpatija. Dekle, ki je ni mogel osvojiti in je sedaj hodila z enim izmed fantov njegove generacije. In sedaj je bil ponižan do te mere, da je nekdo dal zanj izdelati robota, ki se obnaša natančno tako, kot bi se ona, če bi jo lahko imel. In tega robota si sedaj deli s petdesetimi moškimi. Šlo mu je na bruhanje. Spraševal se je, kaj so ostali naročniki počeli z Ano. Tisti, ki so jo dejansko naročili.

»Pa se Liza strinja, da po svetu hodi,« zmedeno je pokazal na robota, »njena kopija z nekaj popravki?« Pomislil je, kako bi se sam počutil, če bi naključne ženske z njegovo kopijo misli in telesa počele, kar bi pač hotel. V njegovih očeh je šlo za norče-

vanje iz človeka in človečnosti. Stvar preprosto ni bila humana.

»Ah, ne skrbi poba. Njej se ne godi hudega. Če se je komu to splačalo, se je njej. Sken njenega telesa in osebnosti ji je bil mastno plačan. Le redkokdo bi zavrnil to ponudbo. Pravzaprav je ženska lahko srečna, da se ji njena lepota in osebnost tako dobro obrestujeta,« je rekel in medtem odsotno pospravljajal pult.

»Čeprav, med nama,« je rekel in pomežiknil »njena osebnost je bila potrebna precejšnjega čiščenja. Vzela mi je skoraj cel teden, da je program postal sprejemljiv za trg,« je dejal.

»Zakaj pa jih preprosto ne pustite take, kot so?«

»Stranke prihajajo sem po nekaj več. Ljudi je zunaj polno. Naši pa prihajajo po izkušnjo, ki presega ljudi,« je rekel in obmolknil. »Poleg tega pa, le kam bi prišli, če bi ustvarjali robote po podobi ljudi? Že v ljudeh je toliko slabega ...« je rekel in njegov glas je zamrl. »Je pa ogromno dela v tem. Da se robote ustvari, dobi možganske posnetke simpatij ter jih obdela, iz tega ustvari program. Pomisli, samo Ana jih ima petdeset.«

Jakob je samo žalostno kimal. Ni več vedel, kaj naj reče. Vedel je samo, da si ne želi nikoli več v življenju videti ne Ane, ne te delavnice, ne kakršnegakoli drugega robota. Od sedaj naprej bo iskal napake. Napake so znak unikatnosti.

»Torej fant, si prepričan, da bi se rad odjavil? Tvoji prijatelji, Lars, Maj in Lucij so dali za tole darilo kar precejšnjo vsoto denarja,« je rekel skoraj z nekoliko obtožujočim tonom. Jakob je, čeprav se je počutil slabo, odločno prikimal. Bil je razdvojen. Ti prijatelji so se mu kar naenkrat zdeli čisti kreteni, po drugi strani pa je bila njihova

namera dobra.

»Še kakšno vprašanje fant?« je mimogrede vprašal, medtem ko si je nekaj zapisoval v beležko.

»Se vam zdi to prav gospod? Ta biznis? Se vam ne zdi, da s tem, ko množimo unikatne človeške osebnosti, le-te izgubljajo vrednost? Po mojem mnenju gre za popolno razvrednotenje posameznika. Si predstavljate, da bo nekdo nekega dne morda raje izbral robota Lizo kot Lizo?« je rekel. Iz njega je bruhal bes.

»Da ne omenjam, da je Liza stara sedemnajst let. In s kopijo njenega telesa lahko moški počnejo, karkoli pač želijo? Ali smem izvedeti, koliko je star vaš najstarejši naročnik sedemnajstletne Lize? Vam je že kdaj kapnilo, da so vaši naročniki pravzaprav neke vrste pedofili, ki jih ne ovadite samo zato, ker vam prinašajo denar? Kaj če bi kdo od naročnikov nekega dne želel priti v stik s pravo Lizo? Se res nikoli ne vprašate, da ti roboti v ljudeh prej budijo morbidnost in še bolj potlačijo tisto dobro, človeško plat? Tisto, ki spregleda mozolj na čelu ali izbruh jeze po dolgem dnevu?«

Ni vedel, od kod mu prihajajo vse te besede, vedel pa je, da jih že zelo dolgo zadrževal v sebi. Gospod ga je opazoval s povešeno čeljustjo. Njegove oči so zbegano tavale po prostoru. V rokah je vrtel odvijak. Bil je do konca zmeden.

Jakob je obupano zavil z očmi. Vedel je, da gospod ni kriv za to trgovsko verigo, ki tako krasno cveti. Njegova plešasta glava ni poznala odgovorov, še več, tudi teh vprašanj si verjetno še ni postavila. Jakob je zavzdihnil, se zasukal na petah in odšel.

Bil je prijeten spomladanski dan, s tisto svežino v zraku, ki je človek ne pozabi še

dolgo za tem, ko spomladansko cvetje oveni. Sonce je sijalo na že dodobra ozelelen mestni park, po katerem se je sprehajal Jakob. Prizor je bil pravljichen. Po parku pa ni hodil sam, ob njem se je sprehajalo drobno dekle okroglih lic in kodrastih rjavih las. Ni imela manekenske postave, pa vendar je v njenih očeh žarelo nekaj čudovitega, lepšega od vsega, kar je Jakob kadarkoli videl. In čeprav je bil dan skoraj popoln, se Jakob ni mogel znebiti občutka, da mu je zven njenih besed od nekje znan.

Občasno se mu je za hip zazdelo, da se lesk v njenih očeh ne strinja vedno z besedami, ki jih govori. Kot da njena duša ne bi v polnosti sijala skozi njo. Kot da bi jo nekaj zadrževalo in ji onemogočalo biti to, kar je. Morda pa je imel samo on fobije in je bil njegov strah povsem neupravičen. Vedel pa je, da se mora prepričati, četudi je stvar še tako neumna in neutemeljena.

»Ali poznaš mogoče Lizo Novak?« je rekel in že mu je bilo žal, da je sploh začel. »Na trenutke me spominjaš nanjo,« se je prisilil, da je do konca izrekel to, kar je imel v mislih. Tereza je negotovo obstala. Na obraz ji je padla čudna senca. Spodnja ustnica se ji je tresla, medtem ko je počasi spregovorila: »Jaz ...« Povesila je glavo. Jakob je presenečeno dvignil obrvi. Ton njenega glasu je izdajal, da ima prav.

»Slišala sem, da si imel že izkušnje z roboti in ...« je nadaljevala Tereza na robu joka, »in mislila sem, da bi mi malo pomoči, o tem, kako bi ravnala Liza, prišlo prav,« je osramočena dokončala. Po licih so ji polzele solze.

Jakob je njen obraz nežno objel z dlanmi. Tresel se je. Bil je osupel. Osupel in jezen nad brezbržnim svetom, ki lahko tako z la-

hkoto prizadene ljudi. Samo misel, da Tereza misli, da se mora spreminjati, ga je zbolela. Res jo imaš rad, je dodal tisti glasek v glavi.

»Imel sem izkušnje z roboti. Z eno,« je začel. »Ime ji je bilo Ana. Vrnil sem jo po prvem dnevu, ker se ni obnašala kot človek. Ker ni bila človek,« je dejal. Nekaj sekund sta si tiho zrla v oči. »Jaz pa ljubim ljudi. Nepopolne, nežne, ranljive, unikatne,« je rekel in ji s prsti nežno drsel po licu. Njene velike rjave oči so ga resno gledale. Vztrajno ji je vračal pogled. Nato je počasi, nežno prijela njegove dlani in jih ponesla k zatilju.

Jakob je med mehкими kodri na spodnjem delu glave zatipal drobno elektrodo. »Lahko?« jo je nežno vprašal. V očeh so se ji svetile solze. Naslonila je glavo na njegove prsi in pokimala. Odlepil ji je elektrodo in jo podržal med prsti. »Nočem Lize Novak,« je zašepetal. »Tebe hočem!«

Tako sta se poljubila. Dva mlada, sredi parka, ki sta v zmešnjavi vse te moderne tehnologije ugotovila, da je biti človek povsem dovolj.

 Eva Šubic, 4. b

SPOMIN

Zadnjič sem med pospravljanjem našel fotografije. Stare fotografije. Fotografije iz mladosti, slike družbe prijateljev, nasmejanih, ujetih v večnost, včasih v trenutkih, ko tega niso vedeli niti sami, drugič, ko so se fotografiranja še predobro zavedali in jim je kot v odmoru med vsem ostalim to služilo kot povod za uganjanje norčij. In ko sem sedel in pregledoval kupček zbledelih listov papirja, sem se spominjal vseh teh skupaj preživetih ur in dni in let in tednov, vragolij, ki so ustavljene v povsem naključnem trenutku počivale v mojem naročju, ter drugih, ki so zdaj obstajale le še v naših mislih. V zavesti mi je odzvanjalo spoznanje, da so zdaj vse to le spomini, le dim, ki se suklja nad upihnjeno svečo. Poskušal sem se spomniti, kdaj sem nazadnje čisto počasi odprl vrata, nato pa brez opozorila skočil na sredo prostora, ker sem ob pritisku na kljuko zaslišal sumljivo znan in navihan smeh. Ni mi uspelo. Vedel sem, da pred desetletji to ni bila nikakršna redkost, a potem ... Pustil sem, da so mi misli odtavale, povsili pogled, preložil vrhno fotografijo in se posvetil naslednji. In naslednji. In naslednji. In tako naprej in naprej, dokler nisem prišel do konca kupčka. Zastrmel sem se navzdol, v daljavo mimo svojih nog in se prepustil praznini v glavi. In svet se je zdel ena sama puščobna žalost, ki se ne spravi k sebi niti toliko, da bi ti vsaj orosila oči ali ti zavzeto poskušala dokazovati, da imaš namesto pljuč samo veliko luknjo, polno napetih elastik, ki jih z vsakim vdihom še bolj razteguješ in te tako pusti še bolj praznega, kot če ne bi čutil ničesar ali bi se utapljal v morju samote in obupa, več sto metrov globoko. Ne vem, kako dolgo sem tako sedel. Nazadnje sem se odločil, da bo treba vstati in pospravljati naprej.

76

Ko pa sem se pripravljaj na vstajanje, sem spet opazil nasmeha na vrhni sliki. Sama ni bila nič posebnega, kvečjemu rahlo neobičajna, ker smo le stali tam in se režali v fotoaparatu, ne pa poskušali česa ušpičiti. In ob teh nasmehih sem se spet spomnil na skupne čase, na vragolije in norčije, na divje režanje, sredi katerega te pograbi strah, da zaradi smeha ne boš mogel več dihati in se boš zgrudil skupaj z ostalimi, ljudje, ki bodo našli trupla, pa se bodo na vse pretege trudili razumeti, kaj se je zgodilo. Nasmehnil sem se še sam. Odložil to in pogledal naslednjo sliko. Živo sem se spominjal norčije, ovekovečene pred davnimi leti. In se od srca zasmel. Tako sem se zopet prebil skozi kupček, le da sem se tokrat ob vsaki sliki spomnil te ali one stvari, ki nam je skrajšala čas – včasih tiste, ki jo je ujela fotografija, včasih neke druge, popolnoma nepovezane, a nič manj zabavne – in se smel. Ko sem tokrat prispel do konca zbirke, so se mi na licih sušile solze smeha, bil sem zadihan in poln veselih spominov na "bando tolovajev".

Vstal sem. Tokrat zares, ne le v pripravi, ki bi se spremenila v novo pregledovanje. Med potjo do predala je veselje nad spomini že ponovno začela spodjedati misel, da je to vse, kar so – spomini. Čas, obsojen na pozabo. Do trenutka, ko sem slike spet pospravil, sta se čustvi skoraj popolnoma nevtralizirali, časi so bili lepi, dobro je bilo, da so se zgodili, a hkrati obžalovanja vredno, da so se končali. Umrli bodo najkasneje z zadnjim od nas, a to je bilo še vedno bolje, kot da jih nikoli ne bi doživeli. Fotografije sem položil v predal z blagim nasmeškom na obrazu in občutkom rahle sreče, ne eforije ne sreče, od katere bi se smejal in poskakoval, temveč lahkotne, mirne sreče, ki da čutiti, da je. Predal sem nežno zaprl in pozornost preusmeril na naslednjega.

Luka Hadl, 4. a

8 ljudi

Sedela sem v krogu, obkrožena z osmimi ljudmi, ki jim bom kmalu zaupala veliko skrivnost. Moje oči so pazljivo begale od enega do drugega, moj obraz je bil miren. Nobene sledi strahu ni bilo zaznati na meni. Moj glas je bil odločen, moja drža pokončna. In nasmeš na mojem obrazu prepričljiv. Pod to krinko pa se je skrivalo na smrt prestrašeno dekle. V kaj sem se spustila, sem se vprašala še stotič.

Ne, nikogar nisem ubila, če ste se slučajno ustrašili. In ne, tudi kakšnega drugega kriminalnega dejanja nisem izvršila. In česa me je potem tako zelo strah, še vprašate?

Vem, česa me je strah, vem tudi, zakaj. Vem celo, od kdaj je ta strah prisoten. In ta strah imam naštudiran v piko, analiziran do potankosti. Pa vseeno je tu. In mislim, da nima prav nobenega namena zdaj iti. Zakaj prav zdaj, ko pa je najbolj zabavno? Pa dovolj o tem strahcu za zdaj.

Kako sem se znašla tu, vas zanima? Izrazila se bom globoko, čeprav to ni v mojem stilu, a je res. Tu sem se znašla, ker mi je bilo namenjeno. In okoli mene je sedelo 8 ljudi, ki sem jih poznala manj kot 2 meseca. Za večino sploh nisem vedela, koliko so stari. Kaj šele kje živijo, kaj delajo. Pa vseeno sem jih poznala bolje kot večino ljudi v svojem življenju. In oni mene.

V rokah sem držala list papirja. Podajala sem si ga iz leve v desno, potem pod nogo pa spet nazaj. Bil je že čisto zmečkan. Ubogi list, sem si rekla. Oprosti mi. Dokler se nisem zavedla, da se jaz trapa opravičujem navadnemu listu papirja. Meša se mi. Dokončno, totalno in zagotovo se mi meša. Bila sem prepričana, da bo ta mali strahec izginil, ko bom videla druge. Vedno je bilo tako. A ne danes. Iz minute v minuto je bilo hujše. Ujela sem se v izvajanju neke sprostivne tehnike, ki jo uporablja mami. Njej zelo pomaga, pravi. No meni definitivno ni.

In potem me je poklicala. Krasno. Prečudovito. Na vrsti sem! Pozitivne misli, pozitivne misli, sem se sarkastično opomnila. Vseeno sem odločno zakorakala proti odru, vzela mikrofona v roke in se kislo nasmehnila. Pogledala sem teh 8 ljudi. In če me ne bi tako prijazno in mirno gledali, bi najbrž spustila mikrofona iz rok in zbežala. Pogledala sem svoj zmečkan list, svojo edino rešilno bilko. Še se lahko skrijem zanj, dovolj je velik, da prekrije moj obraz. Moj um mi je govoril, skrij se, skrij se. Hladno preberi in potem samo premagaj ti dve stopnici in vsega bo konec. In čeprav imam svoj um večinoma usklajen s telesom, danes očitno ni bilo tako. Danes je bil očitno dan za spremembe.

Začela sem s pripovedjo. Moj glas se je občasno zatresel, dihala sem kot astmatik in srce sem imela v hlačah. Kmalu pa se je nekaj spremenilo. Čeprav je bil moj glas tresoč, je bil odločen. Moja desna noga je glasno potrjevala vsako izrečeno besedo. In moje oči so pogumno opazovale zdaj enega, zdaj drugega od teh osmih ljudi. Šele ko sem izrekla zadnjih pet besed, sem bila prepričana, da sem storila prav. Zadovoljna in pomirjena. Ponosna in hvaležna.

Premagala sem tisti dve stopnici in sedla. Mislila sem, da sem s tem končala. Zdaj so prišli le še komentarji. Najtežji del je že za mano, zdaj bi se pa res morala pomirit. Nekaj ni bilo prav. Čutila sem, kako nekaj vre v meni. Hoče ven. In ko sem poslušala ljubeznive komentarje, sem se zlomila. Jokala sem kot dojenček. Jaz, ki ne jokam pri nobenem žalostnem filmu. Nikoli. Ker me je strah, da bi me ljudje videli vso tako, no, ranljivo. Povem vam, da se tako dobro, kot sem se počutila v tistem trenutku, s solznimi in rdečimi lici, nisem počutila še nikoli. Vsa zlepljena, ranljiva, človeška.

Ja, strah me je bilo tega, da bom pred ljudmi prava jaz. Ranljiva in resnična. Ker takšna še nikoli nisem bila. Nikomur nisem pustila v ta mehurček. Preprosto nisem vedela, ali bi me imeli radi. In temu sledimo vsi, čeprav si tega ne priznamo. Želimo si samo ljubezni. Zato se pretvarjamo, skrivamo. Jaz sem se pretvarjala dolgo časa. In vam povem, da je življenje zdaj veliko bolj resnično. Ne pravim lepše, ne pravim lažje. Resnično.

Upam, da bo vsak izmed nas enkrat našel samega sebe, pravega in resničnega. In to delil s komer koli bo pač želel. Le tako lahko res živimo.

